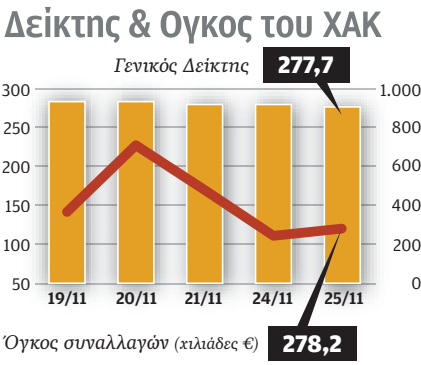

BLACK FRIDAY

Προσδοκίες εμπόρων και καταναλωτών

Η **χρονική** συγκυρία στην οποία πραγματοποιείται και φέτος το Black Friday προσφέρεται για αγορές, καθώς οι Κύπριοι θα πάνε με γεμάτα πορτοφόλια στα καταστήματα να αναζητήσουν προσφορές και εκπτώσεις. Οι επιχειρηματίες αναμένουν αυξημένους τζίρους σε σχέση με την περσινή περίοδο. Την τιμητική τους έχουν ηλεκτρονικά είδη, καλλυντικά, ένδυση και υπόδηση, ενώ οι εκπτώσεις ανέρχονται μέχρι και 45% σε ορισμένα καταστήματα. **Σελ. 4**

Με Nurofen, ο πονοκέφαλος δεν θα χαλάσει τη στιγμή.

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΕΤΕ ΤΟΝ ΑΓΤΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΟ ΣΑΣ.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Ο κόσμος επιστρέφει στο πετρέλαιο

Ο **πλανήτης** επιστρέφει δυναμικά στο πετρέλαιο με αυξημένες επενδύσεις στον «μαύρο χρυσό» και γενικότερα στους υδρογονάνθρακες. Οι κυβερνήσεις αναθεωρούν τους φιλόδοξους στόχους τους. Ο λόγος δεν είναι μόνον η επιστροφή του Τραμπ στον Λευκό Οίκο, αλλά και η έκρηξη της τεχνητής νοημοσύνης και των ενεργοβόρων κέντρων δεδομένων που πολλαπλασιάζουν με γεωμετρικούς ρυθμούς τη ζήτηση για ενέργεια. **Σελ. 9**

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΠΑΤΟΥΝ ΓΚΑΖΙ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΑ ΡΟΜΠΟΤΑΞΙ ΚΙΝΕΖΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Σελ. 10

ΚΟΣΜΟΣ

ΣΕ ΤΡΟΧΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ Η ΑΓΟΡΑ ΠΟΛΥΤΕΛΩΝ ΕΙΔΩΝ

Σελ. 11

Επενδυτικό σαφάρι ΧΑΚ στην Αθήνα

Αναμένεται ότι θα συμβάλει στο να διευρυνθούν περαιτέρω οι προοπτικές των εισηγμένων εταιρειών του

Το **Χρηματιστήριο** Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) ενισχύει την εικόνα των εισηγμένων εταιρειών και προχωρά με εξωστρέφεια σε «Road Show» στην Αθήνα. Στο κάλεσμα του ΧΑΚ θα συμμετάσχουν 7 εταιρείες, οι Τράπεζα Κύπρου, Πανώ-ρα Επενδύσεις, NETinfo Plc, Petrolina

(Holdings), Ellinas Finance, Top Kinisis Travel και Atlantic Insurance. Το ΧΑΚ με τέτοιες πρωτοβουλίες αναβαθμίζει την παρουσία του στην ελληνική επενδυτική κοινότητα, παρουσιάζοντας το έργο και τον ρόλο του, αλλά αναδεικνύει και τις κυπριακές εισηγ-μένες εταιρείες. Η πρωτοβουλία επικεντρώνεται στην ενημέρωση θεσμικών επενδυτών, αναλυτών και στελεχών της αγοράς, με αφορμή το συνέδριο που διοργανώνεται στην Αθήνα στις 3 Δεκεμβρίου. Αναμένεται πως θα πραγματοποιηθούν κατ' ιδίαν επιχειρημα-

τικές συναντήσεις, διανοίγοντας νέα βεντάλια ευκαιριών με σημαντικούς επενδυτικούς φορείς της περιοχής. Η κεφαλαιοποίηση του Χρηματιστηρίου, το οποίο έχει βάλει «πλώρη» για ιδιωτικοποίηση εντός του 2026, είναι στα 23,5 δισ. συμπεριλαμβανομένων

των ομολόγων και μετοχών, ενώ από την αρχή του χρόνου η άνοδος του Γενικού Δείκτη είναι πέραν του 29%. Ο μέσος όρος των ημερήσιων συναλλαγών των εταιρειών στο ΧΑΚ είναι 714 χιλιάδες ευρώ, ενώ η συμμετοχή των ξένων επενδυτών φτάνει το 38%. **Σελ. 5**

Η Ερμού 15ος ακριβότερος εμπορικός δρόμος στον κόσμο

Η **οδός** Ερμού στην Αθήνα, η οποία αποτελεί διαχρονικά αγαπημένο προορισμό και Κυπρίων που σπεύδουν στην ελληνική πρωτεύουσα για ψώνια, είναι ο 15ος ακριβότερος δρόμος στον κόσμο. Σύμφωνα με την ετήσια έρευνα Cushman & Wakefield, που καταγράφει τις τάσεις στην αγορά των εμπορικών καταστημάτων, η Ερμού βρίσκεται πλέον στη 15η θέση (από τη 16η που ήταν πέρυσι), καθώς οι τιμές των ενοικίων σημείωσαν αύξηση κατά 7% και πλέον ανέρχονται σε 310 ευρώ/τ.μ. σε μηνιαία βάση, ή 3.720 ευρώ/τ.μ. ετησίως, ίσως όχι τυχαία αφού η συγκεκριμένη οδός αποτελεί το πλέον δυναμικό σημείο συνάντησης μόδας, εμπορίου και αστικής ζωής. Στην κορυφή βρίσκεται για πρώτη φορά η New Bond Street του Λονδίνου, καθώς τα ενοίκια αυξήθηκαν κατά 22% σε μόλις ένα χρόνο, φτάνοντας πλέον στα 20.482 ευρώ/τ.μ. σε ετήσια βάση. **Σελ. 24**

ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗ

Πριν το τέλος του έτους το νέο σχέδιο

Εντατικές είναι οι διεργασίες για προκήρυξη πριν από το τέλος του έτους του νέου σχεδίου επιχορήγησης της ηλεκτροκίνησης. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι το νέο σχέδιο θα έχει προϋπολογισμό στα €4,5 εκατ. και θα αφορά περίπου 450 χορηγίες για την αγορά αμιγώς ηλεκτρικών και υβριδικών οχημάτων. **Σελ. 7**

ΤΟΥΡΚΙΑ

Διπλή είσοδος στην ευρωπαϊκή άμυνα

Διπλή θα είναι η είσοδος της Τουρκίας στην ευρωπαϊκή ομπρέλα άμυνας. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», αναμένεται η τουρκική συμμετοχή για απευθείας διάθεση εξοπλισμών για εξασφάλιση κονδυλίων μέχρι 650 δισ. ευρώ και μέσω κοινοπραξιών για τα 150 δισ. του SAFE. **Σελ. 6**

ΠΑΝΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

CEO Τράπεζας Κύπρου

«Στοχοποιούνται οι τράπεζες στα social media»

Σελ. 5

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Δεν γίνονται έτσι οι μεταρρυθμίσεις

Οι **εκπαιδευτικοί**, ως οι άμεσα εμπλεκόμενοι στη μεταρρύθμιση, εκφράζουν διαφωνίες και σημειώνουν πως η αύξηση του κόστους δεν συνοδεύεται και από τερματισμό της ισοπέδωσης. Προς ώρας οι εξελίξεις έφεραν μια ολιγόωρη στάση εργασίας που συνοδεύτηκε από την αναμενόμενη ταλαιπωρία. Με τη σειρά της, η κυβέρνηση διαμνύει σε κάθε τόνο ότι αν δεν προχωρήσει η μεταρρύθμιση θα χαθούν ευρωπαϊκά κονδύλια. Για την κυβέρνηση ο διάλογος εξαντλήθηκε και τα περιθώρια για αλλαγές είναι περιορισμένα. Η Βουλή, που εξετάζει το θέμα, έχει ελάχιστες δυνατότητες ελιγμών αφού το μήνυμα έγινε σαφές: Αν αλλοιωθεί η φιλοσοφία τότε η μεταρρύθμιση θα αποσυρθεί. Η φορολογική μεταρρύθμιση, που

και αυτή συζητιέται ταυτόχρονα, έχει παρόμοια χαρακτηριστικά με τη μεταρρύθμιση στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Η κυβέρνηση θέλει να τη θέσει σε εφαρμογή από το νέο έτος. Όμως, ο άμεσα εμπλεκόμενος σύνδεσμος, αυτός των λογιστών, κυκλοφόρησε έγγραφο που εκφράζει σωρεία διαφωνιών. Το αξιοσημείωτο είναι πως αυτές οι παρατηρήσεις δόθηκαν, όπως λένε, από τον Μάρτιο του 2025 και παρ' όλ' αυτά αναγκάζονται να παρέμβουν λίγες μέρες πριν την ψήφιση του νομοσχεδίου (αναμένεται περί τα μέσα Δεκεμβρίου).

Και στις δύο περιπτώσεις τα κενά συνεννόησης είναι πολλά. Ο κίνδυνος για την κυβέρνηση βρίσκεται στην κορύφωση των αντιδράσεων πριν την προθεσμία ψήφισης των νομο-

σχεδίων προκαλώντας αναστάτωση και περιπέτειες κατά την υλοποίηση. Και τίθεται το ερώτημα: αφού αυτές οι συζητήσεις ξεκίνησαν εγκαίρως με δυνατότητα σε όλους να εκφράσουν απόψεις, πώς έγινε και βρισκόμαστε στο παρά ένα και οι άμεσα εμπλεκόμενοι να εκφράζουν θεμελιώδεις διαφωνίες;

As πάρουμε για παράδειγμα τη φορολογική μεταρρύθμιση, κορυφαία στιγμή της οποίας είναι η αύξηση του εταιρικού συντελεστή από 12,5% στο 15%. Πώς γίνεται να εκφράζεται η άποψη από τον Σύνδεσμο Λογιστών πως η αλλαγή θα επηρεάσει τις λίγες ξένες επιχειρήσεις που υπόκεινται τα μεγάλα φορολογικά βάρη με πιθανό τον κίνδυνο να αποχωρήσουν και να προκύψει σημαντική απώλεια εσόδων; Προς

τεκμηρίωση της άποψης σημειώνεται ότι 30% των φορολογικών εσόδων προέρχονται από 30 εταιρείες, κατά βάση ξένες. Άρα, σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Λογιστών η ανταγωνιστικότητα της χώρας θα πληγεί, σε αντίθεση με τα όσα λέει η κυβέρνηση.

Η κυβέρνηση ζει στη δική της πραγματικότητα και προωθεί ένα μεταρρυθμιστικό έργο κάτω από τον γενικότερο τίτλο αλλάζουμε την Κύπρο της δεκαετίας του '60. Με βάση την κυβέρνηση οι αλλαγές που προωθούνται είναι τόσο σημαντικές που διορθώνουν παθολογικές δεκαετιών, που κανένας άλλος Πρόεδρος δεν ακούμπησε. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, τότε ο τρόπος που τυγχάνουν χειρισμού αυτά τα τόσο σοβαρά ζητήματα δεν είναι ο ενδελεχής. Γιατί πώς αλλιώς εξηγούνται οι

εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις λίγες μόλις μέρες πριν την ψήφιση των μεταρρυθμίσεων;

Οι προσπάθειες εκσυγχρονισμού του κράτους είναι καλές και ευπρόσδεκτες. Είμαστε όμως ένας λαός που δύσκολα αλλάζει και αυτό απαιτεί χρόνο για να κωνευτούν οι αλλαγές. Η κυβέρνηση, που και χρόνο είχε και ένα ευνοϊκό πολιτικό κλίμα, βρίσκεται ενώπιον δεδομένων που σίγουρα δεν την ευχαριστούν αφού με την ολοκλήρωση των διαδικασιών οι διαφωνίες σε κυρίαρχα ζητήματα παραμένουν. Και θα ήταν καλό να επισημάνουμε ότι μεταρρυθμίσεις που γίνονται κάτω από αυτές τις συνθήκες είτε καταλήγουν σε αποτυχία είτε δεν εξυπηρετούν τους σκοπούς για τους οποίους σχεδιάστηκαν.

eurobank.cy

Είμαστε όλοι πρωτοπόροι.

Γιατί οι καθημερινές μας επιλογές, μας πηγαίνουν όλους μπροστά.

EUROBANK

Επαναπροσδιορισμός μέσω στάσης ή αντίστασης

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Για λίγες ημέρες (έως 28 Νοεμβρίου) θα μείνει ακόμα ανοικτή η έκθεση της Κλίτσας Αντωνίου, «A Compass without North», σε επιμέλεια της Δάφνης Νικίτα, που φιλοξενείται στο Diatopos Art Centre, στη Λευκωσία. Τα έργα που παρουσιάζει η Αντωνίου σε αυτή την έκθεση ισορροπούν ανάμεσα στο τέλος και στην αρχή οποιουδήποτε πράγματος ή κατάστασης, ορίζονται από την αίσθηση του αποπροσανατολισμού, όπως εύστοχα αναφέρει και ο τίτλος «Μια πυξίδα χωρίς βορρά».

Τα έργα που εκθέτει η Αντωνίου και που γεωμετρικά έχει χωροθετήσει η Δάφνη Νικίτα εσωκλείουν το καθένα με τον τρόπο του έννοιες όπως η μνήμη, η ελευθερία, αλλά και η ανελευθερία, την πτώση μα και την ύψωση. Πολύ χαρακτηριστικό το έργο που βρίσκεται στο κέντρο της γκαλερί με τίτλο «The Creepers» (2025), μία συστάδα από μαρμάρινα, ανεστραμμένα τριαντάφυλλα που ακουμπούν απαλά στο δάπεδο. Δεν έχουν όλα τα πράγματα άνοδο και άνθηση, υπάρχει και η πτώση, που δεν σημαίνει απαραιτήτητα και ήττα, ακόμα και τα ωραία πράγματα δικαιούνται να μην είναι πάντοτε ανθηρά, και η θεωρώ πως η Κλίτσα Αντωνίου με αυτό το installation, με τρόπο δυναμικό δείχνει την απάντοχη ακόμα και στην πτώση.

Στην ίδια λογική και το έργο «Aer(tra)» (2025). Μία σειρά από δέκα μικρές οθόνες, τοποθετημένες χαμηλά, στο ίδιο ύψος με τα μαρμάρινα τριαντάφυλλα, προβάλλουν πουλιά που φαίνονται να πέφτουν ενώ πετούν ανεστραμμένα. Αντίσταση στην ακινησία, ακόμη και σε δύσκολες συνθήκες, η επιθυμία της παρουσίας και προσπάθεια για επαναπροσανατολισμό, και πόλη στη δική μου ανάγνωση η Αντωνίου δείχνει την ανάγκη για πορεία, έστω και χωρίς προσανατολισμό, στο ορμηψυτό της επιβίωσης. Μάλιστα, η τοποθέτησή του έναντι του «The Creepers», δικαιολογεί ακόμη περισσότερο το όνομά του, που προέρχεται από τη σύνθεση των λέξεων aer και terra.

Με ενδιαφέρον στάθηκαν και στο βίντεο «Homefront» (2025). Ο ασφαλής χώρος του σπιτιού, η σταθερά, ο χώρος κατευθύνσης και απάγκιου, φαίνεται πως δεν είναι πάντα στρωμένος με ροδοπέταλα, δεν είναι πάντοτε καταφύγιο. Διακρίνω μία ευαίσθητη και ταυτόχρονα καταγγελτική πράξη από την Κλίτσα Αντωνίου με το «Homefront», βλέποντας στο βίντεο μια γυναίκα, ορατή μόνο από τα γόνατα και κάτω, να κινείται με ανικνευτή νάρκων εντός του σπιτιού. Νάρκες κάθε είδους μπορεί να κρύβονται, ο οικείος χώρος μπορεί να είναι και πεδίο μάχης... η ασφάλεια να μην είναι δεδομένη.

Στον υπόγειο χώρο της γκαλερί προβάλλεται το βίντεο «States of Exception: Coordinates of Possibility» (2025). Η περφόρμερ περιφέρεται σε ένα εγκαταλελειμμένο αεροδρόμιο, έναν χώρο όπου ο προσανατολισμός, άρα και η πυξίδα οφείλουν να υπάρχουν και να εννοούνται... που όμως πλέον δεν υπάρχουν. Αυτό που υπάρχει στον χώρο είναι τα απομεινάρια ενός συστήματος ελέγχου και η περφόρμερ προσπαθεί είτε να επανακτήσει τον έλεγχο, είτε παλεύει να βρει ταυτότητα και προσανατολισμό. Αναζητεί έναν βορρά, μία κατεύθυνση, μένει ακίνητη, δίνει σχήματα προσανατολισμού, αντιστέκεται/αγωνίζεται εντός της ανυπαρξίας μιας τάξης, ίσως.

Στην γκαλερί εκτίθενται και τα έργα Epistoli I–IX (2024), Anatomy of Cells (2025) και Graviton I–III (2025), με τα οποία έχουν τη δική τους λειτουργία στο όλον της έκθεσης. Σε αυτά με πιο ερμηντικό τρόπο εγκιβωτίζονται έννοιες όπως η μνήμη και η ελευθερία, αλλά και η ύλη.

Η Κλίτσα Αντωνίου, υπό την επιμελητική ματιά της Δάφνης Νικίτα, κατάφερε μέσα από την έκθεσή της «A Compass without North», τουλάχιστον όπως εγώ αντιλήφθηκα τα έργα, να παρουσιάσει ως υπαρκτό φαινόμενο και τον αποπροσανατολισμό, και την πτώση, αλλά ταυτόχρονα και την ύψωση και την αντίσταση. Σε έναν κόσμο ασταθή, λοιπόν, η Αντωνίου δημιουργεί έργα που δημιουργούν στο κοινό την αίσθηση ότι της αβελαιότητας, αλλά της ανάγκης επαναπροσδιορισμού, μέσω της στάσης ή και της αντίστασης.

«Χριστόφορος Σάββα: Απλά – Περίπλοκα – Αόρατα: Ένα άγνωστο αρχείο»

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Η έκθεση φωτίζει για πρώτη φορά ένα πολύτιμο και άγνωστο έως σήμερα αρχείο του Χριστόφορου Σάββα (1924-1968), του καλλιτέχνη που άνοιξε νέους δρόμους στη σύγχρονη κυπριακή τέχνη και συνέδεσε την καλλιτεχνική δημιουργία του τύπου με τα μεγάλα ρεύματα του διεθνούς εικαστικού γίγνεσθαι.

Η έκθεση αφιερώνεται στη μνήμη της και αποτελεί φόρο τιμής στο πλούσιο επιστημονικό της έργο, αλλά και στη μοναδική της συμβολή ως προς την κατανόηση και την ανάδειξη της σύγχρονης κυπριακής τέχνης.

Λεβέντειο Πινακοθήκη υπό την άρτια επιστημονική καθοδήγηση της Ελένης Σ. Νικίτα. Δυστυχώς, δεν πρόλαβε να δει την ολοκλήρωση της έκδοσης και της έκθεσης, καθώς έφυγε από τη ζωή το 2024, αφήνοντας ένα δυσαναπλήρωτο κενό. Η έκθεση αυτή αφιερώνεται στη μνήμη της και αποτελεί φόρο τιμής στο πλούσιο επιστημονικό της έργο, αλλά και στη μοναδική της συμβολή ως προς την κατανόηση και την ανάδειξη της σύγχρονης κυπριακής τέχνης.

Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 28 Ιουνίου 2026 και τον Ιανουάριο 2026 θα ενταχθεί στις πολιτιστικές δράσεις που θα σταθρίσουν την Κυπριακή Προεδρεία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Την έκθεση πλαισιώνουν παράλληλες εκδηλώσεις και προγράμματα. Μέχρι το τέλος του 2025 πρόκειται να πραγματοποιηθούν τα εξής:

- «Κάθε Φύλλο, μια Ιστορία» – Δημιουργικές Περιπλανήσεις με Εφημερίδες.
- Δημιουργικό Εργαστήρι για παιδιά εμπνευσμένο από την περιοδική έκθε-

ση «Χριστόφορος Σάββα: Απλά – Περίπλοκα – Αόρατα: Ένα Άγνωστο Αρχείο»

Με τις Μαρίνα Κατσαρή και Ρεβέκκα Κατσαρή. Με αφετηρία τη σειρά έργων του Χριστόφορου Σάββα, που χρησιμοποίησε φύλλα εφημερίδων ως βασικό εκφραστικό του μέσο, οι Ρεβέκκα και Μαρίνα Κατσαρή καλούν τα παιδιά σε ένα πρωτότυπο ταξίδι μάθησης και δημιουργίας. Το εργαστήριο αποτελεί γέφυρα ανάμεσα στην εκπαίδευση και την τέχνη, δείχνοντας πώς τα πιο απλά υλικά μπορούν να ξαναγεννηθούν ως φορείς γνώσης, έκφρασης και δημιουργικότητας. Ημερομηνία: Σάββατο, 29.11.2025

Ώρες: Ομάδα Α, 10:15 – 11:15 (ελληνικά) / Ομάδα Β, 11:45 – 12:45 (αγγλικά) Ηλικίες: 5-7 Κόστος: €10

Πληροφορίες

Διάρκεια έκθεσης: 21 Νοεμβρίου 2025 - 28 Ιουνίου 2026. Αίθουσα Προσωπικών Εκθέσεων, Λεβέντειος Πινακοθήκη. Με τη στήριξη του Συνδέσμου Φίλων Λεβέντείου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας & Λεβεντείου Πινακοθήκης και του Δήμου Λευκωσίας.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

«Τα Γούστα του Κυρίου Σλόαν»

«Τα Γούστα του Κυρίου Σλόαν» του Τζο Όρτον παρουσιάζει η ομάδα «Σόλο για Τρεις», σε σκηνοθεσία Μαρίας Μανναρίδου – Κασσερά. Πρόκειται για μία ανατρεπτική, μαύρη φαρσοκωμωδία, ένα επικίνδυνο παιχνίδι λάγνου πόθου, χειραγώγησης και απόγνωσης. Ο κύριος Σλόαν, ένας όμορφος, ικανός για φόνο νεαρός περιπλανώμενος, φτάνει στο σπίτι της μεσήλικης Κάθυ ψάχνοντας κάπου να μείνει. Η Κάθυ αμέσως προσφέρει στέγη στο Σλόαν, ενώ ο πατέρας της, Κέμπ, κάπου τον έχει ξαναδεί και δεν τον εμπιστεύεται καθόλου. Και ενώ στον αδερφό της, Έντι, αρχικά δεν αρέσει η ιδέα του νεαρού νοικάρη, τελικά, του προσφέρει δουλειά ως οδηγός του. Όταν ο Σλόαν, στο τέλος, βρίσκει τον εαυτό του εγκλωβισμένο ανάμεσα στην Κάθυ και τον Έντι, έχοντας στην πλάτη του δυο φόνους, οι ισορροπίες ανατρέπονται άρδην... Παιζουν: Χριστίνα Χριστόφια, Κрис Σπύρου, Χάρης Πισίας, Φώτης Φωτίου. Μουσικός επί σκηνής: Χάρης Ιωάννου. Παραστάσεις 1, 2, 8, 9, 15, 16 Δεκεμβρίου (ακολουθούν παραστάσεις τον Ιανουάριο του 2026 και περιοδεία). Θέατρο Χώρα, Κοραή 1 (Πλατεία Αρχιεπισκοπής). Πληροφορίες: 96147809. Η παράσταση είναι κατάλληλη για άτομα άνω των 15 ετών.

Παραμυθκιών'Ηχοι

Η Cyprus Chamber Orchestra (CCO) παρουσιάζει τη συναυλία-παράσταση «Παραμυθκιών'Ηχοι – Η Καρκία της Ρήγινας», ένα μουσικο-αφηγηματικό ταξίδι εμπνευσμένο από την άυλη πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου. Έχοντας ως άξονα το πρωτότυπο κυπριακό παραμύθι «Η Καρκία της Ρήγινας», γραμ-

Η έκθεση «Papiers – Fountain of Desires» στην Isnotgallery, σε επιμέλεια Άντρου Ευσταθίου, συγκεντρώνει έργα σε χαρτί δεκαεπτά καλλιτεχνών, διαφορετικών γενεών και εικαστικών προσεγγίσεων.

μένο από τον Ευάγγελο Χριστοδούλου, εμπνευσμένο από τις αφηγήσεις των λαϊκών παραμυθάδων, η παράσταση συνδυάζει τη ζωντανή αφήγηση του Σταύρου Λούρα, ενός από τους σημαντικότερους και πιο αγαπητούς εκπροσώπους του κυπριακού θεάτρου, με την πρωτότυπη μουσική σύνθεση και επιμέ-

λεια του Ανδρέα Παπαπέτρου, δημιουργώντας μια εμπειρία που γεφυρώνει την παράδοση με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία. Οι ήχοι των οργάνων και η αφήγηση πλέκονται σε μια ποιητική ατμόσφαιρα, αναδεικνύοντας την ομορφιά, τη σοφία και τη φαντασία της κυπριακής λαϊκής παράδοσης. Αφήγηση:

Η Γκαλερί Γκλόρια παρουσιάζει από τη νέα ατομική έκθεση του διεθνώς αναγνωρισμένου Κύπριου εικαστικού Λευτέρη Ολύμπιου, με τίτλο «Η Άννα των Τριών».

Σταύρος Λούρας. μουσική σύνθεση και επιμέλεια: Ανδρέας Παπαπέτρου. Μουσικοί: Εύα Σταύρου (φλάουτο), Νάτλια Νεοφύτου (όμποε), Ευάγγελος Χριστοδούλου (φαγκότο), Ανδρέας Παπαπέτρου (ακοντεόν – σύνθεση), Gurhan Nurgay (βιολοντσέλο). Παραστάσεις τα Σαββατοκύριακα 29 και 30 Νοεμβρίου,

ώρα 5:00 μ.μ. και 6 και 7 Δεκεμβρίου, ώρα 5:00 μ.μ. Artos House, Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία.

«Εξι λεπτά ακόμα»

Οι Εκδόσεις Καστανιώτη παρουσιάζουν το νέο μυθιστόρημα του Σταύρου Χριστοδούλου, «Έξι λεπτά ακόμα», στη Λευκωσία. Για το βιβλίο θα μιλήσουν ο καθηγητής του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, Σταύρος Καραγιάννης και ο σκηνοθέτης Ανδρέας Αραούζος. Την εκδήλωση θα συντονίζει η δημοσιογράφος και συγγραφέας Ελένη Ξένου. Ένα μυθιστόρημα που επιχειρεί να φωτίσει τις πολλαπλές όψεις του ψυχισμού μιας γυναίκας σημαδεμένης από μια τραγική όσο και θεία αφέλεια. Ένας μονόλογος ζωής, που ισορροπεί ανάμεσα στη μοναξιά και τη ματαιοδοξία, στο πάθος και τη μεταίωση. Δευτέρα, 1 Δεκεμβρίου και ώρα 6:30 μ.μ. στο θέατρο Δέντρο οδός Ενότηπτος 44, Παλλουριώτισσα.

«Η Άννα των Τριών»

Η Γκαλερί Γκλόρια παρουσιάζει από τη νέα ατομική έκθεση του διεθνώς αναγνωρισμένου Κύπριου εικαστικού Λευτέρη Ολύμπιου, με τίτλο «Η Άννα των Τριών». Η έκθεση περιλαμβάνει τρεις διακριτές ενότητες, οι οποίες συνομιλούν μεταξύ τους μέσα από θέματα ιστορίας, μνήμης και καλλιτεχνικής συνέχειας: 1. Ενότητα «Αικατερίνη Κορνάρο – Το Τρίτο Χέρι». 2. Ενότητα «Η Άννα των Τριών». 3. Ενότητα «Ταξίδια με τον Ρενουάρ». Μια προσωπική ερμηνεία έργων του Πιερ-Ογκύστ Ρενουάρ. Ο Ολύμπιος συνομιλεί με τον Γάλλο μπρεσιονιστή μέσα από δικές του μεταγραφές, όπου η χρωματική ευαισθησία και η ελευθε-

ρία της γραμμής συναντούν τη γνώριμη ποιητική του ματιού. Με την έκθεση «Η Άννα των Τριών», ο Λευτέρης Ολύμπιος συνεχίζει την πολυετή του πορεία διερευνώντας τη διαχρονικότητα της εικόνας, τη σχέση παράδοσης και σύγχρονης δημιουργίας, και τη δύναμη της εικαστικής αφήγησης. Εγκαινία 3 Δεκεμβρίου. Διάρκεια έως 3 Ιανουαρίου 2026. Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. Πληροφορίες 22762605 | www.gloriagallery.net

«Papiers: Fountain of Desires»

Η έκθεση «Papiers – Fountain of Desires» στην Isnotgallery, σε επιμέλεια Άντρου Ευσταθίου, συγκεντρώνει έργα σε χαρτί δεκαεπτά καλλιτεχνών, διαφορετικών γενεών και εικαστικών προσεγγίσεων. Τα έργα της έκθεσης συνθέτουν ένα μωσαϊκό δημιουργιών που εκτείνεται από θεμελιώδεις καλλιτέχνες της κυπριακής και ελληνικής εικαστικής σκηνής, έως καινοτόμους δημιουργούς πολλών και διαφορετικών γενεών, και φτάνει στη νέα γενιά που συνεδντά επιμένει στο χαρτί ως πεδίο πειραματισμού και έκφρασης. Το χαρτί είναι ο τόπος και ο χρόνος όπου η προεργασία, το μέτρημα, η προετοιμασία και η ιδέα σταδιακά μετατρέπονται σε πράξη. Έτσι, η διαδικασία γίνεται το έργο αυτό καθαυτό. Η γραφή μετατρέπεται σε ένα διάλογο μεταξύ καλλιτέχνη, πρακτικής και κοινού. Τα έργα σε χαρτί φέρνουν μια ειλικρίνεια γιατί το συγκεκριμένο υλικό είναι ελευθερία. Η ελευθερία της αρχής. Εκεί που όλα είναι ακόμα δυνατά. Εγκαινία Παρασκευή, 14 Νοεμβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. Διάρκεια: έως 31 Νοεμβρίου. Isnotgallery, Οδούσεως 11, παλιά πόλη, Λευκωσία.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΘΑΝΑΣΗΣ ΦΩΤΙΟΥ • Αρχισυντάκτης: ΚΩΣΤΗΣ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελώς: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρτιπόλου 2 & Λεωφ. Λυκαβηπού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Αναπληρωτής Διευθυντής: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • Σύμβουλος έκδοσης: ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Οι κυπριακές επιχειρήσεις σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2025

Οι κυπριακές
επιχειρήσεις σε έναν
μεταβαλλόμενο
κόσμο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
CEOs

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Οι νέες ευκαιρίες για την κυπριακή
οικονομία και τις επιχειρήσεις.

Οι καινούργιες προκλήσεις στον
οικονομικό, γεωπολιτικό, τεχνολογικό
και περιβαλλοντικό ορίζοντα.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Την τιμητική τους έχουν ηλεκτρονικά είδη, καλλυντικά, ένδυση και υπόδηση – Μέχρι και 45% οι προσφορές σε ορισμένα καταστήματα. Συγκεκριμένα brands κρατούν τις προσφορές τους αποκλειστικά για την Παρασκευή.

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Ανθρός αναμένεται και ο φετινός Νοέμβριος για τους επιχειρηματίες ελέω Black Friday προσφορών. Αυξημένες είναι οι προσδοκίες της αγοράς, καθώς η μέχρι τώρα κίνηση θεωρείται ενδεικτική των τζίρων που αναμένονται από τον συνολικό απολογισμό της περιόδου των εκπτώσεων. Η χρονική συγκυρία στην οποία πραγματοποιείται και φέτος το Black Friday προσφέρεται για αγορές, καθώς οι Κύπριοι θα πάνε με γεμάτα πορτοφόλια στα καταστήματα να αναζητήσουν προσφορές και εκπτώσεις. Προσοχή στα ζητήματα που σχετίζονται με τις αθέμιτες εμπορικές

Καλό το timing – Τέλος του μήνα η Black Friday, με γεμάτα πορτοφόλια πάνε για ψώνια οι Κύπριοι.

πρακτικές συστήνει ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Λιανικού Εμπορίου (ΠΑΣΥΛΕ). Σε ετοιμότητα βρίσκεται και ο Κύπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών, ο οποίος καλεί το κοινό να εξετάζει προσεκτικά τα χαρακτηριστικά των προϊόντων, να διαβάζει κριτικές (reviews) και να αποφεύγει την παγίδα γενικών εκφράσεων όπως «Τιμή, ευκαιρίας», «Προσφορά», «Ειδική τιμή» που δεν αποσαφηνίζουν το ποσοστό έκπτωσης. Την ίδια ώρα, ο Σύνδεσμος καλεί τους καταναλωτές να ελέγχουν εάν η επιχείρηση συμμετέχει σε μηχανισμό εναλλακτικής

επίλυσης διαφορών και να αναφέρουν τυχόν παραβάσεις.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι οι αριθμοί ρεκόρ που καταγράφει φέτος ο τουρισμός μας ενισχύουν τις προσδοκίες για αυξημένους τζίρους στα εμπορικά καταστήματα, τόσο κατά τη μαύρη εβδομάδα όσο και καθ' όλη τη διάρκεια του Νοεμβρίου.

Τα προϊόντα

Τα ηλεκτρονικά είδη και τα καλλυντικά αναμένεται να πρωταγωνιστήσουν στις αγορές της συγκεκριμένης περιόδου, σύμφωνα με τους εμπόρους. Όπως αναφέρουν στην «Κ» φορείς της αγοράς, οι Κύπριοι καταναλωτές γνωρίζουν ότι το Black Friday συνοδεύεται από ιδιαίτερα ελκυστικές εκπτώσεις στα ηλεκτρονικά είδη, γεγονός που τους οδηγεί να προγραμματίζουν τις σχετικές αγορές τους για αυτές τις ημέρες.

Παράλληλα, εκπρόσωποι των εμπορικών κέντρων σε Λευκωσία και Λεμεσό σημειώνουν ότι τα καταστήματα καλλυντικών έχουν ήδη ετοιμάσει ισχυρές προσφορές, με ορισμένα εξ αυτών να προγραμματίζουν εκπτώσεις της τάξης του 40%–50% αποκλειστικά για την Παρασκευή.

Τα malls

Το Black Friday παραδοσιακά προσελκύει περισσότερους από διπλάσιους επισκέπτες σε σύγκριση με μια μέση Παρασκευή, ανέφερε στην «Κ» ο Marketing Manager του Mall of Cyprus και του Mall of Engomi, Γιώργος Πίσσης. Το τριήμερο του Black Friday αποτελεί μια από τις πιο δυνατές περιόδους του έτους, τονίζει.

Σε ρυθμούς Black Friday η Κύπρος

Στα πάνω της η αγορά, οι επιχειρηματίες αναμένουν αυξημένους τζίρους σε σχέση με την περσινή περίοδο

Αν και η επίδραση παραμένει σημαντική, τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί ελαφρώς λόγω της τάσης πολλών καταστημάτων να επεκτείνουν τις περιόδους εκπτώσεων, προσθέτει ο κ. Πίσσης σημειώνοντας ότι μερικά ξεκινούν από την αρχή της βδομάδας του Black Friday ή προσφέρουν εκπτώσεις και καθ' όλη τη διάρκεια του Νοεμβρίου.

Ο διευθύνων σύμβουλος του Mall of Nicosia, Γιώργος Γεωργίου, αναμένει το φετινό Black Friday να διεκπεραιωθεί με επιτυχία, με βάση την «εξαριετική» επίδοση που σημείωσε το περσινό. Οι

καταστηματάρχες αντιλήφθηκαν ότι για να μπορέσει να δουλέψει το Black Friday σωστά πρέπει να είναι έντιμοι απέναντι στους καταναλωτές, πρόσθεσε ο κ. Γεωργίου. Αν κρίνω από τους τζίρους του τελευταίου Σαββατοκύριακου, οι οποίοι ήταν πάρα πολύ ελπιδοφόροι, αναμένουμε ότι ο κόσμος θα αγκαλιάσει τον θεσμό και θα ανταποκριθεί και πάλι, πρόσθεσε.

Ο κόσμος ήδη επισκέπτεται τα καταστήματα, εξετάζει και συγκρίνει τιμές και προϊόντα από διαφορετικές αλυσίδες, κρατώντας τους πολίτες για την Παρασκευή ιδιαίτερα

σε ό,τι αφορά ηλεκτρονικά είδη και καλλυντικά, σημειώνει η Marketing Manager του My Mall Limassol, Μαρία Αντωνιάδου. Όπως αναφέρει, στον τομέα της ένδυσης και υπόδησης τα καταστήματα του My Mall Limassol ετοιμάζουν εκπτώσεις και προσφορές που αφορούν το νέο στοκ, μια πρακτική που αναμένεται να εκτιμηθεί και φέτος ιδιαίτερα από το καταναλωτικό κοινό. Οι μειώσεις τιμών θα κυμαίνονται από 20% έως 40%.

Παράλληλα, και τα καταστήματα αθλητικών ειδών έχουν ήδη ξεκινήσει τις δικές τους προσφορές, ενισχύοντας το συνολικό εμπορικό ενδιαφέρον της περιόδου.

Το λιανεμπόριο και οι καταναλωτές

Οι καταναλωτές στην Κύπρο εμφανίζονται φέτος πιο μετρημένοι και προσεκτικοί σε ό,τι αφορά τις αγορές τους κατά την περίοδο του Black Friday.

Οι προσδοκίες για το λιανεμπόριο είναι ιδιαίτερα υψηλές, σημειώνει ο γενικός γραμματέας του ΠΑΣΥΛΕ Μάριος Αντωνίου, καθώς ο θεσμός της Black Friday κορυφώνεται την τελευταία Παρασκευή του μήνα (28 Νοεμβρίου) – σε μια περίοδο που συμπίπτει με την καρναβάλι μισθοδοσίας για την πλειοψηφία των εργαζομένων. Παραδοσιακά, η καρναβάλι των μισθών ενισχύει σημαντικά την κατανάλωση, σημειώνει ο κ. Αντωνίου.

Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών απευθύνει σειρά συστάσεων προς το κοινό ενόψει της Black Friday και της Cyber Monday, καλώντας τους πολίτες να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί και κα-

λά ενημερωμένοι πριν προχωρήσουν σε αγορές.

Ο Σύνδεσμος υπογραμμίζει ότι η σωστή προετοιμασία ξεκινά με έρευνα αγοράς. Προτρέπει τους καταναλωτές να εντοπίζουν τα προϊόντα που τους ενδιαφέρουν και να καταγράφουν τις τιμές τους, ώστε να μπορούν να συγκρίνουν τις πραγματικές εκπτώσεις και να αποφύγουν παραπλανητικές πρακτικές.

Ιδιαίτερη προσοχή συστήνεται στις αγορές από ηλεκτρονικά καταστήματα αμφίβολης νομιμότητας, ακόμη και όταν εμφανίζουν πολύ χαμηλές τιμές. Συνιστάται επίσης η αποφυγή αγορών παικνιδιών και καλλυντικών από διεθνείς πλατφόρμες, καθώς, σύμφωνα με σχετική έρευνα, υπάρχει αυξημένος κίνδυνος για την ασφάλεια των καταναλωτών.

Σταθερή δυναμική

Η Κύπρος καταγράφει την υψηλότερη ετήσια αύξηση στον όγκο λιανικού εμπορίου ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον Σεπτέμβριο του 2025, σημειώνοντας άνοδο 8,5% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2024, σύμφωνα με δεδομένα της Eurostat. Ωστόσο, σε σχέση με τον Αύγουστο του 2025 η αύξηση που κατέγραψε το λιανικό εμπόριο στην Κύπρο περιορίστηκε στο 0,1%.

Η επίδοση αυτή, που υπερβαίνει σημαντικά τον μέσο όρο της Ευρωζώνης και του συνόλου της E.E., έρχεται σε μια συγκυρία όπου οι περισσότερες ευρωπαϊκές οικονομίες καταγράφουν πιο ήπιους ρυθμούς αύξησης ή και πτώση στον δείκτη κατανάλωσης.

Αποτυπώνεται στο χαρτί η ιστορία του κυπριακού τουρισμού

Με πρωτοβουλία του υφυπουργού Τουρισμού, το ΤΕΠΑΚ προχωρά με τη δημιουργία συλλογικών τόμων για την εξέλιξη του τομέα

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Στην καταγραφή και τεκμηρίωση της εξέλιξης του τουρισμού στην Κύπρο προχωρά το υφυπουργείο Τουρισμού. Με πρωτοβουλία του υφυπουργού Τουρισμού Κώστα Κουμή, η Σχολή Διοίκησης Τουρισμού, Φιλοξενίας και Επιχειρηματικότητας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου ανέλαβε την εκπόνηση ενός οργανωμένου ιστορικού αρχείου για τον τουρισμό, με στόχο να αποτελέσει μια τεκμηριωμένη βάση για σχεδιασμό στρατηγικής, κατανόηση λαθών και επιτυχιών του παρελθόντος, αλλά και για μια πιο κριτική προσέγγιση του τουρισμού ως σύνθετου κοινωνικού, οικο-

Το έργο θα περιλαμβάνει αρχειακή έρευνα, διεξαγωγή και βιντεοσκοπηση συνεντεύξεων, ψηφιοποίηση και ανάλυση δεδομένων και συγγραφή και μετάφραση των επιστημονικών κειμένων.

νομικού και πολιτισμικού φαινομένου. Το ιστορικό αρχείο αναμένεται να παραδοθεί τον Ιούνιο του 2026 με προ-υπολογισμό €58.000. Ειδικότερα, το έργο που θα αποτυπώνει ουσιαστικά την ιστορία του κυπριακού τουρισμού στο χαρτί, θα συμπεριλαμβάνει διεξαγωγή ερευνών, συλλογή αρχειακών δεδομένων και δημιουργία οπτικοακουστικών μαρτυρικών αρχείων.

Σύμφωνα με τον πρόεδρο του τμήματος Διοίκησης Ξενοδοχείων και Τουρισμού του ΤΕΠΑΚ και διευθυντή του Κέντρου Κοινωνικής Έρευνας και Περιφερειακής Ανάπτυξης «ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ», δρ Αντώνη Θεοχάρους, μια τέτοια μελέτη δεν είναι απλώς εργαλείο μνήμης,

είναι και εργαλείο πολιτικής. Στόχος του είναι ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πλαισίου καταγραφής της ιστορίας του τουριστικού φαινομένου από τα πρώτα του βήματα μέχρι σήμερα, όπως αυτά αποτυπώνονται σε διοικητικά αρχεία, στον Τύπο, σε προσωπικές μαρτυρίες και σε οπτικοακουστικό υλικό.

Το έργο και οι φάσεις

Το έργο αφορά στη διεξαγωγή έρευνας, στη συλλογή και ψηφιοποίηση αρχειακών δεδομένων και στη δημιουργία οπτικοακουστικών μαρτυρικών αρχείων, με στόχο τη συγγραφή ενός συλλογικού τόμου ή και σειράς τόμων για την ιστορική εξέλιξη του τουρισμού στην Κύπρο.

Το έργο βασίζεται στον συνδυασμό διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων και ερευνητικών εργαλείων, ώστε να καλύψει κατά τρόπο πλήρη όλες τις εκφάνσεις του τουρισμού –οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και πολιτικές– και να αποτελέσει μια ουσιαστική παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές.

Παράλληλα, αποσκοπεί στη δημιουργία ενός «δημόσιου αρχείου» για τον κυπριακό τουρισμό, ελεύθερα προσβάσιμο από κάθε ενδιαφερόμενο: όχι μόνο από φοιτητές και ερευνητές αλλά και από επαγγελματίες του κλάδου, φορείς χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικούς, δημοσιογράφους και το ευρύτερο κοινό. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο του έργου προβλέπεται και η δημιουργία μιας ταινίας τεκμηρίωσης για την ιστορία του κυπριακού τουρισμού, η οποία θα αξιοποιεί το υλικό των συνεντεύξεων και των αρχείων και θα συμβάλει στη διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας με έναν πιο ζωντανό και άμεσο κατανοητό τρόπο. Ουσιαστικά θα πρόκειται για ένα ντοκιμαντέρ βασισμένο στο αρχειακό και μαρτυρικό υλικό. Βασικά παραδοτέα του έργου είναι τουλάχιστον 50 συνεντεύξεις (σε βίντεο, με πλήρη απομαγνητο-

Αυτοί που πρωτοστάτησαν, αξίζουν να αφήσουν το δικό τους αποτύπωμα στην εξέλιξη και την ιστορική καταγραφή αυτού του κλάδου, υπογράμμισε ο κ. Κουμής.

Κ. Κουμής: Για να γνωρίζουν οι επόμενες γενεές

Η ιστορική πορεία της Κύπρου δεν μπορεί να μην είναι καταγεγραμμένη, οι επόμενες γενεές αξίζουν να γνωρίζουν πώς αυτός ο τόπος μέσα από πρωτοφανείς συγκυρίες, κατόρθωσε να βρίσκει πάντα τον προσανατολισμό του, ανέφερε χαρακτηριστικά ο υφυπουργός Τουρισμού και εκπαιδευτικός του έργου Κώστας Κουμής. Ο τομέας του τουρισμού ανέθρεψε σ' αυτή τη χώρα γενεές και γενεές, αποτέλεσε ένα από τα σωσίβια της κυπριακής οικονομίας στα δύσκολα χρόνια μετά την τουρκική εισβολή, ένωσε ανθρώπους, αναβίωσε χωριά, ανέστισε τοπικές κοινωνίες που ήταν σε μαρasmus και υπήρξε η απόλυτη αιτία για δημιουργία υποδομών, προκαλώντας μέσα από τη δική του αλματώδη ανάπτυξη, σοβαρή αναβάθμιση στις κρατικές υποδομές, σημείωσε ο αρμόδιος υφυπουργός. Ανήκουμε στις χώρες, που πολλά έργα έγιναν για τον τουρισμό και τα αγκάλιασαν οι τοπικές κοινωνίες, ενώ στην πραγματικότητα θα έπρεπε να συμβαίνει το αντίθετο, είπε σημειώνοντας ότι αυτή η ιστορική πορεία θα πρέπει να καταγραφεί, για να διδαχθούμε από τα λάθη μας, να μάθουμε από τις παραλείψεις μας, αλλά κυρίως να λάβουμε παραδείγματα από τα του μόχθου επιτευγμάτων μας. Ξεκινάμε, λοιπόν, την καταγραφή της ιστορίας του τουρισμού της χώρας μας, επειδή αυτοί που πρωτοστάτησαν, αξίζουν να αφήσουν το δικό τους αποτύπωμα στην εξέλιξη και την ιστορική καταγραφή αυτού του κλάδου, υπογράμμισε ο κ. Κουμής.

φώνηση και μετάφραση), μια εκτενής ανασκόπηση του Τύπου, των αρχείων και της σχετικής βιβλιογραφίας, καθώς και η παραγωγή ενός συλλογικού τόμου –ή και σειράς τόμων– για την ιστορική εξέλιξη του κυπριακού τουρισμού, στα ελληνικά και στα αγγλικά.

Όπως μας αναφέρθηκε, η μελέτη έχει δομηθεί σε διακριτές ιστορικές περιόδους, ώστε να καταγραφεί ο τρόπος με τον οποίο ο τουρισμός στην Κύπρο εξελίχθηκε παράλληλα –και σε αλληλεπίδραση– με τις μεγάλες πολιτικές και οικονομικές αλλαγές του τόπου.

Πιο συγκεκριμένα, η καταγραφή θα ξεκινήσει από την περίοδο 1878–1959, της αποικιοκρατίας, όπου εξετάζεται η διαμόρφωση των πρώτων μορφών ταξιδιού και φιλοξενίας στην Κύπρο. Στη συνέχεια θα συμπεριληφθεί η περίοδος 1960–1974, από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας μέχρι την τουρκική εισβολή, όταν ο τουρισμός άρχισε να αναπτύσσεται δυναμικά και να αντιμετωπίζεται πλέον ως βασικός πυλώνας της οικονομίας.

Η τρίτη ενότητα καλύπτει την περίοδο 1974–1991, όπου καταγράφονται οι άμεσες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της εισβολής στον τουριστικό τομέα, η σταδιακή πορεία ανάκαμψης, και η εξελικτική πορεία του τουρισμού της χώρας μας.

Ακολουθεί η περίοδος 1991–2001, κατά την οποία καταγράφηκε μια ιδιαίτερα υψηλή –για τα δεδομένα της εποχής– επίδοση όσον αφορά τις τουριστικές ροές προς τη χώρα μας.

Η πέμπτη ενότητα αφορά τα χρόνια 2001–2013, με δύο βασικά ορόσημα, αφενός την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την ωρίμανση του τουριστικού προϊόντος, αφετέρου τις επιπτώσεις της 11ης Σεπτεμβρίου και της διεθνούς αβεβαιότητας, που οδήγησαν σε περιόδους πτωτικής πορείας. Τέλος, το ιστορικό αρχείο που ετοιμά-

ζεται θα συμπεριλαμβάνει την περίοδο 2013 έως σήμερα όπου και θα εξετάζεται η οικονομική κρίση και το «κούρεμα» καταθέσεων, η στροφή σε ειδικές μορφές τουρισμού και τη βιώσιμη ανάπτυξη, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο η πανδημία COVID-19 επηρέασε ριζικά τα τουριστικά πρότυπα και τις πολιτικές σε εθνικό επίπεδο.

Η Ευρώπη

Το έργο ευθυγραμμίζεται με τις καλές ευρωπαϊκές πρακτικές δημιουργίας εθνικών αρχείων τουρισμού. Ταυτόχρονα, συνδυάζει για πρώτη φορά, σε εθνικό επίπεδο και με πρωτοβουλία της τουριστικής αρχής, συστηματική αρχειακή έρευνα, οργανωμένο οπτικοακουστικό μαρτυρικό αρχείο και τη συγγραφή συλλογικού επιστημονικού τόμου για την ιστορική εξέλιξη του τουρισμού στη χώρα.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι διεθνώς και κυρίως στην Ευρώπη συναντάμε τέτοιου είδους παραδείγματα ιστορικών αρχείων του τουρισμού.

Πιο συγκεκριμένα, στην Ιταλία, η εθνική τουριστική υπηρεσία ENIT, υπό την εποπτεία του υπουργείου Τουρισμού, έχει αναπτύξει ένα εκτεταμένο ιστορικό αρχείο τουρισμού, με ψηφιοποίηση υλικού ενός αιώνα και αξιοποίησή του σε μελέτες και εκδόσεις.

Αντίστοιχα, στην Ισπανία, ο κρατικός οργανισμός Turispana διαχειρίζεται το Κέντρο Τεκμηρίωσης Τουρισμού, όπου συγκεντρώνεται και οργανώνεται το ιστορικό υλικό της τουριστικής προβολής της χώρας.

Στην Πορτογαλία, το Turismo de Portugal έχει ιδρύσει κέντρο τεκμηρίωσης ειδικά για τον τουρισμό, με συλλογές εντύπων, αφισών και αρχειακού υλικού, ενώ υπάρχουν και παραδείγματα εκτός Ευρώπης, όπως το ιστορικό αρχείο τουρισμού που υπάγεται στον εθνικό οργανισμό τουρισμού της Νικαράγουα.

Εξωστρέφεια ΧΑΚ και επενδυτικές επαφές στην Ελλάδα

Αναμένεται ότι θα συμβάλει στο να διευρυνθούν περαιτέρω οι προοπτικές των εισηγμένων εταιρειών

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) προχωρά σε ένα πρότζεκτ ενίσχυσης της διεθνούς εικόνας των εισηγμένων εταιρειών, με «Road Show» στην Αθήνα. Η προσπάθεια εξωτερικεύσεως και ενίσχυσης της εικόνας των εταιρειών του γίνεται την επόμενη εβδομάδα, με απώτερο στόχο να αναδείξουν τα «Business Plans» τους και αναμένεται ότι θα συμβάλει ουσιαστικά στο να διευρυνθούν περαιτέρω οι προοπτικές των εισηγμένων εταιρειών. Το «κάλεσμα» του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου για ανάδειξη εταιρειών είχε μόνο εισηγμένες εταιρείες από τη ρυθμιζόμενη αγορά.

Το ΧΑΚ με τέτοιες πρωτοβουλίες αναβαθμίζει την παρουσία του στην ελληνική επενδυτική κοινότητα, παρουσιάζοντας το έργο και τον ρόλο του, αλλά αναδεικνύει και τις κυπριακές εισηγμένες εταιρείες. Η πρωτοβουλία επικεντρώνεται στην ενημέρωση θεσμικών επενδυτών, αναλυτών και στελεχών της αγοράς, καθώς επίσης αναμένεται να πραγματοποιηθούν κατ' ιδίαν επιχειρηματικές συναντήσεις, διανοίγοντας νέα βεντάλια ευκαιριών με σημαντικούς επενδυτικούς φορείς της περιοχής.

Στο πρότζεκτ ενίσχυσης της εικόνας τους απάντησαν θετικά και θα συμμετάσχουν στο «Road Show» του «ΧΑΚ» στην Αθήνα, 7 εισηγμένες εταιρείες από την Κύπρο που εντάσσονται στη ρυθμιζόμενη αγορά. Ο λόγος για τις, Τράπεζα Κύπρου, Πανδώρα Επενδύσεις, NETinfo

θα συμμετάσχουν στο κάλεσμα οι Τράπεζα Κύπρου, Πανδώρα Επενδύσεις, NETinfo Plc, Petrolina (Holdings), Ellinas Finance, Top Kinisis Travel και Atlantic Insurance.

Plc, Petrolina (Holdings), Ellinas Finance, Top Kinisis Travel και Atlantic Insurance. Όπως γίνεται αντιληπτό, οι συμμετέχουσες στο «Road Show» εισηγμένες εταιρείες του ΧΑΚ, είναι γνωστές στα κυπριακά και όχι μόνο δεδομένα.

Στην «μπροσουρά» που συνοδεύει το επενδυτικό σαφάρι του Χρηματιστηρίου υπάρχουν στοιχεία για την κάθε μία εταιρεία, στοιχεία βεβαίως που θα παρουσιαστούν και ενώπιον της επενδυτικής κοινότητας στην Αθήνα. Η Τράπεζα Κύπρου, όπως αναγράφεται, είναι ο μεγαλύτερος χρηματοοικονομικός οργανισμός στην Κύπρο, προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, όπως τραπεζικές εργασίες, χρηματοδοτήσεις, φάκτοριγκ, επενδυτικές υπηρεσίες, διαχείριση κεφαλαίων και ασφάλειες ζωής και γενικού κλάδου.

Η εταιρεία Πανδώρα του Ομίλου Λεπτού δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο στην ανάπτυξη γης και ακινήτων στην Κύπρο και στην Ελλάδα, με συμπληρωματική έκθεση σε κλάδους σταθερών ταμειακών ροών όπως η ανώτερη εκπαίδευση και η υγεία. Ο τομέας ανάπτυξης γης αποτελεί την ατμομηχανή της εταιρείας, καθώς παραδοσιακά αποφέρει πάνω από το 80% των εισοδημάτων και κερδών της.

Η NETinfo Plc είναι μια κυπριακή εταιρεία τεχνολογίας, η οποία ιδρύθηκε το 2000 και έκτοτε εξειδικεύεται αποκλειστικά στην ανάπτυξη λύσεων ψηφιακής τραπεζικής (digital banking) και στην υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού τραπεζών και χρηματοπιστωτικών οργα-

νισμών. Η NETinfo διαθέτει διεθνή παρουσία σε 25 χώρες, υλοποιώντας έργα για περισσότερα από 30 τραπεζικά ιδρύματα.

Η Petrolina (Holdings) Public Limited είναι η πρώτη κυπριακή εταιρεία πετρελαιοειδών και μια από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις της Κύπρου. Διαθέτει ιδιόκτητα τερματικά υγρών καυσίμων και δίκτυα πρατηρίων με τις εμπορικές επωνυμίες Petrolina / Eni και Silk Oil σε Κύπρο και Ελλάδα, αντίστοιχα. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται επίσης στον ανεφοδιασμό αεροσκαφών σε αεροδρόμια σε Κύπρο και Ελλάδα, στην αποθήκευση και διαχείριση υγραερίου, καθώς και στη φόρτιση ηλεκτρικών οχημάτων μέσω του δικτύου rcharge στην Κύπρο.

Η Ellinas Finance αποτελεί έναν ανεξάρτητο οργανισμό εναλλακτικής χρηματοδότησης στην Κύπρο. Η εταιρεία έχει εξελιχθεί σε ένα δυναμικό οργανισμό που στηρίζει ιδιώτες και επιχει-

Η κεφαλαιοποίηση του Χρηματιστηρίου είναι στα 23,5 δισ., ενώ από την αρχή του χρόνου η άνοδος του Γενικού Δείκτη είναι πέραν του 29%.

ρήσεις σε όλη τη χώρα. Ως ο μόνος ανεξάρτητος πάροχος factoring στην Κύπρο, η εταιρεία χρηματοδοτεί τιμολόγια εντός 48 ωρών, χωρίς ενέχυρο και με ασφάλιση πιστώσεων μέσω της Atradius. Σημαντικός πυλώνας ανάπτυξης της εταιρείας είναι η στρατηγική συνεργασία με τη MoneyGram.

Η Top Kinisis Travel Public Ltd είναι κυπριακή εταιρεία στον τομέα του τουρισμού και των ταξιδιωτικών υπηρεσιών. Διαθέτει ισχυρή παρουσία τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς, μέ-

σω θυγατρικών εταιρειών, όπως η Top Kinisis Hellas στην Ελλάδα. Παρέχει υπηρεσίες όπως αεροπορικές κρατήσεις, διαμονή σε ξενοδοχεία, ενοικιάσεις αυτοκινήτων, οργανωμένα ταξίδια και εκδρομές, κρουαζιέρες, καθώς και υπηρεσίες επαγγελματικών διοργανώσεων συνεδρίων, εκθέσεων και εταιρικών εκδηλώσεων.

Η ATLANTIK συστάθηκε το 1983 και οι τίτλοι της εταιρείας εισήχθησαν στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου τον Οκτώβριο του 2000. Από την ίδρυσή της έδωσε έμφαση στην άμεση επαφή

με τους πελάτες της και αυτό επιτεύχθηκε με την εφαρμογή ενός πρωτοποριακού συστήματος πώλησης των προϊόντων της απ' ευθείας προς τους πελάτες χωρίς τη διαμεσολάβηση αντιπροσώπων. Σήμερα το 72% του κύκλου εργασιών της εταιρείας προέρχεται από απ' ευθείας πωλήσεις προς τους πελάτες διά μέσου των ιδιόκτητων Γραφείων της εταιρείας τα οποία λειτουργούν σε όλες τις πόλεις της Κύπρου.

714 κιλ. ευρώ μ.ο. συναλλαγών

Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του 2026 για το Χρηματιστήριο Κύπρου, τα έσοδα το 2026 ανέρχονται στα 5,5 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένα σε σχέση με το 2025 κατά 11,2%, ή σε απόλυτους αριθμούς κατά 0,56 εκατ. ευρώ. Τα έτη 2027–2028 θα αυξηθούν περαιτέρω και θα ανέλθουν στα 6,3 εκατ. και 6,5 εκατ., αντίστοιχα. Μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζουν η επίσημα συνδρομή εκδοτών με 0,11 εκατ. ευρώ, τα δικαιώματα συναλλαγών εκτός χρηματιστηρίου με 0,15 εκατ. ευρώ και τα έσοδα από την εκκαθάριση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με 0,21 εκατ. ευρώ.

Ο μέσος όρος των ημερήσιων συναλλαγών των εταιρειών στο ΧΑΚ είναι 714 χιλιάδες ευρώ, η κεφαλαιοποίηση του Χρηματιστηρίου είναι στα 23,5 δισ. συμπεριλαμβανομένων των ομολόγων και μετοχών, ενώ από την αρχή του χρόνου η άνοδος του Γενικού Δείκτη είναι πέραν του 29%. Η συμμετοχή των ξένων επενδυτών φτάνει το 38%.

Ιστορία και ιδιωτικοποίηση
Το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ιδρύθηκε ως νομική οντότητα με τη μορφή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου δυνάμει των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων και Κανονισμών, οι οποίοι ψηφίστηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το 1993 και 1995, αντίστοιχα. Η πρώτη χρηματιστηριακή συνάντηση στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου διεξήχθη στις 29 Μαρτίου του 1996.

Το Χρηματιστήριο σήμερα διαχειρίζεται μία ρυθμιζόμενη Αγορά και μια Αγορά υπό τη μορφή του Πολυμερούς Μηνιασμού Διαπραγματεύσεως (Νεοαναπτυσσόμενων Εταιρειών Αγορά). Κύριοι συμμετέχοντες του Χρηματιστηρίου είναι τα Μέλη του Χρηματιστηρίου (χρηματιστηριακά γραφεία), Εισηγμένοι Εκδότες, Σύμβουλοι Εισαγωγής και Επενδυτές. Πρόσθετα, το Χρηματιστήριο έχει ανατεθεί η ευθύνη της σύστασης και διαχείρισης του Κεντρικού Αποθετηρίου και Κεντρικού Μητρώου Αξιών (ΚΑΜ). Στο ΚΑΜ καταχωρίζονται οι εισηγμένες αξίες αλλά και μη εισηγμένες αξίες των οποίων ο εκδότης τους επιθυμεί την τήρηση του μητρώου από το Χρηματιστήριο.

Έχει μπει «πλώρη» για ιδιωτικοποίηση του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, κάτι που αναμένεται να γίνει εντός του 2026. Η ιδιωτικοποίηση του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου θα γίνει λαμβανομένων υπόψη ποιοτικών και ποσοτικών κριτηρίων και γίνονται αναπροσαρμογές στο παρόν νομοσχέδιο. Σκοπός της ιδιωτικοποίησης είναι να διανοικτούν νέες προοπτικές ανάπτυξης για την κεφαλαιαγορά και κατ' επέκταση στην οικονομία και τη χώρα.

Να σημειωθεί ότι το συνέδριο στην Αθήνα θα διοργανωθεί στις 3 Δεκεμβρίου.

online

Στεγαστικό Δάνειο

πιο γρήγορα από ποτέ!

Αίτηση 24/7 από οπουδήποτε

Απάντηση εντός 24 ωρών

Μάθε online τη δόση σου και πόσα μπορείς να δανειστείς

Μετρά στο σχέδιο pronom/a

Τράπεζα Κύπρου

Προειδοποίηση:

Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της. Υπάρχουν χρεώσεις εάν εξοφλήσετε νωρίτερα το δανειό σας. Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορείτε να χάσετε το σπίτι σας. Σε περίπτωση κυμαινόμενου επιτοκίου το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Τα «λαϊκά δικαστήρια», το διαδίκτυο και οι τράπεζες

Τον κίνδυνο που δημιουργούν τα social media για τη δημόσια ζωή, την κοινωνική συνοχή και το επιχειρείν ανέδειξε ο Πανίκος Νικολάου

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τον αυξανόμενο κίνδυνο που δημιουργούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για τη δημόσια ζωή, την κοινωνική συνοχή και το επιχειρηματικό περιβάλλον, ανέδειξε ο ανώτατος εκτελεστικός διευθυντής της Τράπεζας Κύπρου κ. Πανίκος Νικολάου. Το φαινόμενο των «λαϊκών δικαστηρίων» του διαδικτύου, είπε, είναι μια από τις μεγαλύτερες σύγχρονες απειλές για τη χώρα.

Ο κ. Νικολάου σε μία –ομολογουμένως– «out of the box» τοποθέτηση, σχολίασε ότι το κυπριακό μοντέλο ανάπτυξης είναι απειληθμένο από εξωγενείς παραγόντες, ενώ υπογράμμισε πως οι μεγαλύτερες απειλές έρχονται «από μέσα». «Και σήμερα είναι δύο: η τοξικότητα στη δημόσια σφαίρα και η καθυστέρηση στην υλοποίηση λύσεων σε κρίσιμα ζητήματα», υπέδειξε.

Όπως τόνισε κατά την ομιλία του στο συνέδριο Business Leaders Summit, η τοξικότητα που καλλιεργείται μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα διαβρώνει την εμπιστοσύνη στους θεσμούς, υπονομεύει τη συνεννόηση και απειλεί τη σταθερότητα

– ένα από τα βασικά συστατικά της κυπριακής επιτυχίας. «Δεν μπορεί η ευθύνη για τη διαφάνεια και τη δικαιοσύνη να εκχωρείται στα “λαϊκά δικαστήρια” του διαδικτύου. Υπάρχουν θεσμοί, εποπτικές και δικαστικές αρχές, υπάρχουν ευρωπαϊκοί κανόνες. Η υπερβολή δεν υπηρετεί τη διαφάνεια* υπηρετεί την απαξίωση», υπογράμμισε.

Ο επικεφαλής της Τράπεζας Κύπρου παρουσίασε στοιχεία που αναδεικνύουν πόσο βαθύτερη είναι η εξάρτηση των Κυπρίων από τα κοινωνικά δίκτυα σε σύγκριση με τον μέσο Ευρωπαίο. Σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα που παρουσίασε, το 76% των Κυπρίων ενημερώνεται κυρίως μέσα από τα social media, έναντι 40% στην Ε.Ε. Το ποσοστό φτάνει το 91% στους νέους 15–24 ετών και παραμένει εξαιρετικά υψηλό (65%), ακόμη και στους άνω των 55. Τέλος, σημείωσε πως το 73% τα χρησιμοποιεί καθημερινά, ενώ ένας στους δύο ακολουθεί influencers – πολύ πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

«Αυτή η εξάρτηση από τα social media έχει βαθιές κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές προεκτάσεις. Η

Αλλο η ευθύνη μας –και την αναλαμβάνουμε– και άλλο να φορτώνεται στις τράπεζες μια ευθύνη που δεν είναι δική τους, όπως η αποτυχία βελτίωσης της οικονομικής θέσης όλων των πολιτών.

πρόκληση δεν είναι απλώς να είμαστε παρόντες, αλλά να είμαστε υπεύθυνοι και αξιόπιστοι μέσα σε αυτά», τόνισε, προειδοποιώντας ότι η διάδοση παραπληροφόρησης μπορεί να πληξήσει την εικόνα της χώρας και να αποδυναμώσει την ελκυστικότητα της για επενδύσεις.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στη στοχοποίηση των τραπεζών μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα. Όπως είπε, οι τράπεζες έχουν ευθύνη απέναντι στην κοινωνία και την αναλαμβάνουν – με μειώσεις επιτοκίων, στήριξη δανειοληπτών και ευνοϊκά προϊόντα. «Όμως, άλλο η ευθύνη μας –και την αναλαμβάνουμε– και

Π. Νικολάου: «Η καλύτερη στιγμή για διορθωτικές κινήσεις δεν είναι όταν είμαστε σε κρίση. Είναι όταν τα πράγματα πάνε καλά», τόνισε ο CEO της Τράπεζας Κύπρου.

άλλο να φορτώνεται στις τράπεζες μια ευθύνη που δεν είναι δική τους, όπως η αποτυχία βελτίωσης της οικονομικής θέσης όλων των πολιτών. Αυτό είναι ευθύνη του συντεταγμένου κράτους και της πολιτικής ηγεσίας».

Τα στατιστικά της τοξικότητας

Σύμφωνα με τον CEO της Τράπεζας Κύπρου, η τοξικότητα δηλητηριάζει τη δημόσια ζωή, υπονομεύει την εμπιστοσύνη και κάνει πολύ δύσκολη τη συνεννόηση. «Και δεν είναι μόνο κυπριακό φαινόμενο, αλλά –ίσως λόγω μικρού μεγέθους– η διάβρωση στην Κύπρο φαίνεται εντονότερη», σχολίασε. Σύμφωνα με τα στοιχεία του τελευταίου Ευρωπαϊκού μετρητού που ανέγνωσε, το 62% των Κυπρίων πιστεύει ότι τα πράγματα στη χώρα κινούνται προς τη λάθος κατεύθυνση, ποσοστό περίπου 10 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνάμα, το 90% θεωρεί ότι η διαφθορά είναι ευρέως διαδεδομένη, ποσοστό κατά 21 μονάδες υψηλότερο από τον μέσο όρο.

Στο επιχειρηματικό πεδίο ο κ. Νικολάου τόνισε ότι, το 93% των εταιρειών

στην Κύπρο θεωρεί ότι η διαφθορά είναι ευρέως διαδεδομένη (περίπου 30 μονάδες πιο πάνω από τους εταίρους μας) και το 66% πιστεύει ότι αποτελεί πρόβλημα για την επιχειρηματική δραστηριότητα (ποσοστό σχεδόν διπλάσιο των εταίρων μας).

Τομές τώρα που είναι καλά

Παρά τις προκλήσεις, ο ανώτατος εκτελεστικός διευθυντής της Τράπεζας Κύπρου εμφανίστηκε αισιόδοξος. Τόνισε ότι η Κύπρος έχει αποδείξει διαχρονικά πως μπορεί να μετατρέψει τις κρίσεις σε ευκαιρίες – από τη δεκαετία του '70 έως σήμερα. Υπέδειξε επίσης πως οι κρίσιμες κινήσεις πρέπει να γίνουν τώρα, όσο έχουμε σταθερότητα, όσο έχουμε αξιοπιστία, όσο έχουμε ακόμη το περιθώριο να επιλέγουμε τις αλλαγές αντί να μας επιβάλλονται.

«Η καλύτερη στιγμή για διορθωτικές κινήσεις δεν είναι όταν είμαστε σε κρίση. Είναι όταν τα πράγματα πάνε καλά. Τότε υπάρχουν χρόνος, πόροι και ψυχραιμία για στρατηγικά σχέδια, για σχεδιασμό και για προσαρμογή χωρίς τον πανικό της ανάγκης», κατέληξε.

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Οι μαθηματικές πράξεις και οι εξηγήσεις που έχουν παρασχεθεί προς την Τουρκία από Ευρωπαίους πολιτικούς και τεχνοκράτες, φαίνεται να επενεργούν κατευναστικά στην τουρκική κυβέρνηση, καθώς γίνεται πλέον κατανοητό ότι τόσο η ίδια η χώρα, όσο και οι αμυντικές της βιομηχανίες θα είναι σε θέση να συμμετάσχουν στη μεγάλη εικόνα της ενίσχυσης της ευρωπαϊκής ομπρέλας άμυνας και ασφάλειας.

Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι ενόψει των επικείμενων αποφάσεων της Ε.Ε. (το χρονοδιάγραμμα που έχει τεθεί από την Κομισιόν, λήγει στις 30 Νοεμβρίου), οι Βρυξέλλες και το Βερολίνο, «έχουν παράσχει διαβεβαιώσεις» προς την κυβέρνηση της Τουρκίας, ότι η χώρα και οι αμυντικές της βιομηχανίες θα έχουν δυνατότητα συμμετοχής σε διαγωνισμούς και συμβάσεις, ώστε να είναι σε θέση να διαθέσουν εξοπλισμούς, σε όλο σχεδόν το εύρος των κοινοτικών κονδυλίων που θα διατεθούν, αν και διατηρούνται κάποιοι περιορισμοί δεδομένων της απουσίας συμφωνίας ασφαλείας της Άγκυρας με την Ε.Ε. Ειδικότερα, η Ευρώπη επιδιώκει να διαθέσει μέχρι και 800 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 650 δισεκατομμύρια θα διατεθούν από εθνικούς πόρους ευρωπαϊκών χωρών και στο πλαίσιο αυτό και τρίτες χώρες, περιλαμβανομένης της Τουρκίας, θα έχουν δυνατότητα απευθείας πρόσβασης και διάθεσης αμυντικού υλικού προς κράτη-μέλη της Ε.Ε., χωρίς καμιά απαγορευτική ρήτρα. Τα υπόλοιπα 150 δισεκατομμύρια ευρώ, προβλέπονται στο πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού προγράμματος SAFE, όπου η Τουρκία στερείται μεν της δυνατότητας απευθείας πρόσβασης, διότι δεν διαθέτει συμφωνία ασφαλείας με την Ε.Ε. Αλλά, οι αμυντικές της βιομηχανίες είναι σε θέση να διαθέσουν αμυντικά συστήματα και συνεπώς να εξασφαλίσουν μέρος της πίτας των εν λόγω κοινοτικών κονδυλίων, αποκομίζοντας κέρδη, κυρίως μέσω κοινοπραγιών με ευρωπαϊκές αμυντικές βιομηχανίες (σε ευρωπαϊκό έδαφος).

Οι διαβεβαιώσεις που δόθηκαν κυρίως από το Βερολίνο, σε πολιτικό επί-

Η Ευρώπη επιδιώκει να διαθέσει μέχρι και 800 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 650 δισεκατομμύρια θα διατεθούν από εθνικούς πόρους ευρωπαϊκών χωρών.

πεδο, φαίνονται να έχουν επενεργήσει καθυποχαστικά στην Άγκυρα, κάτι που φάνηκε και από τις πρόσφατες, «διαφοροποιημένες δηλώσεις», του ΥΠΕΞ της Τουρκίας Χακάν Φιντάν. Για πρώτη φορά, ο Ουρκός ΥΠΕΞ δεν επικεντρώθηκε αποκλειστικά στο πρόγραμμα SAFE, αλλά εστίασε στη μεγάλη εικόνα συμμετοχής της χώρας του στο σύνολο της νέας αρχιτεκτονικής άμυνας και ασφάλειας της Ε.Ε. Επανέλαβε μεν ότι στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα χρηματοδότησης της άμυνας SAFE, υπάρχουν εμπόδια εξαιτίας των ενστάσεων της Κύπρου και της Ελλάδας, αλλά σημείωσε χαρακτηριστικά: «Η χρήση όμως των υπόλοιπων πόρων των 800 δισεκατομμυρίων ευρώ και, από την άλλη, η συνεχής ίδρυση εταιρειών και η σύναψη συνεργασιών των εταιρειών μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα μας επιτρέψουν να αξιοποιήσουμε αυτούς τους πόρους ικανοποιητικά». Ο Χακάν

Φιντάν ανέφερε ακόμη ότι η Τουρκία δραστηριοποιείται, αναφορικά με τον ρόλο που επιδιώκει να διαδραματίσει στη συνολική αρχιτεκτονική ασφαλείας της Ευρώπης.

Όπως συνάγεται, υπό το φως και των δηλώσεων Φιντάν, η Τουρκία δείχνει να έχει «συμφιλιωθεί» με την πραγματικότητα και με τα δεδομένα που έχουν δημιουργηθεί γύρω από την εμπλοκή της στη νέα δομή της άμυνας και ασφάλειας της Ε.Ε. Η προοπτική συμμετοχής σε διαγωνισμούς ή/και συμβάσεις για την παροχή αμυντικού εξοπλισμού σε κράτη-μέλη, φτάνει σε πολύ ψηλά επίπεδα, αποκτώντας πρόσβαση σε κονδύλια 750 περίπου δισεκατομμυρίων ευρώ από τα 800 δισεκατομμύρια ευρώ, που επιδιώκει να διαθέσει η Ε.Ε. για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής άμυνας. Κάτι που φαίνεται να ικανοποιεί την Άγκυρα, η οποία πάντως δεν θα σταματήσει να μέμφεται

τη Λευκωσία και την Αθήνα, που έχουν περιορίσει, σε κάποιο βαθμό, τον ρόλο που επιφυλάσσουν το Βερολίνο και οι Βρυξέλλες στην Τουρκία.

Οι δύο δεξαμενές

Επιβεβαιώνοντας πληροφορίες που δημοσίευσε η «Κ» από την πρώτη στιγμή της έγκρισης της νέας ευρωπαϊκής αμυντικής πολιτικής, περιλαμβανομένου του προγράμματος SAFE, η Τουρκία έχει εξασφαλίσει μια διττή δυνατότητα συμμετοχής στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής ομπρέλας άμυνας και ασφάλειας, που της παρέχει την προοπτική πρόσβασης σε κονδύλια, ύψους μέχρι και 747,5 δισεκατομμυρίων ευρώ από τα συνολικά 800 δισεκατομμύρια ευρώ που αναμένεται να διαθέσουν η Ε.Ε. και τα κράτη-μέλη της. Ειδικότερα:

Εθνικά προγράμματα ενίσχυσης της άμυνας των κρατών-μελών ύψους έως 650

δισεκατομμυρίων ευρώ: Στα εν λόγω εθνικά προγράμματα ενίσχυσης της άμυνας όλων των κρατών-μελών της Ε.Ε., τρίτες χώρες, περιλαμβανομένης της Τουρκίας, έχουν τη δυνατότητα «ευθείας συμμετοχής», χωρίς καμιά απολύτως απαγόρευση, κάτι για το οποίο διαβεβαίωσε και η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν τον Ταγίπ Ερντογάν. Σημειώνεται ότι η Κομισιόν έχει ενεργοποιήσει τη «ρήτρα διαφυγής» ώστε τα κονδύλια που θα διατεθούν από εθνικούς προϋπολογισμούς κρατών-μελών, να μην συνυπολογίζονται στα δημόσια οικονομικά τους και συνεπώς να μην επιβαρύνουν το δημόσιο τους χρέος. Με πολύ απλά λόγια, η Ε.Ε. ενθαρρύνει τα κράτη-μέλη να βάλουν το χέρι πολύ βαθιά στην τσέπη, προκειμένου να ενισχύσουν την αμυντική τους δυνατότητα, αγοράζοντας με εθνικό χρήμα, οπλικά συστήματα και από τρίτες χώρες, περιλαμβανομένης και της Τουρκίας. Με ένα

λογιστικό τέχνασμα, στο πλαίσιο του οποίου οι ευρωπαϊκές χώρες θα χρεωθούν μεν ποσά που θα αγγίζουν τα 650 δισεκατομμύρια ευρώ, αλλά το χρέος αυτό δεν θα απεικονίζεται στις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις τους, σε πρώτο τουλάχιστον χρόνο. Και συνεπώς δεν θα αξιολογείται στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και άρα δεν θα ενεργοποιεί το «διορθωτικό σκέλος» του, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Πρόγραμμα SAFE, 150 δισ. ευρώ: Η Τουρκία στερείται της δυνατότητας ευθείας συμμετοχής στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα SAFE, ύψους 150 δισεκατομμυρίων ευρώ, καθώς δεν διαθέτει συμφωνία ασφαλείας με την Ε.Ε. Και πολύ δύσκολα θα αποκτήσει μια τέτοια συμφωνία ασφαλείας με την Ε.Ε., καθώς αυτό προϋποθέτει ομόφωνη απόφαση των κρατών-μελών, όπου οι ενστάσεις της Λευκωσίας και της Αθήνας, είναι και δεδομένες και καταγεγραμμένες. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο η Τουρκία δυσφορεί και επικρίνει την Κύπρο και την Ελλάδα και γι' αυτό ακριβώς είχε ζητήσει την παρέμβαση των Βρυξελλών και του Βερολίνου, ώστε να καμφθούν οι ενστάσεις Λευκωσίας και Αθηνών. Οι ενστάσεις πάντως εξακολουθούν να υφίστανται και είναι απολύτως αιτιολογημένες, καθώς η Τουρκία κατέχει τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας ενώ απειλεί την Ελλάδα με πόλεμο. Παρόλα αυτά και τη δεδομένη αδυναμία της Τουρκίας να συμμετάσχει ως κράτος στο πρόγραμμα SAFE, η Ε.Ε. έχει φροντίσει να ανοίξει παράθυρο στη συμμετοχή των τουρκικών αμυντικών εταιρειών, που δραστηριοποιούνται σε ευρωπαϊκό έδαφος, είτε στο πλαίσιο κοινοπραγιών, είτε ως θυγατρικές εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες σε κράτος-μέλος της Ε.Ε. Με μόνη υποχρέωση, την κοινοποίηση μιας τυπικού χαρακτήρα βεβαίωσης από το ευρωπαϊκό κράτος στο οποίο δραστηριοποιούνται, όπως αναφέρεται ρητώς στο άρθρο 18 του Κανονισμού για το πρόγραμμα SAFE, το οποίο παραπέμπει στην παροχή «εγγυήσεων» προς την Κομισιόν, ότι η εγκαθίδρυση της εν λόγω αμυντικής βιομηχανίας στην ευρωπαϊκή επικράτεια, έγινε σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες του ευρωπαϊκού κράτους στο οποίο είναι εγκατεστημένη. Η συμμετοχή λοιπόν των τουρκικών αμυντικών βιομηχανιών στο SAFE, μέσω κοινοπραγιών με ευρωπαϊκές εταιρείες, σε ευρωπαϊκό έδαφος και υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρονται, φαίνεται να εκτείνεται στο 65% του προγράμματος, παρέχοντάς τους δηλαδή πρόσβαση σε κονδύλια ύψους μέχρι και 97,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Για το υπόλοιπο 35%, τίθεται ως προϋπόθεση η εγκαθίδρυση μιας διμερούς συμφωνίας της Κομισιόν με την υποψήφια χώρα, εν προκειμένω με την Τουρκία, κάτι που θα πρέπει να εγκριθεί ομόφωνα από τα κράτη-μέλη, με βάση το άρθρο 212 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ε.Ε. (ΣΛΕΕ). Σημειώνεται ότι για τον εν λόγω περιορισμό, ο οποίος δεν ανατρέπει τη μεγάλη εικόνα εμπλοκής της Τουρκίας στην ευρωπαϊκή άμυνα και ασφάλεια, είχε δοθεί μάχη από τη Λευκωσία και την Αθήνα, κυρίως στο διπλωματικό επίπεδο της Coreper, την περασμένη άνοιξη. Η Κομισιόν είχε τότε δεσμευτεί με προφορική της δήλωση –που καταγράφηκε στα πρακτικά– να ενεργήσει στο πλαίσιο αυτό. Παρά την εν λόγω δέσμευση της Κομισιόν, κοινοτικοί κύκλοι εκτιμούν ότι, και στο επίπεδο αυτό, υπάρχει ένα «παράθυρο» για «λειτουργική ανεπίσημη συμμετοχή» της Τουρκίας, μέσω συνεργασιών με κράτη-μέλη της Ε.Ε.

ΑΠΟΨΗ Του ΠΟΛΥ ΚΟΥΡΟΥΣΙΔΗ

Το Ταμείο που αποδίδει δικαιοσύνη και απελευθερώνει την ανάπτυξη

Η τουρκική κατοχή κρατά αδρανείς και παγωμένες τις περιουσίες που βρίσκονται στα Κατεχόμενα για περισσότερο από μισό αιώνα. Χιλιάδες ιδιοκτήτες βρίσκονται σε δύσκολη θέση. Έχουν περιουσία που δεν μπορούν να αξιοποιήσουν, να προστατεύσουν ή να μετατρέψουν σε οικονομικό όφελος. Η γη τους παραμένει εγκλωβισμένη σε ένα παράνομο καθεστώς κατοχής που στερεί κάθε δυνατότητα χρήσης και κάθε προοπτική αξιοποίησης. Πρόκειται για μια διπλή αδικία που κρατά την περιουσία παγωμένη και τους ανθρώπους αποκλεισμένους από την ίδια τους τη γη.

Αυτή η πραγματικότητα αποτελεί το σημείο εκκίνησης για το Ταμείο Διαχείρισης Συντελεστή Δόμησης. Δεν πρόκειται για μια τεχνική ιδέα, αλλά για μια ουσιαστική παρέμβαση που δίνει διέξοδο σε μια ιστορική αδικία. Η κατοχή πάγωσε την περιουσία. Το Ταμείο έρχεται να την ενεργοποιήσει και να τη μετατρέψει σε ζωντανό οικονομικό κεφάλαιο που αποδίδει, προστατεύει και ενισχύει τη θέση των ιδιοκτητών.

Τα δικαιώματα δόμησης των κατεχόμενων περιουσιών υπάρχουν, αλλά παραμένουν χωρίς καμία οικονομική παραγωγή και χωρίς καμία δυνατότητα αξιοποίησης. Το Ταμείο Διαχείρισης Συντελεστή Δόμησης έρχεται να μετατρέψει αυτό το παγωμένο απόθεμα σε μια από τις πιο δυνατές αναπτυξιακές παρεμβάσεις της εποχής μας.

Στον πυρήνα της πρότασης βρίσκεται μια καθαρή και ισχυρή ιδέα. Τα δικαιώματα δόμησης μετατρέπονται σε ψηφιακές μονάδες που μπορούν να πωληθούν σε πραγματικές αγορές. Ένας επενδυτής που επιδιώκει αύξηση συντελεστή σε έρ-

Η θεσμική αξιοποίηση των κατεχόμενων περιουσιών προστατεύει τη γη από κινδύνους παράνομων ενεργειών και ενισχύει τη θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

γο στην Λεμεσό ή στη Λευκωσία μπορεί να αποκτήσει τις μονάδες αυτές μέσω του Ταμείου. Με μια αγορά χιλίων τετραγωνίων σε αξία χιλίων πεντακοσίων ευρώ το τετραγωνικό, το Ταμείο εισπράττει άμεσα ένα σημαντικό ποσό. Μια περιουσία που δεν απέφερε ούτε ένα ευρώ επί μισό αιώνα μετατρέπεται σε μετρήσιμο και ζωντανό οικονομικό κεφάλαιο.

Έτσι δημιουργείται μια νέα αγορά με θεσμικό χαρακτήρα και τεράστια δυναμική. Η ζήτηση για πρόσθετο συντελεστή δόμησης στις πιο δυναμικές περιοχές της χώρας θα κατευθύνεται πλέον μέσω ενός νόμιμου και οργανωμένου μηχανισμού. Οι επιχειρήσεις θα αποκοτούν πρόσβαση σε πρόσθετο συντελεστή, χωρίς πιέσεις για αλλαγή υφιστάμενων ορίων και χωρίς ανάγκη παρακάμφσεων. Η οικονομία αποκτά έναν μηχανισμό ανάπτυξης που δεν

Το Ταμείο Διαχείρισης Συντελεστή Δόμησης έρχεται να μετατρέψει το παγωμένο απόθεμα σε μια από τις πιο δυνατές αναπτυξιακές παρεμβάσεις της εποχής μας.

απαιτεί κρατική χρηματοδότηση και δεν επιβαρύνει τον προϋπολογισμό.

Το Ταμείο δίνει επίσης για πρώτη φορά πραγματικό και δικαιο όφελος στους πρόσφυγες. Καταβάλλεται άμεσα το ποσό που προκύπτει από την πώληση του συντελεστή που τους αναλογεί και στη συνέχεια συμμετέχουν στα ετήσια έσοδα των επενδύσεων του Ταμείου. Δεν πρόκειται

για επίδομα. Πρόκειται για συμμετοχή σε έναν θεσμό που παράγει κεφάλαιο, εισόδημα και προοπτική. Είναι μια ρεαλιστική και βιώσιμη μορφή αποκατάστασης.

Η διοίκηση του Ταμείου θα λειτουργεί με απόλυτη διαφάνεια και επαγγελματισμό. Τα έσοδα θα επενδύονται σε ασφαλή και αποδοτικά επενδυτικά εργαλεία όπως κρατικά ομόλογα, πράσινες υποδομές, ανορθозτάτες με εθνικό χρήμα, οπλικά συστήματα και από τρίτες χώρες, περιλαμβανομένης και της Τουρκίας. Με ένα

Η αναπτυξιακή διάσταση της πρότασης είναι ισχυρή. Έργα που παρέμεναν μπλοκαρισμένα λόγω πολεοδομικών περιορισμών αποκτούν νέο πεδίο υλοποίησης. Η αγορά συντελεστή δημιουργεί ώθηση σε μεγάλες επενδύσεις, ενισχύει

την οικοδομική δραστηριότητα και δίνει χώρο σε νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες. Ο μηχανισμός λειτουργεί αυτόνομα και δημιουργεί πολλαπλασιαστικά οφέλη στην οικονομία.

Η πρόταση έχει επίσης βαθιά εθνική σημασία. Η θεσμική αξιοποίηση των κατεχόμενων περιουσιών προστατεύει τη γη από κινδύνους παράνομων ενεργειών και ενισχύει τη θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όσο η περιουσία παραμένει αδρανής, τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος πολιτικών τετελεσμένων. Όταν αποκτά νομική, οικονομική και επενδυτική υπόσταση μέσα από το Ταμείο, ενισχύεται η κυριότητα, η αξία και η προστασία της.

Το Ταμείο Διαχείρισης Συντελεστή Δόμησης δεν αποτελεί μια μικρή μεταρρύθμιση. Είναι ένα νέο οικονομικό μοντέλο που ενώνει την απόδοση δικαιοσύνης προς τους ιδιοκτήτες των κατεχόμενων περιουσιών με μια ισχυρή αναπτυξιακή στρατηγική. Μετατρέπει την παγωμένη περιουσία σε ενεργό κεφάλαιο, δημιουργεί νέο χώρο για μεγάλες επενδύσεις και προσφέρει στη χώρα ένα εργαλείο που μπορεί να αλλάξει ουσιαστικά την ανάπτυξη των επόμενων δεκαετιών.

Πρόκειται για μια τολμηρή ιδέα με βάθος, κοινωνική λογική και πραγματική προοπτική. Μια ιδέα που δίνει δικαιοσύνη στους πρόσφυγες, ώθησε στην οικονομία και στη χώρα μια νέα ισχυρή κατεύθυνση που συνδυάζει αποκατάσταση και ανάπτυξη.

*Ο Πόλυς Κουρούσιδης είναι υποψήφιος βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας, πρόεδρος Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών Ακινήτων Κύπρου.

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Στην **τελική** του μορφή διαμορφώνεται το νέο σχέδιο επιχορήγησης της ηλεκτροκίνησης που αναμένεται να προκηρυχθεί πριν το τέλος του έτους. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το νέο σχέδιο ενθάρρυνσης της ηλεκτροκίνησης που βρίσκεται στα σκαριά θα δίνει έμφαση κυρίως στην αγορά καινούργιων ηλεκτρικών οχημάτων. Όπως πληροφορούμαστε, ο προϋπολογισμός για το νέο σχέδιο επιχορήγησης της ηλεκτροκίνησης ανέρχεται στα €4,5 εκατ., τα οποία θα προκύψουν μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Το σχέδιο θα αφορά περίπου 450 χορηγίες για την αγορά αιμώως ηλεκτρικών και υβριδικών οχημάτων.

Η στόχευση

Όπως πληροφορούμαστε, το υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων και το Τμήμα Οδικών Μεταφορών (ΤΟΜ) μέσω του συγκεκριμένου σχεδίου επικεντρώνονται στην κατηγορία αγοράς καινούργιου οχήματος μηδενικών εκπομπών CO2. Για

Το ΤΟΜ πραγματοποιεί ασκήσεις επί χάρτου αναφορικά με τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων στο νέο σχέδιο από τους ενδιαφερόμενους.

τη συγκεκριμένη κατηγορία η επιχορήγηση ανέρχεται στις €9.000. Αυτό, εξάλλου, αποτέλεσε και το κυριότερο αίτημα του Συνδέσμου Εισαγωγών Μηχανοκίνητων και Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΕΜΗΟ). Όπως μας αναφέρθηκε, οι εισαγωγείς έχουν παραγγείλει και διατηρούν μεγάλα αποθέματα ηλεκτρικών οχημάτων και αναμένουν άμεσα την προκήρυξη του νέου σχεδίου προς ενθάρρυνση της ηλεκτροκίνησης από την κυβέρνηση, προκειμένου να δοθεί κίνητρο στο κοινό για να προχωρήσει σε αγορές. Σε αντίθετη περίπτωση, επισημαίνουν ότι οι απώλειες για την αγορά θα είναι σημαντικές, τόσο οικονομικά όσο και σε επίπεδο εμπιστοσύνης. Εξάλλου, από το 2025 οι αυτοκινητοβιομηχανίες θέτουν στις αντιπροσώπειες την υποχρέωση να αυξήσουν το ποσοστό των ηλεκτρικών οχημάτων στο μείγμα των πωλήσεών τους, ώστε να επιτυγχάνεται ο απαιτούμενος μέσος όρος εκπομπών ρύπων.

Σημειώνεται ότι το ΣΑΑ έχει διοχετευτεί

Ερχεται νέο σχέδιο για την ενίσχυση της ηλεκτροκίνησης

Πραγματοποιούνται διεργασίες προκειμένου να προκηρυχθεί πριν το τέλος του χρόνου με προϋπολογισμό €4,5 εκατ. από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Αγορά περίπου 450 χορηγίες και επικεντρώνεται κυρίως στην αγορά καινούργιων ηλεκτρικών οχημάτων.

επιχορηγήσεις ύψους €26 εκατ. στην Κύπρο, οι οποίες έχουν προκύψει μέσα από τις τρεις προκηρύξεις των σχεδίων ενίσχυσης της ηλεκτροκίνησης. Σύμφωνα με στοιχεία, από τον Δεκέμβριο του 2022 που προκηρύχθηκε για πρώτη φορά το εν λόγω σχέδιο μέχρι και την τρίτη προκήρυξη του τον Φεβρουάριο του 2024, έχουν εγκριθεί 3.200 αιτήσεις και καταβλήθηκαν συνολικά €26 εκατ. στους δικαιούχους.

Τα στοιχεία

Στο μεταξύ, ενθαρρυντικά για την αγορά της ηλεκτροκίνησης είναι τα στοιχεία για τις εγγραφές μηχανοκίνητων οχημάτων το εννιάμηνο φέτος συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2024. Ειδικότερα, σημαντική αύξηση 25,2% σημείωσαν τον Σεπτέμβριο του 2025 οι συνολικές εγγραφές μηχανοκίνητων οχημάτων, σε σύγκριση με τον περσινό Σεπτέμβριο, ενώ το μερίδιο

των ηλεκτροκίνητων οχημάτων αυξήθηκε στο 4,7% το 2025, από 3,6% το 2024 και των υβριδικών σε 44%, από 36,7%.

Σύμφωνα με την έκθεση «Εγγραφές Μηχανοκίνητων Οχημάτων» που καλύπτει την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2025 της Στατιστικής Υπηρεσίας, οι συνολικές εγγραφές μηχανοκίνητων οχημάτων ανήλθαν τον Σεπτέμβριο του 2025 στις 5.544, σε σχέση με 4.428 τον Σεπτέμβριο του 2024.

Φορολογική Μεταρρύθμιση

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΤΑΛΙΩΤΗ**

Τον **Φεβρουάριο** ανακοινώθηκε στο Προεδρικό από την Ομάδα Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου το πλαίσιο της φορολογικής μεταρρύθμισης, το οποίο έγινε σε γενικές γραμμές θετικά αποδεκτό από τον επιχειρηματικό κόσμο, τους πολίτες και την κοινωνία γενικότερα. Οι επαγγελματίες του κλάδου, παρόλο που αναγνώρισαν ότι σε γενικές γραμμές οι περισσότερες προτάσεις κινούνταν προς τη σωστή κατεύθυνση, κάποιες άλλες ήταν αρνητικές και προβληματικές.

Προσωπικά είχα τοποθετηθεί εναντίον της αύξησης του φορολογικού συντελεστή από το 12,5% στο 15% και την απειπόληση του σημαντικότερου ίσως συγκριτικού πλεονεκτημάτος που είχαμε σε σχέση με ανταγωνιστικές χώρες, εκτός αν αυτή συνοδευόταν με αντισταθμιστικά κίνητρα. Πρόβλεψα μάλιστα ότι τα οποία άλλα πλεονεκτήματα έχουμε αυτήν τη στιγμή πιθανότατα να τα χάσουμε στο εγγύς μέλλον, στα πλαίσια του κλίματος που αναπτύσσεται για ενταξινόηση της φορολογικής βάσης εντός Ε.Ε. Εκείνο που δεν μπόρεσα να προβλέψω ήταν ότι, στο όνομα της διευρύνσης της φορολογικής βάσης και της πάταξης της φοροδιαφυγής, από μόνοι μας θα καταργούσαμε (τουλάχιστον αυτό προβλέπεται στα νομοσχέδια που κατατέθηκαν στη Βουλή) αρκετά από τα κίνητρα που το φορολογικό μας σύστημα πρόσφερε εδώ και δεκαετίες. Αν, λοιπόν, πολιτικά του κράτους είναι να διατηρηθεί η Κύπρος την ανταγωνιστικότητα της ως προορισμός προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και σκοπός της μεταρρύθμισης είναι πράγματι ένα μοντέρνο, απλό και δίκαιο φορολογικό σύστημα που να ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα και να ενισχύει τη μεσαία τάξη, τα πιο κάτω θα πρέπει να επανεξεταστούν:

Ο Περί Χαρτοσήμων Νόμος

Ο συγκεκριμένος νόμος που έχει τις ρίζες του στην εποχή της Αγγλοκρατίας θα ήταν καλύτερα να καταργηθεί. Επειδή όμως αποφέρει κάποια έσοδα στο κράτος από την εισπραξη του φόρου χαρτοσήμων, το αρμόδιο Υπουργείο ήταν ανέκαθεν αρνητικό στην κατάργησή του. Έτσι, σαν συμβιβαστική λύση που θα διατηρήσει τα κυβερνητικά έσοδα και παράλληλα θα απολοποιήσει την εφαρμογή και εισπραξη, καταλήξαμε στη χαρτοσήμανση εγγράφων που χρησιμο-

Με επαρκή διαβούλευση μπορούν να βρεθούν και να συμφωνηθούν μέτρα που και τα κρατικά έσοδα θα προστατεύουν από τυχόν κατάρρευση, αλλά και τις ανησυχίες των φορολογουμένων θα καθορίζουν.

ποιούνται στις εργασίες πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικές εργασίες και σε συναλλαγές που αφορούν ακίνητη ιδιοκτησία.

Με έκπληξη είδαμε στο νομοσχέδιο που υποβλήθηκε στη Βουλή να επεκτείνεται η χαρτοσήμανση σε συμφωνίες πιστωτικών διευκολύνσεων και εξασφαλίσεων μεταξύ οποιωνδήποτε προσώπων και όχι μόνο εκεί που ο ένας συμπληρώνει τον άλλο για τη μεταβίβαση του οχήματος. Μια επέκταση που όχι μόνο είναι ακραία γιατί προσθέτει πολυπλοκότητα και δυσκολία στην εφαρμογή και εισπραξη, αλλά κυρίως γιατί λειτουργεί ως αντικίνητρο για τέτοιες συναλλαγές να πραγματοποιούνται στη Δημοκρατία με ό, τι αυτό συνεπάγεται.

Συνεπώς, όχι μόνο η συγκεκριμένη επέκταση πρέπει να απορριφθεί, αλλά και ο νόμος ολόκληρος θα ήταν καλό να ξαναγραφεί με σύγχρονη γλώσσα και ξεκάθαρους ορισμούς και πρόνοιες, ώστε να αποφευχθεί η παρούσα κατάσταση με διφορούμενες και αμφισβητούμενες ερμηνείες.

Ο Περί Φορολογίας

Κεφαλαιουχικών Κερδών Νόμος

Δύο προτάσεις εντοπίζονται στο κυβερνητικό νομοσχέδιο οι οποίες χρήζουν επανεξέτασης.

Η πρώτη αφορά στον ορισμό της ακίνητης ιδιοκτησίας και συγκεκριμένα πότε μετοχές σε εταιρείες που κατέχουν ακίνητα αποτελούν περιουσία που υπόκειται σε φόρο κεφαλαιουχικών κερδών. Μέχρι σήμερα, τέτοιες μετοχές θεωρούντο ακίνητη ιδιοκτησία αν 50% της αξίας τους προερχόταν από την αξία των κατεχομέ-

Σε βάρος του φορολογούμενου είναι και η σειρά παραχώρησης των φορολογικών ζημιών, αφού υποχρεώνεται να χρησιμοποιήσει πρώτα τις δικές του που μεταφέρονται για 7 χρόνια και μετά εκείνες που είναι δυνατόν να του παραχωρηθούν από άλλες εταιρείες του συγκροτήματος που δεν μεταφέρονται.

των ακινήτων. Το 50% αποτελεί διεθνώς αποδεκτό ποσοστό τόσο από τον ΟΟΣΑ όσο και από τις πλείστες χώρες, εξού και εμφανίζεται στην πλειονότητα των συμβάσεων για αποφυγή διπλής φορολογίας.

Γιατί θέλουμε να γίνουμε βασιλικοί του βασίλειος με το να μειώσουμε το ποσοστό στο 20% είναι για εμένα ανεξήγητο, το δε μήνυμα που στέλνει σε κάθε επενδυτή, ντόπιο ή ξένο, κάθε άλλο παρά θετικό είναι.

Η δεύτερη είναι ακόμη πιο ανησυχητική και αφορά στην παραχώρηση εξουσίας στον Έφορο να αρνείται την έκδοση πιστοποιητικού εκκαθάρισης, που είναι απαιτούμενο για τη μεταβίβαση ακίνητης ιδιοκτησίας αν ένας από τους συμβαλλόμενους έχει εκκρεμότητες με τις φορολογικές του υποχρεώσεις. Θα εγκλωβίζουμε δηλαδή τον αθώο για αδικήματα ή παραλείψεις κάποιου άλλου.

Φανταστείτε την περίπτωση ενός αγοραστή που έχει πληρώσει το τίμημα απόκτησης ακινήτης περιουσίας και δεν του επιτρέπεται να πάρει κατοχή επειδή ο πωλητής έχει φορολογικές εκκρεμότητες. Είναι αυτό λογικό και χαρακτηριστικό κράτους δικαίου;

Ο Περί Εισπράξεως Φόρων Νόμος

Και αυτό το νομοσχέδιο επιφέρει προνοιές για παραχώρηση εξουσιών στον Έφορο που είναι ετεροβαρείς και καταπατούν τα δικαιώματα των φορολογουμένων.

Μέχρι σήμερα, τέτοιες μετοχές θεωρούντο ακίνητη ιδιοκτησία αν 50% της αξίας τους προερχόταν από την αξία των κατεχομέ-

των ακινήτων. Το 50% αποτελεί διεθνώς αποδεκτό ποσοστό τόσο από τον ΟΟΣΑ όσο και από τις πλείστες χώρες, εξού και εμφανίζεται στην πλειονότητα των συμβάσεων για αποφυγή διπλής φορολογίας.

Γιατί θέλουμε να γίνουμε βασιλικοί του βασίλειος με το να μειώσουμε το ποσοστό στο 20% είναι για εμένα ανεξήγητο, το δε μήνυμα που στέλνει σε κάθε επενδυτή, ντόπιο ή ξένο, κάθε άλλο παρά θετικό είναι.

Η δεύτερη είναι ακόμη πιο ανησυχητική και αφορά στην παραχώρηση εξουσιών στον Έφορο να αρνείται την έκδοση πιστοποιητικού εκκαθάρισης, που είναι απαιτούμενο για τη μεταβίβαση ακίνητης ιδιοκτησίας αν ένας από τους συμβαλλόμενους έχει εκκρεμότητες με τις φορολογικές του υποχρεώσεις. Θα εγκλωβίζουμε δηλαδή τον αθώο για αδικήματα ή παραλείψεις κάποιου άλλου.

Φανταστείτε την περίπτωση ενός αγοραστή που έχει πληρώσει το τίμημα απόκτησης ακινήτης περιουσίας και δεν του επιτρέπεται να πάρει κατοχή επειδή ο πωλητής έχει φορολογικές εκκρεμότητες. Είναι αυτό λογικό και χαρακτηριστικό κράτους δικαίου;

Και αυτό το νομοσχέδιο επιφέρει προνοιές για παραχώρηση εξουσιών στον Έφορο που είναι ετεροβαρείς και καταπατούν τα δικαιώματα των φορολογουμένων.

Μέχρι σήμερα, τέτοιες μετοχές θεωρούντο ακίνητη ιδιοκτησία αν 50% της αξίας τους προερχόταν από την αξία των κατεχομέ-

των ακινήτων. Το 50% αποτελεί διεθνώς αποδεκτό ποσοστό τόσο από τον ΟΟΣΑ όσο και από τις πλείστες χώρες, εξού και εμφανίζεται στην πλειονότητα των συμβάσεων για αποφυγή διπλής φορολογίας.

Γιατί θέλουμε να γίνουμε βασιλικοί του βασίλειος με το να μειώσουμε το ποσοστό στο 20% είναι για εμένα ανεξήγητο, το δε μήνυμα που στέλνει σε κάθε επενδυτή, ντόπιο ή ξένο, κάθε άλλο παρά θετικό είναι.

Η δεύτερη είναι ακόμη πιο ανησυχητική και αφορά στην παραχώρηση εξουσιών στον Έφορο να αρνείται την έκδοση πιστοποιητικού εκκαθάρισης, που είναι απαιτούμενο για τη μεταβίβαση ακίνητης ιδιοκτησίας αν ένας από τους συμβαλλόμενους έχει εκκρεμότητες με τις φορολογικές του υποχρεώσεις. Θα εγκλωβίζουμε δηλαδή τον αθώο για αδικήματα ή παραλείψεις κάποιου άλλου.

Φανταστείτε την περίπτωση ενός αγοραστή που έχει πληρώσει το τίμημα απόκτησης ακινήτης περιουσίας και δεν του επιτρέπεται να πάρει κατοχή επειδή ο πωλητής έχει φορολογικές εκκρεμότητες. Είναι αυτό λογικό και χαρακτηριστικό κράτους δικαίου;

Ο Περί Βεβαίωσης και Εισπράξεως Φόρων Νόμος

Και αυτό το νομοσχέδιο επιφέρει προνοιές για παραχώρηση εξουσιών στον Έφορο που είναι ετεροβαρείς και καταπατούν τα δικαιώματα των φορολογουμένων.

Μέχρι σήμερα, τέτοιες μετοχές θεωρούντο ακίνητη ιδιοκτησία αν 50% της αξίας τους προερχόταν από την αξία των κατεχομέ-

των ακινήτων. Το 50% αποτελεί διεθνώς αποδεκτό ποσοστό τόσο από τον ΟΟΣΑ όσο και από τις πλείστες χώρες, εξού και εμφανίζεται στην πλειονότητα των συμβάσεων για αποφυγή διπλής φορολογίας.

Γιατί θέλουμε να γίνουμε βασιλικοί του βασίλειος με το να μειώσουμε το ποσοστό στο 20% είναι για εμένα ανεξήγητο, το δε μήνυμα που στέλνει σε κάθε επενδυτή, ντόπιο ή ξένο, κάθε άλλο παρά θετικό είναι.

Η δεύτερη είναι ακόμη πιο ανησυχητική και αφορά στην παραχώρηση εξουσιών στον Έφορο να αρνείται την έκδοση πιστοποιητικού εκκαθάρισης, που είναι απαιτούμενο για τη μεταβίβαση ακίνητης ιδιοκτησίας αν ένας από τους συμβαλλόμενους έχει εκκρεμότητες με τις φορολογικές του υποχρεώσεις. Θα εγκλωβίζουμε δηλαδή τον αθώο για αδικήματα ή παραλείψεις κάποιου άλλου.

Φανταστείτε την περίπτωση ενός αγοραστή που έχει πληρώσει το τίμημα απόκτησης ακινήτης περιουσίας και δεν του επιτρέπεται να πάρει κατοχή επειδή ο πωλητής έχει φορολογικές εκκρεμότητες. Είναι αυτό λογικό και χαρακτηριστικό κράτους δικαίου;

Και αυτό το νομοσχέδιο επιφέρει προνοιές για παραχώρηση εξουσιών στον Έφορο που είναι ετεροβαρείς και καταπατούν τα δικαιώματα των φορολογουμένων.

Μέχρι σήμερα, τέτοιες μετοχές θεωρούντο ακίνητη ιδιοκτησία αν 50% της αξίας τους προερχόταν από την αξία των κατεχομέ-

των ακινήτων. Το 50% αποτελεί διεθνώς αποδεκτό ποσοστό τόσο από τον ΟΟΣΑ όσο και από τις πλείστες χώρες, εξού και εμφανίζεται στην πλειονότητα των συμβάσεων για αποφυγή διπλής φορολογίας.

των ακινήτων. Το 50% αποτελεί διεθνώς αποδεκτό ποσοστό τόσο από τον ΟΟΣΑ όσο και από τις πλείστες χώρες, εξού και εμφανίζεται στην πλειονότητα των συμβάσεων για αποφυγή διπλής φορολογίας.

Ο Περί Έκτακτης Εισφοράς για την Άμυνα της Δημοκρατίας Νόμος

Η κατάργηση της νοπτής διανομής μερίσματος δημιουργήσει την ανάγκη εισαγωγής αντικαταχρηστικών μέτρων κατά της απόσυρσης χρηματικών κεφαλαίων ή/και της χρήσης περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν σε εταιρείες από τους μετόχους τους.

Με βάση τα προτεινόμενα μέτρα συγκεκριμένες συναλλαγές μεταξύ εταιρειών και μετόχων τους θα θεωρούνται ως συγκεκαλυμμένα μερίσματα και θα φορολογούνται ως τέτοια. Παρόλο που αντιλαμβάνομαι την ανάγκη να θέλουν οι φορολογικές αρχές να προστατεύσουν τα δημόσια έσοδα, θεωρώ τις προτάσεις που παρουσιάζονται στο νομοσχέδιο δυσανάλογα εκτενείς, ενώ ο αυξημένος συντελεστής δεν μπορεί να δικαιολογηθεί. Αν η πρόθεση ήταν να είναι τιμωρητικές, τότε θα έπρεπε να ισχύει στις περιπτώσεις που η αμυντική εισφορά δεν καταβλήθηκε από τον φορολογούμενο.

Είμαι βέβαιος ότι με επαρκή διαβούλευση, που δυστυχώς δεν έγινε στα στενά χρονικά πλαίσια που δόθηκαν, μπορούν να βρεθούν και να συμφωνηθούν μέτρα που και τα κρατικά έσοδα θα προστατευθούν από τυχόν κατάχρηση και εκμετάλλευση, αλλά και τις ανησυχίες των φορολογουμένων θα καθορίζουν.

Οι πιο πάνω εισηγήσεις/τοποθετήσεις δεν είναι φυσικά εξαντλητικές. Περιορίζονται σε πρόνοιες που έχουν γενική εφαρμογή και που θεωρώ ως τις πλέον σημαντικές. Υπάρχουν όμως και άλλες που επηρεάζουν ειδικά συγκεκριμένους επιχειρηματικούς κλάδους, όπως για παράδειγμα τον τραπεζικό τομέα, τις ασφαλιστικές εταιρείες, τα επενδυτικά ταμεία, ταμεία προνοίας και άλλα, για τις οποίες αντιλαμβάνομαι ότι έχουν γίνει παραστάσεις από τους αρμόδιους επαγγελματικούς συνδέσμους.

* Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν κείμενο είναι αποκλειστικά οι προσωπικές απόψεις του συγγραφέα και δεν αντικατακτούν απαραίτητα τις απόψεις της εταιρείας.

Ο Κ. Αντώνης Τσιλιώτης είναι Επικεφαλής Tax & Legal, της Deloitte Κύπρου.

4ΤΡΟΧΟΙ

CAR OF THE YEAR 2026

Ας κρατήσουν
οι χοροί

ΚΥΡΙΑΚΗ
30/11

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

www.kathimerini.com.cy

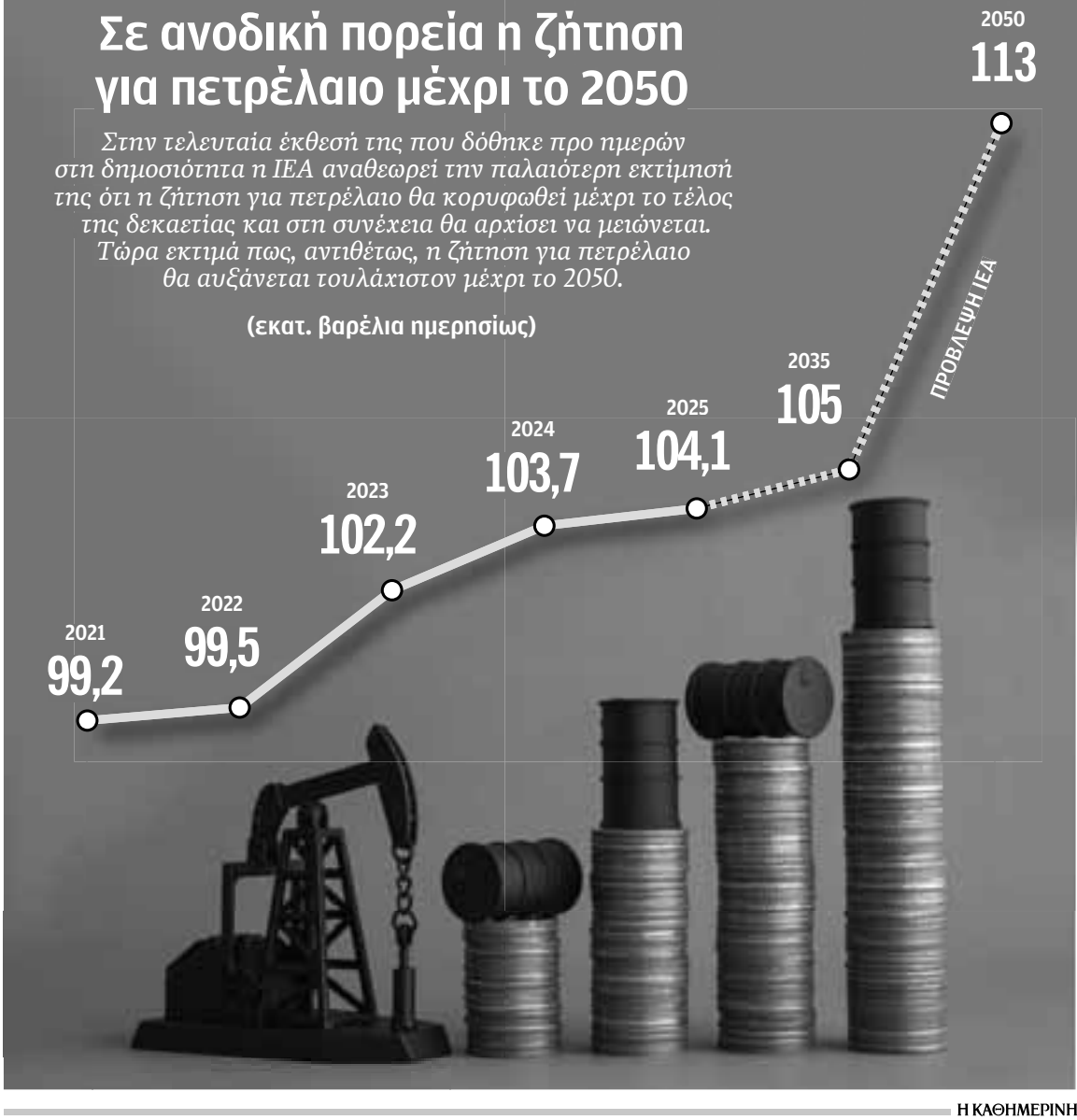
Ο κόσμος επιστρέφει στο πετρέλαιο

Η ζήτηση αυξάνεται, ενισχύονται επενδύσεις σε υδρογονάνθρακες, αλλάζουν κλιματικοί στόχοι

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Εδώ και περισσότερο από μια δεκαετία και εν μέσω του παγκόσμιου προβληματισμού για την κλιματική αλλαγή και τη συντονισμένη προσπάθεια για στροφή στην καθαρή ενέργεια, πολλοί έσπευσαν να προεξοφλήσουν τον θάνατο του πετρελαίου. Κάποιοι έφτασαν στο σημείο να προβλέπουν κάπως παράτολμα πως σε λίγα χρόνια κανείς δεν θα μιλάει πια για τον «μαύρο χρυσό» καθώς θα έχουν κυριαρχήσει οι καθαρές μορφές ενέργειας. Μεσολάβησε ο αιφνιδιασμός της πανδημίας με την αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας και της βιομηχανικής παραγωγής που προκάλεσε πρωτοφανή μείωση της ζήτησης για πετρέλαιο και μια αδιανόητη υποχώρηση των τιμών του πετρελαίου σε αρνητικό πρόσημο. Και καθώς η κλιματική αλλαγή επέβαλε τις δικές της προτεραιότητες, οι πετρελαϊκοί κολοσσοί επένδυσαν σε καθαρή ενέργεια, ενώ ακόμη και η Σαουδική Αραβία δρομολογούσε την απεξάρτηση της οικονομίας της από τον «μαύρο χρυσό».

Όλα αυτά έμοιαζαν μέχρι προ-σφάτως να προσιωνίζονται το τέ-λος του πετρελαίου. Όμως ο κόσμος επιστρέφει δυναμικά στο πετρέλαιο με τις ενεργειακές να αυξάνουν τις επενδύσεις τους στον «μαύρο χρυ-σό» και γενικότερα στους υδρο-γονάνθρακες και τις κυβερνήσεις να αναθεωρούν τους φιλόδοξους στόχους τους. Και ο λόγος δεν εί-ναι μόνον η επιστροφή του Ντό-ναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο με την πολιτική του «εξορύξτε, εξο-ρύξτε» και τη στήριξη που παρέ-χει στις αμερικανικές πετρελαϊκές. Την κατάσταση ανέτρεψε η έκρη-ξη της τεχνητής νοημοσύνης και των ενεργοβόρων κέντρων δεδο-μένων που πολλαπλασιάζουν με γεωμετρικούς ρυθμούς τη ζήτηση για ενέργεια, επιτείνοντας έτσι μια ήδη προβληματική πραγματικότη-τα: την αστάθεια και την αβεβαι-ότητα γύρω από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που εξαρτώνται από την ηλιοφάνεια και την επάρ-

κεια ανέμων. Την αλλαγή κατέστη-σε σαφή πριν από λίγες ημέρες η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας (IEA) όταν αναθεώρησε την προηγού-μενη πρόβλεψή της πως η ζήτηση για πετρέλαιο κορυφώνεται άμεσα, μέχρι το τέλος της δεκαετίας δηλα-δή και στη συνέχεια θα αρχίσει να μειώνεται. Η νέα εκτίμηση της IEA τώρα είναι ότι ο κόσμος θα χρειά-ζεται και θα καταναλώνει όλο και περισσότερο πετρέλαιο τουλάχι-

στον μέχρι τα μέσα του αιώνα. Και βέβαια δεν είναι η μόνη, καθώς και η συμβουλευτική Wood Mackenzie εκτιμά πως στα μέσα της δεκαετίας του 2030 ο κόσμος θα χρειάζεται περίπου 5% περισσότερο πετρέ-λαιο από όσο είχε αρχικά εκτιμηθεί.

Η νέα πραγματικότητα αποτυ-πώνεται στις επιλογές των ενεργει-ακών κολοσσών όπως η γαλλική TotalEnergies που αν και έχει ανα-πτύξει σε μεγάλο βαθμό τόσο την

ηλιακή όσο και την αιολική ενέρ-γεια, ανακοίνωσε τη Δευτέρα ότι θα δαπανήσει 5,1 δισ. ευρώ για την αγορά του 50% διαφόρων μονάδων κυρίως φυσικού αερίου σε πολλές χώρες της Ευρώπης – σε Βρετανία, Ιταλία, Ολλανδία, Ιρλανδία και Γαλ-λία. Εξακολουθεί, άλλωστε, να ανα-ζητά νέα κοιτάσματα και σύμφωνα με τον Πατρίκ Πουγιανέ, διευθύνo-ντα σύμβουλο της TotalEnergies, έχει ήδη διασφαλίσει τις απαιτούμε-

νες άδειες για εξορύξεις στις ΗΠΑ, στη Μαλαισία, στην Ινδονησία και στην Αλγερία. Έχει προηγηθεί η στροφή της BP που μολονότι είχε επενδύσει 15 δισ. δολ. στην ανά-πτυξη της στρατηγικής καθαρής ενέργειας, έχει ανακοινώσει από τον Φεβρουάριο ότι θα αυξήσει επι-θετικά τις επενδύσεις της σε πετρέ-λαιο και φυσικό αέριο. Σχεδιάζει να προχωρήσει σε εξορύξεις σε 40 πε-τρελαιοπηγές μέσα στην επόμενη τριετία και προσφάτως εντόπισε μεγάλο κοιτάσμα πετρελαίου στις ακτές της Βραζιλίας.

Παράλληλα, η Chevron μέσα στο καλοκαίρι ανακοίνωσε ότι αλλάζει τακτική, αφού επί χρόνια έθετε σε προτεραιότητα τη μείωση του κό-στους και τις επενδύσεις σε οξιστο-λιθικούς υδρογονάνθρακες, με απο-τέλεσμα να μειωθούν το περασμένο έτος τα αποθέματά της σε πετρέλαιο στα 9,8 δισ. βαρέλια, καταγράφo-ντας το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων τουλάχιστον 10 ετών. Η ExxonMobil υπέγραψε στην Αθήνα συμφωνία για την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων πετρελαίου και αερίου σε θαλάσσια περιοχή της Ελλάδας, ενώ προ καιρού υπέγραψε συμφωνία με τη Λιβύη για έρευνες σε τέσσερα θαλάσσια οικοπέδα. Και αφού τα τε-λευταία χρόνια εκμεταλλεύτηκε τα 11 δισ. βαρέλια πετρελαίου που εντό-πισε στη Γουιάνα, σχεδιάζει τώρα να αρχίσει εξορύξεις στο Τρινιδάδ και Τομπάγκο. Σε ό,τι αφορά τη Shell, τη μεγαλύτερη ενεργειακή της Ευρώ-πης, είχε ευθύς εξαρχής πιο επιφυ-λακτική στάση προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, καθώς προεξόφλού-σε πως δεν θα είναι προσοδοφό-ρες οι επενδύσεις της στον κλάδο.

Την ίδια στιγμή, οι κυβερνήσεις αλλάζουν διστακτικά τη στάση τους αν και η Ευρώπη δύσκολα θα ακο-λουθήσει πιστά τον δρόμο του Ντό-ναλντ Τραμπ. Η Ιταλία έχει ήδη χα-λαρώσει κάπως τη νομοθεσία της για τις εξορύξεις και σχεδιάζει νο-μοσχέδιο για την επίσπευση σχεδι-ών φυσικού αερίου. Και η Γερμανία κατασκευάζει μονάδες παραγωγής ενέργειας που θα λειτουργούν με φυσικό αέριο.

Η νέα κατεύθυνση

Εξηγώντας την αστάθεια των ανανεώσιμων πηγών ενέργει-ας και την ανάγκη να συμπληρώνονται από ορυκτά καύσιμα, ο επικεφαλής της TotalEnergies, Πατρίκ Πουγιανέ, τόνισε πως «θα είναι κατά το μάλλον ή ήττον ένα σύστημα 50% με 50%, θα μοιράζεται δηλαδή η παραγωγή σε ανανεώσιμες και σε ορυκτά καύσιμα».

111 δισ. θα επενδύσει έως το 2029 η Petrobras, ενεργεια-κή της Βραζιλίας, σε σχέδια εξόρυξης και εκμετάλλευσης πετρελαίου.

53 δισ. κατέβαλε προσφάτως η αμερικανική Chevron για την εξαγορά της ανταγωνίστράς της Hess για να ενισχύσει τη θέση της.

Συνδυασμός κινδύνων

Παράλληλα με τη νέα πρόβλεψη της IEA ότι η ζήτηση για πε-τρέλαιο θα αυξάνεται μέχρι το 2050, ο Φατίχ Μπιρόλ, γενικός διευθυντής της διεθνούς υπηρεσίας, τόνισε πως «η ασφάλεια ως προς την προσφορά ενέργειας αντιμετωπίζει έναν άνευ προηγουμένου συνδυασμό κινδύνων κατά τρόπο που δεν έχου-με δει ποτέ ξανά».

Το μήνυμα των αγορών

«Αν κοιτάξετε στα κέρδη των μετόχων θα δείτε ότι η αγορά στέλνει σαφές μήνυμα πως οι ενεργειακές εταιρείες πρέπει να στραφούν στις κυρίως δραστηριότητές τους που κάνουν καλά», σχολιάζει ο Μαρκ Βιβιάνο, διευθυντικό στέλεχος της συμβουλευ-τικής επί θεμάτων ενέργειας Kimberidge.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Η **EUROBANK**

ΠΑΠΟ

ΛΙΜΑΝΙ

ΛΕΜΕΣΟΥ

ΑΝΟΙΓΕΙ

19.11

limassol_christmas_land

Limassol Christmas Land

Μέγας Χορηγός: **EUROBANK**

Χορηγοί: **ΖΩΤΙΑΣ**

Χορηγός Επικοινωνίας:

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η νέα τεχνητή νοημοσύνη ενισχύει τους καταναλωτές

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Μπορείτε να δώσετε μια «απλή» εντολή: Κλείσε δύο αεροπορικά εισιτήρια για Ρώμη σε τιμή κάτω από 160 ευρώ το ένα και να πληρωθούν με την πιστωτική κάρτα που έχει το ευνοϊκότερο πρόγραμμα επιβράβευσης πελατών. Μπορείτε να απαιτήσετε κάτι πιο πολύπλοκο: Ο λογαριασμός που εισπράττω τον μισθό μου να έχει πάντα υπόλοιπο 800 ευρώ και πάνω από το ποσό αυτό τα χρήματά μου να τοποθετούνται σε όποια τράπεζα έχει το καλύτερο επιτόκιο. Κι όμως οι τεχνολογίες που εκτελούν ανάλογες κινήσεις ήδη υπάρχουν, αλλά έρχεται ταχύτερα η χρησιμοποίησή τους από όλους. Μαζί τους όμως έρχονται και δραστηριότητες αλλαγές σε πολλούς κλάδους όπως και στις τράπεζες. Οι καταθέσεις επικειρήσεων και νοικοκυριών (Σεπτέμβριος 2025) ήταν 167,1 δισ. ευρώ και από αυτές το 80,3% θεωρούνται καταθέσεις μιας μέρας. Οι καταναλωτές αλλά και οι επικειρήσεις δεν έχουν συνή-

Ακόμα και η μερική αξιοποίηση των τεχνολογιών θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε πολλές αγορές.

θως τη δυνατότητα, το ενδιαφέρον, το κίνητρο, να μεταφέρουν τις καταθέσεις τους όπου προσφέρεται καλύτερο επιτόκιο. Η αδράνεια των πελατών είναι βασική πηγή κερδοφορίας για τις τράπεζες που στηρίζονται στην εμπιστοσύνη που εμπνέει η εικόνα και η φήμη τους. Τα προγράμματα που μπορούν να διαχειριστούν ανάλογες απαιτήσεις αδιαφορούν για τη φήμη και ακολουθούν την καλύτερη απόδοση, σε πραγματικό χρόνο. Επίσης, και οι εμπορικές επικειρήσεις θα υποχρεωθούν να «κερδίζουν» μια μικρο-δημοπρασία πριν από κάθε πώληση. Η δύναμη ανήκει στους καταναλωτές. Η νέα γενιά τεχνητής νοημοσύνης (AI) απαντά σε όλο και πιο δύσκολα ερωτήματα και λέγεται agentic AI. Μια νέα κατηγορία τεχνητής νοημοσύνης η οποία μπορεί να δράσει σε πραγματικό χρόνο και εκτελεί πολύπλοκες διαδικασίες. Δεν περιορίζεται μόνο στο να απαντά

σε ερωτήσεις ή να παράγει κείμενο· λειτουργεί σαν «πράκτορας» που αναλαμβάνει εργασίες, συνδυάζει εργαλεία και συνεργάζεται με ανθρώπους. Μπορεί να ολοκληρώνει εργασίες που απαιτούν πολλά βήματα (π.χ. συλλογή δεδομένων, ανάλυση, λήψη αποφάσεων). Έχει αυτονομία καθώς δεν χρειάζεται συνεχή καθοδήγηση· προσαρμόζεται και μαθαίνει μέσα από feedback. Ωστόσο δεν αντικαθιστά τον άνθρωπο, λειτουργεί ως «συνεργάτης» που αφήνει σε ανθρώπους κρίσιμες αποφάσεις, τους διευκολύνει να «επιχωρήσουν» τη σωστή επιλογή. Μπορεί, για παράδειγμα, να συγκεντρώνει δικαστικές αποφάσεις, ρήτρες ή και οικονομικές απαιτήσεις αλλά και πάλι κάποιος άνθρωπος με γνώσεις αλλά και δικαιοδοσία πρέπει να υπογράψει την ανάλογη επιλογή. Σε εταιρείες που επεξεργάζονται χιλιάδες νομικά κείμενα, το agentic AI μπορεί να εντοπίζει κρίσιμες ρήτρες, να προτείνει διορθώσεις και να μαθαίνει συνεχώς από τις αλλαγές που κάνουν οι δικηγόροι. Στις ασφαλιστικές, οι «πράκτορες AI» συντονίζουν διαδικασίες που απαιτούν πολλά βήματα, π.χ. συλλογή στοιχείων, ανάλυση κινδύνου, προτάσεις για αποζημίωση.

Οι εταιρείες όπως προσλαμβάνουν ανθρώπους πρέπει να μάθουν να «προσαρμόζονται» προγράμματα που θα συνεργάζονται μαζί τους. Έχουν ανάγκη τους «πράκτορες τεχνητής νοημοσύνης» ή τη λεγόμενη «ενεργητική τεχνητή νοημοσύνη» που δεν είναι παθητική αλλά δρα άμεσα. Οι καταναλωτές αποκτούν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν την αγορά, επιτόκια καταθέσεων, χρεώσεις των πιστωτικών καρτών, σε πραγματικό χρόνο, εδώ και τώρα. Ακόμα και η μερική αξιοποίηση των τεχνολογιών αυτών θα έχει σημαντικές επιπτώσεις σε πολλές αγορές. Μπορούν, για παράδειγμα, να «αυτοματοποιούν» τη μεταφορά ποσών από λογαριασμό σε λογαριασμό, κίνηση που καθιστά άχρηστες τις χρεωστικές κάρτες.

Ουσιαστικά οι εξελίξεις οδηγούν σε επανασχεδιασμό πολλών προϊόντων ή υπηρεσιών, αναβάθμιση τεχνολογικών υποδομών και απαιτούν την επανεφεύρεση των στρατηγικών πλεονεκτημάτων καθώς τα παλιά δεν ισχύουν.

Πατούν γκάζι σε όλο τον κόσμο τα ρομποταξί κινεζικών εταιρειών

Επεκτείνονται με ταχύτερο ρυθμό από τις αμερικανικές Waymo και Tesla

Την υπεροχή τους στον τομέα των ρομποταξί δείχνουν οι κινεζικές εταιρείες, οι οποίες επεκτείνονται στο εξωτερικό με ταχύτερο ρυθμό από τους αμερικανικούς ανταγωνιστές τους Waymo και Tesla. Η αυτόνομη οδήγηση φθάνει επιτέλους σε μια κρίσιμη καμπή, η οποία θεωρείται ευκαιρία για περαιτέρω δράση, όπως προκύπτει από τις δηλώσεις των CEO της Baidu και της Nvidia αλλά και του συμπροέδρου της Xpeng, που σκοπεύει να λανσάρει ρομποταξί στην Γκουανγκτζού της νότιας Κίνας το επόμενο έτος.

Τα στελέχη της αγοράς εκτιμούν ότι η ευρύτερη έκθεση αυτής της τεχνολογίας στο κοινό θα μπορούσε να επιταχύνει την έγκρισή της από τις ρυθμιστικές αρχές. Πρόκειται για μια

Τους τελευταίους 18 μήνες, οι Baidu, Pony.ai και WeRide συνήψαν συνεργασίες με την Uber.

παγκόσμια αγορά με σημαντικό δυναμικό ανάπτυξης, η αξία της οποίας αναμένεται να ξεπεράσει τα 25 δισ. δολάρια έως το 2030, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Goldman Sachs που είχαν δημοσιευθεί τον Μάιο.

Για να εκμεταλλευθούν αυτή την ευκαιρία, οι κινεζικές εταιρείες επεκτείνονται επιθετικά στο εξωτερικό και ισχυρίζονται ότι είναι κοντά στο να καταστήσουν τα ρομποταξί μια βιώσιμη επιχείρηση, αντί να ξοδεύουν απλώς χρήματα για να κερδίσουν μερίδια αγοράς. Τους τελευταίους 18 μήνες, οι Baidu, Pony.ai και WeRide συνήψαν συνεργασίες με την Uber που επιτρέπουν στους χρήστες της εφαρμογής κλάσης ταξί να παραγγέλλουν ρομποταξί σε συγκεκριμένες τοποθεσίες, ξεκινώντας από τη Μέση Ανατολή. Η Baidu αναφέρει ότι από τα τέλη του περασμένου έτους

Ο αριθμός των ρομποταξί στους δρόμους της Κίνας θα μπορούσε να πολλαπλασιαστεί από μερικές χιλιάδες σε δεκάδες χιλιάδες μεταξύ του τέλους του τρέχοντος έτους και του 2026, μια αλλαγή που θα έδινε στους χειριστές περισσότερες αποδείξεις ότι το μοντέλο τους λειτουργεί. Στη φωτογραφία, το όχημα της κινεζικής Pony.ai.

η μονάδα ρομποταξί Apollo Go έχει επιτύχει κερδοφορία ανά όχημα στη Γουχάν, όπου η εταιρεία έχει θέσει σε λειτουργία πάνω από 1.000 οχήματα, στη μεγαλύτερη επέκτασή της στην Κίνα.

Αυτό σημαίνει ότι ο αριθμός των επιβατών είναι αρκετός για να αντισταθμίσει το γεγονός ότι το κόστος των ταξί στην περιοχή είναι 30% φθηνότερο από ό,τι στο Πεκίνο ή στη Σαγκάη και πολύ χαμηλότερο από τις τιμές στις ΗΠΑ ή στην Ευρώπη. Εκτός από την ανάπτυξη συστημάτων αυτόνομης οδήγησης, η Baidu έχει επίσης κατασκευάσει ηλεκτρικά οχήματα ρομποταξί –χωρίς να βασίζεται σε τρίτους κατασκευαστές– τα οποία είναι 50% φθηνότερα.

Στις ΗΠΑ, η Waymo, που ανήκει στην Alphabet, λειτουργεί περισσότερα από 2.500 οχήματα και επεκτείνεται

ραγδαία από τις μεγάλες πόλεις της Καλιφόρνιας στο Τέξας και στη Φλόριδα, με σχέδια να εισέλθει στο Λονδίνο το επόμενο έτος, μετά το πρώτο εγχείρημά της στο εξωτερικό, στο Τόκιο. Η Tesla πωλεί τα ηλεκτρικά αυτοκίνητά της στην Κίνα και παρουσίασε το Cybercab της στη Σαγκάη αυτόν τον μήνα. Ωστόσο αρκισε να δοκιμάζει τα ρομποταξί της στο Τέξας μόλις τον Ιούνιο και αυτή την εβδομάδα έλαβε άδεια λειτουργίας στην Αριζόνα.

Η Zoox της Amazon επιταχύνει επίσης την επέκτασή της στις ΗΠΑ, αλλά δεν έχει ανακοινώσει σχέδια για το εξωτερικό. Την περασμένη εβδομάδα, το Αμπου Ντάμπι κορήγισε στην Apollo Go άδεια να κρεώνει το κοινό για μετακινήσεις με ρομποταξί χωρίς οδηγό, τα οποία λειτουργούν τοπικά με την επωνυμία

AutoGo, οκτώ μήνες μετά την έναρξη δοκιμών σε ορισμένες περιοχές της πόλης. Ωστόσο, η κινεζική startup WeRide δήλωσε ότι έλαβε παρόμοια άδεια στις 31 Οκτωβρίου προκειμένου να κρεώνει ναύλα για τις πλήρως αυτόνομες διαδρομές με ρομποταξί στο Αμπου Ντάμπι και ισχυρίστηκε ότι η αφαίρεση του ανθρώπινου προσωπικού από τα αυτοκίνητα θα της επέτρεπε να αποκομίσει κέρδος από κάθε όχημα. Ο Yuqian Ding της HSBC προβλέπει πάντως ότι ο αριθμός των ρομποταξί στους δρόμους της Κίνας θα μπορούσε να πολλαπλασιαστεί από μερικές χιλιάδες σε δεκάδες χιλιάδες μεταξύ του τέλους του τρέχοντος έτους και του 2026, μια αλλαγή που θα έδινε στους χειριστές περισσότερες αποδείξεις ότι το μοντέλο τους λειτουργεί, πείθοντας ευκολότερα τις ρυθμιστικές αρχές.

Έκθεση 70 ΧΡΟΝΙΑ Ε.Ο.Κ.Α. 1955 - 1959

Μια έκθεση από το αρχείο εφημερίδων και το φωτογραφικό αρχείο του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, καθώς και οπτικοακουστικό υλικό από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου.

23 Νοεμβρίου έως τις 12 Δεκεμβρίου 2025
Παλαιό Δημοτικό Μέγαρο Λευκωσίας (προμαχώνας Νταβίλα)

Ώρες Λειτουργίας:
Δευτέρα - Παρασκευή 16:00 - 19:00
Σάββατο και Κυριακή 10:00 - 18:00

Είσοδος Ελεύθερη

Υπό την αιγίδα του Υπουργού Εσωτερικών κ. Κωνσταντίνου Ιωάννου.

Υπουργείο Εσωτερικών
Κυπριακή Δημοκρατία

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Σε τροχιά ανάπτυξης επιστρέφει η αγορά πολυτελών ειδών

Πρόβλεψη για αύξηση πωλήσεων των οίκων μόδας έως 5% το 2026

Η παγκόσμια αγορά πολυτελών ειδών θα επιστρέψει στην ανάπτυξη το 2026, έπειτα από δύο χρόνια στασιμότητας, εκτιμά μία από τις μεγαλύτερες συμβουλευτικές εταιρείες.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Bain & Co., οι πωλήσεις ακριβών καταναλωτικών ειδών, όπως είναι τα κοσμήματα, οι πολυτελείς τσάντες, τα παπούτσια και τα ρούχα των οίκων μόδας, θα αυξηθούν κατά 3%-5% το 2026.

Για φέτος, η Bain προβλέπει ότι οι πωλήσεις θα παραμείνουν σταθερές, όπως συνέβη και το 2024. Οι νέες αυτές εκτιμήσεις, τις οποίες έκανε η partner της εταιρείας, Κλόντια ντ' Απρίτζιο, μιλώντας στο Bloomberg, συνθέτουν μια πιο αισιόδοξη εικόνα σε σχέση με την έκθεση που είχε δημοσιεύσει τον Ιούνιο η Bain, στην οποία προέβλεπε συρρίκνωση της ζήτησης στη βιομηχανία της πολυτέλειας έως και 5% για φέτος. Εκτοτε, μεγάλα ονόματα του κλάδου, όπως οι

Για φέτος, η Bain προβλέπει ότι οι πωλήσεις ακριβών καταναλωτικών ειδών, όπως είναι τα κοσμήματα, οι πολυτελείς τσάντες, τα παπούτσια και τα ρούχα των οίκων μόδας, θα παραμείνουν σταθερές.

Η Κίνα αναμένεται να εμφανίσει επιτάχυνση της ζήτησης το πρώτο τρίμηνο του νέου έτους.

LVMH, Richemont και Burberry, έδωσαν κάποιες ενδείξεις ότι η ζήτηση ενδεχομένως να πλησιάζει σε ένα σημείο καμπής. Βέβαια, όπως εξήγησε η Ντ' Απρίτζιο, οι οίκοι μόδας έφεραν τον κλάδο σε δύσκολη θέση, καθώς ανέβασαν υπερβολικά τις τιμές των προϊόντων τους, σε μια προσπάθεια να ενισχύσουν την εικόνα αποκλειστικότητας των brands τους.

«Τα brands βρίσκονται τώρα σε μία φάση επανεκκίνησης, όπου επιδιώκουν να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα, διαλέγο-

ντας νέους σχεδιαστές. Επίσης, επανεξετάζουν την τιμολογιακή αρχιτεκτονική τους, κυκλοφορώντας νέα προϊόντα σε χαμηλές τιμές», είπε.

Η Κίνα, που αποτελεί κρίσιμη αγορά για τον κλάδο, αναμένεται να εμφανίσει επιτάχυνση της ανάπτυξης το πρώτο τρίμηνο του έτους, αφού η βαθιά κρίση στο real estate και η νεανική ανεργία έπληξαν την κατανάλωση στο κομμάτι των luxury προϊόντων. «Ενώ βλέπουμε κάποια βελτίωση στη ζήτηση από άτομα υψηλής εισοδηματικής στάθμης

στην Κίνα, η αγορά παραμένει δύσκολη», δήλωσε η Ντ' Απρίτζιο. «Υπάρχει επίσης αυξανόμενος ανταγωνισμός από τοπικούς παίκτες που αποτελούν πρόκληση για τα ευρωπαϊκά brands».

Η Bain δεν βλέπει την Κίνα να επιστρέφει σύντομα στους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης των δύο περασμένων δεκαετιών. Σύμφωνα με την Ντ' Απρίτζιο, τα δερμάτινα είδη θα πάνε καλύτερα τον χρόνο, αφού οι πωλήσεις των κοσμημάτων έδειξαν ανθεκτικότητα φέτος.

«Οι μάρκες κοσμημάτων έχουν καταφέρει να συγκρατήσουν τις αυξήσεις των τιμών, με τους καταναλωτές να βλέπουν τέτοια κομμάτια ως καλύτερες προτάσεις αξίας» από τις τσάντες, εξήγησε.

Η ανάκαμψη της αγοράς των δερμάτινων ειδών αναμένεται να ευνοηθεί από τις αλλαγές που θα φέρουν οι νέοι δημιουργικοί διευθυντές που διορίστηκαν σε brands όπως η Chanel, η Gucci της Kering και η Christian Dior Couture της LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton.

Πλήγμα στην ελβετική βιομηχανία ρολογιών από τους δασμούς

Για τρίτο συνεχόμενο μήνα υποχώρησαν οι εξαγωγές ελβετικών ρολογιών προς τις ΗΠΑ, καθώς οι αμερικανικοί δασμοί, οι υψηλότεροι που έχουν επιβληθεί σε ανεπτυγμένη χώρα, συνέχισαν να επιβαρύνουν τη βιομηχανία.

Οι εξαγωγές ρολογιών μειώθηκαν κατά 4,4% τον Οκτώβριο σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του 2024, στα 2,2 δισ. ελβετικά φράγκα, όπως ανακοίνωσε η ελβετική βιομηχανία ρολογιών. Οι εξαγωγές προς τις ΗΠΑ, που αποτελούν τη μεγαλύτερη αγορά του κλάδου, υποχώρησαν κατά 47%. Απεναντίας, στην Κίνα αυξήθηκαν για δεύτερο συναπτό μήνα, δίνοντας περαιτέρω ελπίδες για ανάκαμψη της αγοράς πολυτελείας.

Οι αμερικανικοί δασμοί αποσολούν ιδιαίτερα την ελβετική βιομηχανία ρολογιών αφού ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ αποφάσισε την επιβολή τελών ύψους 39% στην Ελβετία –πολύ υψηλότερων από το 15% της Ε.Ε.–, που τέθηκαν σε ισχύ στις 7 Αυγούστου. Μόλις πριν από μερικές ημέρες συμφωνήθηκε η μείωση των δασμών στο 15%, αν και δεν υπάρχει ακόμη συγκεκριμένη ημερομηνία για την εφαρμογή τους. Πολλοί παραγωγοί είχαν σπεύσει να δημιουργήσουν αποθέματα τον Ιούλιο, προκειμένου να αποφύγουν τις νέες χρεώσεις. Έτσι, οι ωρολογοποιοί υπό τον έλεγχο μεγάλων εταιρειών, όπως η Richemont, η Swatch Group και η LVMH, αλλά και ανεξάρτητες επιχειρήσεις, όπως η Audemars Piguet, η Patek Philippe και η Rolex, άρχισαν να εμφανίζουν μικρότερη περιθώρια κέρδους στη βασική αγορά τους.

Σύμφωνα με την κεντρική τράπεζα της Ελβετίας, οι κατασκευαστές ρολογιών, μηχανημάτων και εργαλείων ακριβείας ήταν ανά-

Οι εξαγωγές προς τις ΗΠΑ τον Οκτώβριο υποχώρησαν κατά 47%.

μεσα στους κλάδους που χτυπήθηκαν περισσότερο από τους δασμούς ύψους 39%. Ωστόσο, οι επιπτώσεις ήταν πολύ ευρύτερες, καθώς όπως έδειξαν και τα τελευταία στοιχεία οι συνολικές εξαγωγές της Ελβετίας προς τις ΗΠΑ επίσης μειώθηκαν.

Την ημέρα που ανακοινώθηκε η μείωση των δασμών, ο διευθύνων σύμβουλος της Breitling, Γκιόργκι Κερν, είπε ότι κάθε μείωση είναι ευπρόσδεκτη, αλλά και ότι θα ήθελε να δει επαναφορά της αρχικής χρέωσης του 2%. Τα ελβετικά ρολόγια δεν ανταγωνίζονται την ντόπια βιομηχανία, ούτε απειλούν θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ, είπε. «Η ελβετική βιο-

μηχανία ρολογιών είναι επιπλέον ένας σημαντικός εργοδότης στις ΗΠΑ, αφενός για τις υπηρεσίες επιδιώρθωσης, αφετέρου για τις λειτουργίες λιανεμπορίου», συμπλήρωσε. Στο μεταξύ, οι εξαγωγές προς την Κίνα αυξήθηκαν κατά 13%, ενώ στο Χονγκ Κονγκ και στη Σιγκαπούρη εμφάνισαν επίσης αύξηση τον Οκτώβριο. Οι τιμές για τις φθηνότερες σειρές ρολογιών αυξήθηκαν, αν και η αύξηση αυτή μετρίσθηκε από τη βουτιά της τάξης του 7% που καταγράφηκε στα ακριβότερα ρολόγια, αξίας άνω των 3.000 φράγκων, σύμφωνα με τη συνομοσπονδία της ελβετικής βιομηχανίας ρολογιών.

Αγωγή κατά της Ritz-Carlton από τους Μασάι

Οι ηγέτες της φυλής των Μασάι στην Κένυα κατέθεσαν αγωγή κατά της αλυσίδας Marriott International, ιδιοκτήτριας της φίρμας Ritz-Carlton, ζητώντας την καταδίκηση ενός νέου πολυτελούς safari camp που απειλεί την περιοχή τους. Όπως καταγγέλλουν, μπλοκάρει μια κρίσιμη διαδρομή κατά μήκος της παγκοσμίου φήμης ετήσιας Μεγάλης Μετανάστευσης, όταν περίπου ένα εκατομμύριο ζώα μεταναστεύουν από την Τανζανία, προς την Κένυα και πάλι πίσω. Το Ritz-Carlton Maasai Mara Safari Camp, όπως ονομάζεται το επίμαχο θέρετρο, χρεώνει πάνω από 3.500 δολάρια ανά διανυκτέρευση κατά την περίοδο αιχμής και βρίσκεται σε μια στροφή του ποταμού Σαντ, εντός του εθνικού καταφυγίου Μασάι Μάρα. Η μετανάστευση του Σερενγκετί είναι μία από τις μεγαλύτερες μαζικές μετακινήσεις θηλαστικών παγκοσμίως, με περίπου δύο εκατομμύρια γκνου, ζέβρες και άλλα είδη να κινούνται ανάμεσα στις πεδιάδες Σερενγκετί στην Τανζανία και Μασάι Μάρα στην Κένυα.

Ο Μείταμει Όλολ Νταπάς, πρεσβύτερος των Μασάι με δικαστικό στη βιωσιμότητα και διευθυντής του Συνασπισμού Περιβαλλοντικών Πόρων των Μασάι, υποστηρίζει ότι το safari camp, το οποίο άνοιξε τις πύλες του τον Αύγουστο του 2023, είναι κτισμένο ακριβώς πάνω στο μονοπάτι που χρησιμοποιούν τα αποδημητικά ζώα για να διασχίσουν τον ποταμό αναζητώντας βοσκοτόπια. «Οι ταξιδιώτες δеляζονται από την ιδέα να ταξιδέψουν σε αυτόν τον παρθένο, απομακρυσμένο, εξωτικό προορισμό, η αλήθεια όμως είναι ότι, ως ταξιδιώτες, μπορεί κάλλιστα να συμβάλουν στην καταστροφή του ίδιου του μέρους που θέλουν να επισκεφθούν», δήλωσε.

Αποφάσισε να μηνώσει λοιπόν τον κολοσσό Marriott International και τις Αρχές της Κένυας σε τοπικό δικαστήριο, ζητώντας να καταστραφεί το τουριστικό κατάλυμα και να αποκατασταθεί η γη των Μασάι. Η Lazizi Mara, η κενυατική εταιρεία που κατέχει και λειτουργεί τον καταυλισμό και είναι επίσης εναγόμενη, αμφισβήτησε τους ισχυρισμούς του. Έχει εξαφαιρίσει, όπως λέει, όλες τις απαραίτητες εγκρίσεις και έχει το πράσινο φως από την

Οι ηγέτες της φυλής των Μασάι καταγγέλλουν ότι το Ritz-Carlton Maasai Mara Safari Camp μπλοκάρει μια κρίσιμη διαδρομή κατά μήκος της παγκοσμίου φήμης ετήσιας Μεγάλης Μετανάστευσης, όταν περίπου ένα εκατομμύριο ζώα μεταναστεύουν από την Τανζανία προς την Κένυα και πάλι πίσω.

περιβαλλοντική αρχή της Κένυας. Η περιβαλλοντική αρχή της Κένυας ανέφερε ότι το πλησιέστερο σημείο διέλευσης γκνου στον ποταμό Σαντ βρίσκεται 9 μίλια μακριά. Μέλη των Μασάι, ωστόσο, επέκριναν τις Αρχές για την έγκριση του σχεδίου, καθώς η Κένυα το 2023 εισήγαγε μορατόριουμ στην ανέγερση νέων θερέτρων στο καταφύγιο, με φόντο τις αυξανόμενες ανησυχίες για τον υπερβολικό τουρισμό. Το επίμαχο camp, πάντως, φέρεται να έλαβε εξαιρεση, με την κυβέρνηση να επικαλείται την ανάγκη να υπάρχουν ευνοϊκές συνθήκες για τους επενδυτές. Ο διευθυντής διαχείρισης ακινήτων της Marriott στην Κένυα, Τζάστιν Λάντρι, τόνισε ότι ο καταυλισμός προβλέπεται να αποφέρει 25 εκατ. δολάρια τη επόμενη έξι χρόνια και να δημιουργήσει περίπου 200 θέσεις εργασίας στην περιοχή.

Η νομική διαμάχη λαμβάνει χώρα εν μέσω αυξανόμενων ανη-

συχιών για το παρόν αλλά και το μέλλον της προστατευόμενης περιοχής. Ο αριθμός των καταλυμάτων στο εθνικό καταφύγιο Μασάι Μάρα αυξήθηκε από 95 το 2012 σε 175 πέρυσι, με πολλά από αυτά να έχουν κτιστεί κατά μήκος ποταμών.

Οι ερευνητές φοβούνται επίσης ότι ο περιορισμός των μεταναστευτικών οδών θέτει σε κίνδυνο το σύνολο της Μεγάλης Μετανάστευσης στην Αφρική. Ο πληθυσμός της άγριας ζωής, όπως τα γκνου και τα λιοντάρια, έχει ήδη μειωθεί σε λιγότερο από το ένα τρίτο των επιπέδων της δεκαετίας του 1970. «Εξακολουθούν να χτίζουν καταυλισμούς σε αυτές τις περιοχές διέλευσης για να φέρουν τους τουρίστες πιο κοντά στα ζώα, χωρίς να γνωρίζουν ότι στο τέλος θα "διώξουν" τη μεταναστεύση», υπογράμμισε ο 63χρονος Μασάι, Ντονκόλ Όλε Κέιβα. Η υπόθεση αναμένεται να εκδικαστεί τον Δεκέμβριο.

Εντός του 2025 η HSBC Malta περνάει στην CrediaBank

Εως τα τέλη του έτους θα έχει ολοκληρωθεί η εξαγορά του 70,03% της τράπεζας

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΙΤΖΗ

Εως τα τέλη του χρόνου αναμένεται να ολοκληρωθεί η εξαγορά του 70,03% της HSBC Malta από την CrediaBank και θα ακολουθήσει το α' τρίμηνο του 2026 η έγκριση των εποπτικών αρχών. Με βάση το χρονοδιάγραμμα που ανακοίνωσε στο πλαίσιο της ενημέρωσης των αναλυτών για τα αποτελέσματα του 9μηνου η διευθύνουσα σύμβουλος της τράπεζας Ελένη Βρεττού, η δημόσια πρόταση προς τους μετόχους της HSBC Μάλτας αναμένεται το β' τρίμηνο και οι διαδικασίες λειτουργικής ενσωμάτωσης εκτι-

Η HSBC Malta ανακοίνωσε κέρδη προ φόρων ύψους 82,5 εκατ. το τρίτο τρίμηνο φέτος.

μάται ότι θα ολοκληρωθούν το γ' τρίμηνο του 2026 ή το αργότερο το α' τρίμηνο του 2027. Όπως δήλωσε η κ. Βρεττού, η τράπεζα εργάζεται ήδη «στην αναδιοργάνωση της δομής της ώστε να ενσωματωθεί ομαλά τις δραστηριότητες στη Μάλτα, στοχεύοντας σε σημαντικές επενδύσεις για την εισαγωγή νέων προϊόντων και αναβαθμίζοντας παράλληλα τις υπάρχουσες υποδομές».

Υπενθυμίζεται ότι το τρίμηνο για την εξαγορά του 70,03% ανέρχεται στα 200 εκατ. ευρώ και αντιπροσωπεύει τμήμα ανά μετοχή ύψους 0,793 ευρώ. Περαιτέρω, η τράπεζα προτίθεται να προχωρήσει σε δημόσια προσφορά προς τους μετόχους μειοψηφίας της HSBC Malta για την εξαγορά του ποσοστού που είναι σε διασπορά. Η δημόσια πρόταση θα γίνει στο 1,44 ευρώ ανά με-

Η CrediaBank προτίθεται να προχωρήσει σε δημόσια προσφορά προς τους μετόχους μειοψηφίας της HSBC Malta για την εξαγορά του ποσοστού που είναι σε διασπορά. Η δημόσια πρόταση θα γίνει στο 1,44 ευρώ ανά μετοχή.

τοχή. Η HSBC Malta ανακοίνωσε κέρδη προ φόρων ύψους 82,5 εκατ. ευρώ για το τρίτο τρίμηνο του 2025, που αντιπροσωπεύουν μείωση 30% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι. Η αναμενόμενη μείωση, όπως ανακοίνωσε η τράπεζα, αποδίδεται «κυρίως στην επιστροφή σε ένα ομαλοποιημένο περιβάλλον επιτοκίων και στις χαμηλότερες ανακτήσεις από αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές». Τα έσοδα μειώθηκαν κατά 24,6 εκατ. ευρώ ή 13% σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο του 2024 από την αρχή του έτους, δεδομένου του χαμηλότερου περιβάλλοντος επιτοκίων και η τράπεζα παραμένει ιδιαίτερα κερδοφόρος, με ισχυρές θέσεις κεφαλαίου και ρευστότητας.

Μεταξύ των ενεργειών που θα αναληφθούν στο πλαίσιο της εξαγοράς της HSBC Μάλτας, η δι-

ευθύνουσα σύμβουλος της CrediaBank, ανακοίνωσε ότι θα διορίσει νέο μέλος στην εκτελεστική επιτροπή ως επικεφαλής της διεθνούς δραστηριότητας (chief of international) με αρμοδιότητα την ολοκλήρωση της ενσωμάτωσης της μαλτέζικης τράπεζας και την περαιτέρω ανάπτυξη των εργασιών. Το νέο επιχειρηματικό σχέδιο της ενιαίας οντότητας θα παρουσιαστεί τους προσεχείς μήνες.

Στην ελληνική αγορά η CrediaBank στοχεύει σε ενίσχυση της καθαρής πιστωτικής επέκτασης άνω του 1 δισ. ευρώ για το 2025, ενώ για το 2026 ο στόχος αναθεωρείται στο 1,2 δισ. ευρώ από 1 δισ. ευρώ πριν. Ηδη στο 9μηνο οι νέες εκταμιεύσεις ανήλθαν σε 2,4 δισ. (αυξήσεις κατά 45% σε ετήσια βάση), επιτυγχάνοντας τον στόχο των 2,1

δισ. που έχει τεθεί βάσει του επιχειρηματικού σχεδίου της τράπεζας, παρά το ανταγωνιστικό περιβάλλον, όπως σημειώθηκε. Το δανειακό χαρτοφυλάκιο μετά από προβλέψεις ανήλθε στα 5,1 δισ. ευρώ, ενώ οι καταθέσεις ανήλθαν στα 6,7 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 16% σε ετήσια βάση. Επιπλέον, το μείγμα των καταθέσεων βελτιώθηκε σημαντικά, με τους λογαρασμούς όψεως και ταμειευτήριου να αποτελούν το 47,2% των καταθέσεων έναντι 41,9% στο εννεάμηνο του 2024. Η διοίκηση αναμένει τη συνέχιση της ανατιμολόγησης του χαρτοφυλακίου των καταθέσεων –εκτιμάται ότι το 75% των καταθέσεων προθεσμίας θα ανατιμολογηθεί κατά τους προσεχείς έξι μήνες– με στόχο την ενίσχυση του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου της.

Πακέτο μέτρων 135 δις. δολ. για την ακρίβεια στην Ιαπωνία

Στόχος, να μειωθεί ο πληθωρισμός
κατά περίπου 0,7% μέχρι τον Απρίλιο

Το μεγαλύτερο πακέτο στήριξης μετά την πανδημία ανακοίνωσε χθες η πρωθυπουργός της Ιαπωνίας, Σαναέ Τακαίτσι, σε μια προσπάθεια να στήσει τα νοικοκυριά της χώρας που δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν τον πληθωρισμό. Προβλέπει όμως λιγυγιάσεις δαπάνες που οικονομολόγοι και αναλυτές εκτιμούν πως θα εξωθήσουν τους επενδυτές να εξετάσουν διεξοδικά την οικονομική κατάσταση της χώρας. Πρόκειται για στήριξη ύψους 135 δις. δολ. και προβλέπει επιδοτήσεις στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος για τα νοικοκυριά, εφάπαξ επιταγές για κάθε παιδί και στήριξη σε περιοχές που αντιμετωπίζουν πρόβλημα.

Οι δαπάνες, που αντιπροσωπεύουν σημαντική αύξηση 27% σε σύγκριση με τις εξοφλήσεις του προκάτοχου της πριν από ένα χρόνο, θα χρηματοδοτηθούν από πρόσθετο προϋπολογισμό και όπως τονίζει η κ. Τακαίτσι, «το πακέτο αυτό στοχεύει στο να προστατεύσει το βιοτικό επίπεδο του κόσμου και ιδιαίτερα να αντιμετωπίσει άμεσα

το πρόβλημα του πληθωρισμού». Σχολιάζοντας την αποφασιστική κίνηση, ο Σαόρι Τσουίκι, οικονομολόγος στη Mizuho Research & Technologies, επισήμανε πως η κυβέρνηση προέβλεπε αρχικά ένα πακέτο ήδη πολύ μεγάλο και στη συνέχεια αναγκάστηκε να αυξήσει περαιτέρω τις προβλεπόμενες δαπάνες, «καθώς είναι μια κυβέρνηση μειοψηφίας και χρειάζονταν τη συνεργασία των κομμάτων της αντιπολίτευσης». Εκφράζοντας, όμως, τον προβληματισμό του για την αντίδραση των αγορών, ο εν λόγω οικονομολόγος προσέθεσε πως «το τεράστιο πακέτο ενδέχεται να δώσει στις αγορές ένα μήνυμα που δεν θα θέλαμε και να καταλήξει να υπονομεύσει το γιεν, οπότε και θα πρέπει να περιορίσουμε τον ανεπιθύμητο αντίκτυπό του».

Η νέα πρωθυπουργός της Ιαπωνίας έχει δεσμευθεί να ανακόψει τον πληθωρισμό, που έχει προκαλέσει δυσφορία στους ψηφοφόρους και οδήγησε στην πτώση των προκατόχων της. Τα τελευταία στοιχεία

Τα τελευταία στοιχεία φέρουν τις αυξήσεις των τιμών να βρίσκονται επί 43 συναπτούς μήνες σε επίπεδα πάνω από τον στόχο του 2% της Τράπεζας της Ιαπωνίας. Πρόκειται για το μεγαλύτερο συνεχόμενο διάστημα αυξήσεων τιμών που έχει γνωρίσει η χώρα από το 1992.

φέρουν τις αυξήσεις των τιμών να βρίσκονται επί 43 συναπτούς μήνες σε επίπεδα πάνω από τον στόχο του 2% της Τράπεζας της Ιαπωνίας. Πρόκειται για το μεγαλύτερο συνεχόμενο διάστημα αυξήσεων τιμών που έχει γνωρίσει η χώρα από το 1992. Ορισμένα από τα μέτρα, όπως για παράδειγμα η απαιτούμενη χρηματοδότηση για να καλυφθεί η κατάργηση του φόρου στη βενζίνη, είχαν προταθεί από τα κόμματα της αντιπολίτευσης όπως το κόμμα Ισίν, προσφάτως εταίρος του Φιλελεύθερου Δημοκρατικού Κόμματος στον κυβερνητικό συνασπισμό. Το ίδιο ισχύει και για την αύξηση του αφορολόγητου για τους πολίτες, ένα μέτρο που θα κοστίζει περίπου 7,7 δις. δολ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της κυβέρνησης, με την εφαρμογή αυτών των μέτρων μπορεί να μειωθεί ο πληθωρισμός κατά περίπου 0,7 εκατοστιαίες μονάδες στο διά-

στημα από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Απρίλιο.

Μεταξύ άλλων, το πακέτο προβλέπει 10,8 δις. δολ. για την ενίσχυση της άμυνας και τη διπλωματική πολιτική της χώρας με αύξηση των αμυντικών δαπανών κατά 2% στο τρέχον δημοσιονομικό έτος. Επίσης, το πακέτο προβλέπει 45,9 δις. δολ. για επενδύσεις με σκοπό τη διαχείριση της κρίσης. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση της Τακαίτσι, θα διατεθούν επίσης περίπου 4,5 δις. δολ. για την αποκατάσταση των ζημιών που έχουν προκαλέσει οι φυσικές καταστροφές. Από τις δημοσκοπήσεις προκύπτει πως η δημοτικότητα της Τακαίτσι και του κυβερνητικού κόμματος παραμένει ακόμη σε ικανοποιητικά επίπεδα και έχει τις τελευταίες ημέρες αυξηθεί κατά 8,8 μονάδες στο 67,5% προτού ανακοινωθεί το πακέτο στήριξης, ενώ η πλειονότητα των ερω-

τηθέντων εξέφραζε ελπίδες πως θα υπάρξει κάτι ανάλογο.

Σχολιάζοντας τις πολιτικές της νέας κυβέρνησης, ο Ράιν Γιν, αναλυτής της S&P Global Ratings, προβλέπει πως «η Ιαπωνία θα υποστεί μεγαλύτερες πιέσεις εξαιτίας των δαπανών της στα προγράμματα κοινωνικής ασφάλισης, των πληρωμών των τόκων για την αποπληρωμή του χρέους της αλλά και των αμυντικών δαπανών της». Ο ίδιος εκφράζει ανησυχία για τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας του και το υψηλότερο χρέος της.

Η πρωθυπουργός επιμένει πως η χώρα θα εκδώσει συνολικά λιγότερο χρέος φέτος σε σύγκριση με τα επίπεδα του περασμένου έτους και βάσει του αρχικού της προϋπολογισμού το νέο χρέος της θα είναι κατά περίπου 20% λιγότερο από εκείνο που εξέδωσε το περασμένο έτος. Αναλυτές και οικονο-

μολόγοι, όμως, εκτιμούν πως φέτος η Ιαπωνία θα εκδώσει χρέος περισσότερο από τα επίπεδα του περασμένου έτους. Η αντίδραση της αγοράς στην προοπτική μεγάλης αύξησης του χρέους της ήταν να οδηγήσει σε άνοδο το κόστος δανεισμού της χώρας. Μέσα στην εβδομάδα, οι αποδόσεις των πενταετών και δεκαετών ομολόγων του ιαπωνικού δημοσίου βρέθηκαν στα υψηλότερα επίπεδα που έχουν καταγραφεί μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, ενώ σε ακόμη υψηλότερα επίπεδα έχουν εκτοξευθεί οι αποδόσεις του μακροπρόθεσμου χρέους της. Το γιεν υποχώρησε, άλλωστε, έναντι του δολαρίου στα 157 γιεν έναντι ενός δολαρίου καταγράφοντας, έτσι, τη χαμηλότερη ισοτιμία του από τον Ιανουάριο που προκάλυπτε τις δολωσεις ανησυχίας από παλαιότερους αξιωματούχους της χώρας.

Στενάζει η αμερικανική μεσαία τάξη έπειτα από πέντε χρόνια πληθωρισμού

Η μεσαία τάξη των ΗΠΑ αισθάνεται εξουθενωμένη. Έπειτα από σχεδόν πέντε χρόνια επίμονου πληθωρισμού, πολλοί εργαζόμενοι που πίστευαν ότι η ποιότητα της ζωής τους θα βελτιωθεί, βλέπουν το κόστος για βασικά αγαθά και υπηρεσίες να είναι σήμερα 25% υψηλότερο –κατά μέσο όρο– από ό,τι ήταν το 2020. Αυτή η διαρκής οικονομική πίεση έχει εξαντλήσει τα νοικοκυριά, αναγκάζοντάς τα να υιοθετήσουν ανακλαστικά λιτότητας που μέχρι πρότινος ήταν χαρακτηριστικά των χαμηλόμισθων. Όπως λέει στη WSJ η Χόλι Φρου, διευθύντρια επικοινωνίας κολεγίου με οικογενειακό εισόδημα 135.000 δολάρια: «Η ζωή φαινόταν πιο εύκολη πριν από ενάμιση χρόνο. Περιμέναμε να δούμε το φως στο τούνελ». Η λεγόμενη μεσαία τάξη (οι άνθρωποι δηλαδή με οικογενειακό εισόδημα από 66.666 έως και 200.000 δολάρια, σύμφωνα με το Pew Research Center) αισθάνεται πιεσμένη. Αναζητά ευκαιρίες και ξεδεύει πολύ πιο προσεκτικά, καθώς το σοκ του κόστους ζωής επηρεάζει τόσο τα οικονομικά όσο

Ξοδεύει συνεχώς λιγότερα και προσπαθεί να εξοικονομήσει χρήματα μειώνοντας ακόμη και την κατανάλωση ρεύματος.

και τις προοπτικές για το μέλλον της χώρας.

Αυτή η αλλαγή συμπεριφοράς είναι εμφανής και στις εταιρικές εκθέσεις κερδών. Η αλυσίδα ταχυφαγείων Wingstop ανέφερε ότι πλέον και οι πελάτες μεσαίου εισοδήματος –όπως οι χαμηλόμισθοι– έχουν μειώσει τις αγορές τους. Η Target κατέγραψε πτώση πωλήσεων, καθώς οι καταναλωτές από όλες τις εισοδηματικές ομάδες στρέφονται στον μεγαλύτερο όμιλο λιανεμπορίου παγκοσμίως, αναζητώντας ευκαιρίες. Η προ-

Μέχρι τις αρχές του 2025, η μεσαία τάξη είχε ξεδεύσει τις επιπλέον αποταμιεύσεις που είχε συσσωρεύσει κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ενώ ακόμη και οι αυξήσεις στους μισθούς έχουν απορροφηθεί από τον πληθωρισμό.

σπάθεια των καταναλωτών όμως να συμβαδίσουν με τις υψηλότερες τιμές μοιάζει ολόένα και πιο δύσκολη. Η Τέρι Κοπ, διαχειρί-

στρια σε μία συναγωγή στο Κονέκτικατ, και ο σύζυγός της –με οικογενειακό εισόδημα 115.000 δολαρίων– έχουν φτάσει στο ση-

μείο να μειώνουν την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος για να εξοικονομήσουν χρήματα. Φέτος τα Χριστούγεννα σκέφτονται να

στείλουν σε φίλους και συγγενείς πέτρες ζωγραφισμένες στο χέρι για να μην ψωνίσουν δώρα για πρώτη φορά, ενώ οι μεγαλύτερες διακοπές τους, ένα οδικό ταξίδι στο Μείν, καλύφθηκαν κυρίως με τα μετρητά που έλαβαν από ένα πρόγραμμα επιβράβευσης αγορών.

Στο ίδιο μήκος κύματος, η Χόλι Φρου, η οποία μεγαλώνει μόνη της ένα 3χρονο παιδί, αποφάσισε να παραλείψει την οδοντιατρική ασφάλιση, ενώ υποβάθμισε την ασφαλιστική κάλυψη κατοικίας της για να μειώσει τις αυξήσεις στα ασφάλιστρα. Κάνει μάλιστα και δεύτερη δουλειά, έχοντας αναλάβει τη διαχείριση σε ένα ενοικιαζόμενο ακίνητο. Εκτός από το, τι πλήρωνε υψηλότερο επιτόκιο στεγαστικού δανείου, 6,5%, οι φόροι ακίνητης περιουσίας της αυξήθηκαν κατά περίπου 1.000 δολάρια μετά τον πρώτο χρόνο, ενώ το ασφαλιστήριό της εκτινάχθηκε κατά 600 δολάρια.

«Οι άνθρωποι αισθάνονται ότι το βιοτικό τους επίπεδο μειώνεται», δηλώνει η Στέφανι Στράντσεβα, καθηγήτρια οικονομικών του Χάρβαρντ. Την ώρα που οι πιο ευ-

πορές οικογένειες απολαμβάνουν κέρδη στο χρηματιστήριο, η μεσαία τάξη πιέζεται από το αυξανόμενο κόστος των πάντων, «από την τιμή μιας μπριζόλας, μέχρι έναν καινούργιο καναπέ».

Μέχρι τις αρχές του 2025, η μεσαία τάξη είχε ξεδεύσει όλες τις επιπλέον αποταμιεύσεις που είχε συσσωρεύσει κατά τη διάρκεια της πανδημίας, συχνά απλώς για να συμβαδίσει με το υψηλότερο κόστος. Πλέον ακόμα και οι αυξήσεις στους μισθούς έχουν απορροφηθεί από τον πληθωρισμό. Το γενικότερο κλίμα οικονομικής δυσφορίας έχει μεταφερθεί μάλιστα και στην πολιτική, ωθώντας τους ψηφοφόρους προς υποψηφίους που υπόσχονται να αντιμετωπίσουν την κρίση κόστους ζωής, όπως τον νεοεκλεγέντα δήμαρχο Νέας Υόρκης, Ζοράν Μαριντάνι, ο οποίος δεσμεύθηκε μεταξύ άλλων να καταπολεμήσει τη στεγαστική κρίση. Παρόμοια ζητήματα προέκυψαν και κατά την εκστρατεία επανεκλογής του Τζο Μπάιντεν πέρυσι, ενώ έχουν επιρεάσει πρόσφατα και τη δημοτικότητα του προέδρου Τραμπ.

Βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος στην Ευρωζώνη

Με σταθερό ρυθμό αναπτύσσεται τον Νοέμβριο η επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη, καθώς ο κλάδος των υπηρεσιών καταγράφει τον ταχύτερο ρυθμό επέκτασης εδώ και ενάμιση χρόνο. Απεναντίας, ο τομέας της μεταποίησης υποχώρησε ξανά σε περιοχή ύφεσης λόγω χαμηλής ζήτησης.

Αυτό προκύπτει από την έρευνα του δείκτη υπευθύνων προμηθειών (PMI) που καταρτίζει η S&P Global για λογαριασμό της Εμπορικής Τράπεζας του Αμβούργου. Ειδικότερα, ο σύνθετος δείκτης υποχώρησε ελαφρώς στο 52,3 τον

Νοέμβριο από το υψηλό διύομισι ετών του 52,5 τον Οκτώβριο. Πρόκειται πάντως για τον 11ο συναπτό μήνα ανάπτυξης, ξεπερνώντας δηλαδή τις 50 μονάδες.

Συνολικά, από την αρχή του έτους η Ευρωζώνη έχει επιδείξει ανθεκτικότητα εν μέσω υψηλής αβεβαιότητας διεθνώς και η βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος δείχνει ότι κατά πάσα πιθανότητα η δυναμική αυτή θα συνεχιστεί.

«Ο κλάδος των υπηρεσιών στην Ευρωζώνη είναι μια ακτίδα ελπίδας. Παρότι η ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

στη Γερμανία επιβραδύνθηκε σημαντικά, οι πάροχοι υπηρεσιών στη Γαλλία έχουν επανέλθει στην ανάπτυξη.

Συνολικά, η Ευρωζώνη διατηρεί λίγο-πολύ έναν σχετικά ισχυρό ρυθμό ανάπτυξης», σχολίασε ο δρ Κίρους ντε λα Ρουμπια, επικεφαλής οικονομολόγος της Εμπορικής Τράπεζας του Αμβούργου.

«Παρότι ο τομέας της μεταποίησης επιβραδύνει την επίδοση της ανάπτυξης, το μεγάλο βάρος του κλάδου των υπηρεσιών στη συνολική οικονομία σημαίνει ότι η Ευρωζώνη αθροιστικά θα αναπτύχθει ταχύτερα το τελευταίο

τρίμηνο σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο», εκτίμησε ο ίδιος.

Ο PMI των υπηρεσιών αυξήθηκε στο 53,1 από 53 τον Οκτώβριο. Πρόκειται για την καλύτερη επίδοση από τον Μάιο του 2024.

Αντιθέτως, ο κλάδος της μεταποίησης συρρικνώθηκε, αφού τον παρέμεινε στάσιμος τον περασμένο μήνα. Ο PMI υποχώρησε στο 49,7 από 50 τον Οκτώβριο, στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο. Η ασθενής ζήτηση υποχώρησε τα εργοστάσια να μειώσουν θέσεις εργασίας με τον ταχύτερο ρυθμό των τελευταίων επτά μηνών.

Στο μεταξύ, τα συνολικά κόστη εισαγωγής αυξήθηκαν με τον ταχύτερο ρυθμό από τον Μάρτιο, αλλά οι εταιρείες σε μεγάλο βαθμό τα απορρόφησαν. Οι τιμές παραγωγής αυξήθηκαν με τον ασθενέστερο ρυθμό εδώ και τουλάχιστον έναν χρόνο.

Συνολικά, ο πληθωρισμός στο μπλοκ παρέμεινε κοντά στον στόχο της ΕΚΤ, δηλαδή περίπου 2%. Αυτό, σε συνδυασμό με τις σταθερές οικονομικές προοπτικές αναμένεται να οδηγήσει σε διατήρηση των επιτοκίων δανεισμού σταθερού για παρατεταμένο διάστημα.

Ο κλάδος των υπηρεσιών καταγράφει τον ταχύτερο ρυθμό επέκτασης εδώ και ενάμιση χρόνο, ενώ ο τομέας της μεταποίησης υποχώρησε τον Νοέμβριο ξανά σε περιοχή ύφεσης λόγω χαμηλής ζήτησης.

Κάθε εβδομάδα, Νέες ευκαιρίες.

Altamira Real Estate
8000 8200 | altamirarealestate.com.cy

Altamira

doValue Group

Το νορβηγικό μοντέλο φορολόγησης των πλουσίων

Οι επιπτώσεις στην οικονομία και η φυγή των κροίσων από τη χώρα

Η **Νορβηγία**, από τις χώρες με τους υψηλότερους δείκτες ισότητας, όχι μόνο επιβάλλει φόρο στον μεγάλο πλούτο, αλλά τον έχει θεσπίσει από το 1892 και έχει προσφέρει παράδειγμα προς μίμηση σε όσες χώρες σκέπτονται κάτι ανάλογο, όπως οι Βρετανία, Γαλλία και Ιταλία. Ο εν λόγω φόρος ανέρχεται στο 1% για όποιον συγκεντρώνει πλούτο από 1,76 εκατ. κορώνες έως 20,7 εκατ. κορώνες, δηλαδή από 174.000 έως 2 εκατ. δολάρια. Ο φόρος ανεβαίνει στο 1,1% για οποιονδήποτε έχει ακόμη μεγαλύτερο πλούτο. Και δεν είναι λίγοι, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία του 2023 τον κατέβαλαν προ διετίας 671.639 άτομα, δηλαδή ποσοστό περίπου 12% του συνολικού πληθυσμού.

Ο νόμος προβλέπει, πάντως, έκπτωση 75% στην αξία της πρώτης κατοικίας και 20% για τις μετοχές και τα εμπορικά ακίνητα, ενώ εκπίπτει οποιοδήποτε χρέος, αλλά συμπεριλαμβάνονται τα περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στο εξωτερικό. Η μόνη εναλλακτική για τους πλουσίους της Νορβηγίας είναι η φυγή από τη χώρα, η οποία όμως δεν είναι δωρεάν καθώς συνεπάγεται καταβολή φόρου 37,8% στα κατ' εκτίμηση κέρδη σε πλούτο άνω των 3 εκατ. νορβηγικών κορώνων, περίπου 290.000 δολ., όπως

για παράδειγμα στα κέρδη από μετοχές που έχουν σημειώσει άνοδο, αλλά δεν έχουν πουληθεί. Και το περασμένο έτος η χώρα έσπευσε να κλείσει κάθε «παραθυράκι» που έδινε τη δυνατότητα στους μετανάστες να αναβάλουν τις πληρωμές επ' άπειρον. Έτσι πολλοί Νορβηγοί έχουν επιλέξει τον δρόμο της φυγής. Βάσει των στοιχείων της δεξαμενής σκέψης Civita, 261 κάτοικοι της Νορβηγίας με πλούτο πάνω από 973.000 δολ. έφυγαν το 2022 και άλλοι 254 το 2023, και η φυγή συνεχίζεται γιατί έχει έρθει στην εξουσία το Εργατικό Κόμμα και επιβάλλει αυστηρότερους όρους.

Σύμφωνα με την κατάταξη του οικονομικού περιοδικού Kapital, οι 105 από τους 400 πλουσιότερους πολίτες της Νορβηγίας ζουν τώρα στο εξωτερικό ή έχουν μεταβιβάσει τον πλούτο τους σε συγγενείς τους στο εξωτερικό. Το Εργατικό Κόμμα έχει μάλιστα αναρτήσει έξω από τα γραφεία του φωτογραφίες ορισμένων εξ αυτών με τον τίτλο «Ο τοίχος της ντροπής». Παρά τη μαζική έξοδο, πάντως, τα έσοδα της χώρας από τον επίμαχο φόρο έχουν αυξηθεί και σήμερα ανέρχονται στο 0,6% του ΑΕΠ της. Γι' αυτό και η Βρετανία αναζητεί τρόπο να κινηθεί αντίστοιχα για να διευκολύνει τη δημοσιονομική εξυγίανσή της. Οι υποστηρικτές

Δημοσκόπηση που έγινε αμέσως μετά τις εκλογές του Σεπτεμβρίου φέρει το 39% των Νορβηγών να τάσσεται υπέρ της διατήρησης του νόμου ή ακόμη και υπέρ της αύξησης του συντελεστή, ενώ το 23% επιθυμεί τη μείωσή του και το 28% την κατάργησή του.

Τα έσοδα της Νορβηγίας από τον επίμαχο φόρο έχουν αυξηθεί, γι' αυτό και η Βρετανία αναζητεί τρόπο να κινηθεί αντίστοιχα για να διευκολύνει τη δημοσιονομική εξυγίανσή της.

του επίμαχου νόμου υποστηρίζουν πως ο εν λόγω φόρος λειτουργεί ως μηχανισμός αναδιανομής του πλούτου σε μια χώρα που κατήργησε τον φόρο κληρονομιάς το 2014 και συγκαταλέγεται μεταξύ των πλουσιότερων του κόσμου χάρη στο πετρέλαιο, στη ναυτιλία

και στα αλιεύματά της. Σύμφωνα, άλλωστε, με στοιχεία της κρατικής στατιστικής υπηρεσίας, οι επιχειρηματίες της χώρας διαθέτουν επαρκή ρευστότητα για να καταβάλουν τον φόρο και οι μόνοι που επιβαρύνονται είναι πράγματι μόνον οι πλουσιότεροι. Μία άλλη μελέτη, άλλωστε, καταλήγει στο συμπέρασμα πως ίσως ο εν λόγω φόρος να οδηγήσει σε αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο.

Όπως τονίζει ο Ρόμπερτ Λακόν, καθηγητής στο νορβηγικό Πανεπιστήμιο Επιστημών και Τεχνολογίας, «τα ευρήματα καταδεικνύουν πως ο φόρος στον μεγάλο πλούτο δεν αποτρέπει τις επενδύσεις υψηλού επιπέδου ή την απασχόληση». Η πλέον πρόσφατη δημοσκόπηση της υπηρε-

σίας Response και της εφημερίδας Aftenposten που έγινε αμέσως μετά τις εκλογές του Σεπτεμβρίου φέρει το 39% των Νορβηγών να τάσσεται υπέρ της διατήρησης του νόμου ή ακόμη και υπέρ της αύξησης του συντελεστή, ενώ το 23% επιθυμεί τη μείωσή του και το 28% την κατάργησή του. Οι επικριτές του, αντιθέτως, υποστηρίζουν πως ο επίμαχος φόρος τιμωρεί την κατώχη περιουσιακών στοιχείων στο εσωτερικό της χώρας και απειλεί να εξαφανίσει τους επιχειρηματίες της Νορβηγίας. Σύμφωνα με τον Κνουτ Ερικ Κάρλσεν, που πλουτίσε με το εμπόριο συμπληρωμάτων διατροφής από έλαια ψαριών και προσφάτως εγκαταστάθηκε στην Ελβετία, «το σύστημα της φορολόγησης του πλούτου εμποδίζει τις νορβηγικές εταιρείες να ανταγω-

νιστούν τις ομόλογές τους στον υπόλοιπο κόσμο». Περίπου το 40% των αποδήμων είναι επιχειρηματίες σύμφωνα με την Κριστίν Μλαντόλ, ερευνήτρια του Πρίνστον, που υπολογίζει πως οι πρόσφατες αλλαγές στο φορολογικό σύστημα θα μειώσουν μακροπρόθεσμα το ΑΕΠ της Νορβηγίας κατά 1,3%. Σημειωτέον ότι σε αντίθεση με την Ελβετία, η Νορβηγία φορολογεί τις αποδόσεις κεφαλαίου και επιβάλλει υψηλότερους φόρους στην εργασία σε σύγκριση με τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ. Παράλληλα συγκεντρώνει τα έσοδά της από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο στο κρατικό επενδυτικό ταμείο και αντλεί από αυτό ετησίως ένα 3% της αξίας του, στο πλαίσιο ενός αυστηρού δημοσιονομικού κανόνα.

Πτώση του επιχειρηματικού κλίματος καταγράφηκε τον Νοέμβριο στη Γερμανία

Η **εμπιστοσύνη** των επιχειρηματιών στη γερμανική οικονομία υποχώρησε απροσδόκιστα τον Νοέμβριο σε μια ακόμα ένδειξη ότι παραμένουν οι προκλήσεις παρά την αύξηση των δαπανών από την κυβέρνηση. Ο δείκτης προσδοκιών του ινστιτούτου Ifo υποχώρησε στα 90,6 τον Νοέμβριο από 91,6 τον προηγούμενο μήνα, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύθηκαν τη Δευτέρα. Οι αναλυτές σε μια έρευνα του Bloomberg είχαν προβλέψει ότι ο δείκτης θα μείνει αμετάβλητος. Πάντως, ο δείκτης των υφιστάμενων συνθηκών ενισχύθηκε ελαφρώς.

«Οι εταιρείες αξιολόγησαν την τρέχουσα κατάσταση ως κάπως πιο θετική», δήλωσε ο πρόεδρος

Ο δείκτης προσδοκιών του ινστιτούτου Ifo υποχώρησε, παρά τις προβλέψεις ότι θα παρέμενε αμετάβλητος.

του Ifo, Κλέμενς Φούεστ. «Ωστόσο δεν πιστεύουν ότι η ανάκαμψη θα έρθει σύντομα», με τις προοπτικές των κατασκευαστών να δέχονται «σημαντικό πλήγμα».

Τα στοιχεία υπογραμμίζουν τις αμφιβολίες σχετικά με το σχέδιο της κυβέρνησης να αποκαταστήσει την ανάπτυξη επενδύοντας σε υποδομές και άμυνα. Ενώ η

Οι γερμανικές εταιρείες αξιολόγησαν την τρέχουσα κατάσταση ως κάπως πιο θετική, δήλωσε ο πρόεδρος του Ifo, Κλέμενς Φούεστ, ωστόσο δεν πιστεύουν ότι η ανάκαμψη θα έρθει σύντομα.

Bundesbank και οι περισσότεροι άλλοι αναλυτές προβλέπουν αύξηση της παραγωγής το τέταρτο τρίμηνο ύστερα από ένα σταθερό 2025, ορισμένοι έχουν πρόσφατα αναθεωρήσει προς τα κάτω τις προβλέψεις τους.

Οι οικονομικοί σύμβουλοι του καγκελαρίου Φρίντριχ Μέρτς αναθεώρησαν αυτόν τον μήνα τις προβλέψεις τους για την ανάπτυξη του επόμενου έτους σε λιγότερο από 1%, προειδοποιώντας παράλληλα ότι η κυβέρνηση πρέπει να διασφαλίσει ότι οι δαπάνες θα στοχεύουν σε πρόσθετες και παραγωγικές επενδύσεις. Διαφορετικά, η ευκαιρία να αντιμετωπιστούν οι βαθείς προκλήσεις και να αποκατασταθεί η μακροπρόθεσμη ανά-

πτυξη θα μπορούσε να χαθεί, ανέφεραν. «Η γερμανική οικονομία εξακολουθεί να πασχίζει να βρει τον βηματισμό της. Με τις διαταραχές στο εμπόριο να επιβαρύνουν τη βιομηχανία, οι υπηρεσίες αναμένεται να οδηγήσουν τη μικρή ανάπτυξη που υπάρχει αυτό το τρίμηνο. Οι υψηλότερες δημοσιονομικές δαπάνες θα βοηθήσουν τη μεταποίηση και τις κατασκευές να ανακτήσουν τη δυναμική τους το επόμενο έτος, αλλά η τελευταία έρευνα του Ifo υποδηλώνει ότι θα είναι μια απότομη ανάκαμψη και για τους δύο τομείς», επισήμανε ο οικονομολόγος Μάρτιν Αντεμερ.

Οι επιχειρηματίες έρευνες της S&P Global που δημοσιεύθηκαν την περασμένη εβδομάδα έδει-

ξαν ότι η επιχειρηματική δραστηριότητα συνέχισε να επιταχύνει τον Νοέμβριο, αλλά με βραδύτερο ρυθμό σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Ο μεταποιητικός τομέας υπέστη ιδιαίτερη κάμψη, καθώς οι νέες παραγγελίες μειώθηκαν απότομα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξακολουθούσε να εκτιμά την περασμένη εβδομάδα ότι η Γερμανία θα βγει από τη μακρά περίοδο στασιμότητας το επόμενο έτος. Αν και οι αμερικανικοί δασμοί και η παγκόσμια αβεβαιότητα θα συνεχίσουν να ασκούν πίεση στους εξαγωγείς, η οικονομία θα πρέπει να επωφεληθεί από τις υψηλότερες επενδύσεις και την ιδιωτική κατανάλωση το επόμενο έτος, ανέφερε.

«Αγκάθι» για μικρές εταιρείες οι δασμοί Τραμπ

Είτε είναι βιομηχανίες που παράγουν ρούχα στη Σουηδία είτε σοκολάτες στο Μεξικό είτε καλλιεργούν πράσινο τσάι στην Ιαπωνία είτε φτιάχνουν παπούτσια στον Καναδά, αδιακρίτως του αντικειμένου της παραγωγής τους, οι μικρές επιχειρήσεις υποθετούν διαφόρων ειδών μεθόδους και επανεξετάζουν τις εμπορικές τους σχέσεις με τις ΗΠΑ σε μια προσπάθεια να διασωθούν τις εξαγωγές τους. Ο λόγος είναι βέβαια οι δασμοί και η πολιτική του Τραμπ, που έχουν ανατρέψει τα πάντα – στρατηγικές, επιπεδα τιμών, logistics, επενδύσεις, κ.λπ. Η Asket είναι μια επιχείρηση

Ποια μέτρα υιοθετούν επιχειρήσεις από το Μεξικό μέχρι την Ιαπωνία για να διασωθούν τις εξαγωγές τους.

ενδυμάτων στη Στοκχόλμη, που στα μέσα Αυγούστου έστειλε μέλι στην πελατεία της στις ΗΠΑ, προειδοποιώντας ότι ενδέχεται να αυξηθούν οι τιμές της και επίσης ότι σύντομα λήγει η εξαίρεση από τους δασμούς των μικρών παραγωγικών μικρής αξίας, δηλαδή επιπο-

ρευμάτων κάτω των 800 δολ. «Δεν είναι και η καλύτερη επικοινωνία», σχολιάζει ο συνιδρυτής και διευθυντής σύμβουλος της εταιρείας Αγκούστ Μπαρντ Μπρίνγκεους, που ωστόσο προσθέτει ότι η προειδοποίηση οδήγησε σε εκτόξευση των παραγγελιών από τις ΗΠΑ και υπερδιπλασιασμό των πωλήσεων της μέσα σε 100 μέρες.

Λίγες ημέρες προτού λήξει η εξαίρεση από τους δασμούς των μικρών παραγγελιών, η Maguire, εταιρεία παπουτσιών στο Μόντρεαλ του Καναδά, ενημέρωσε τους πελάτες της ότι θα στείλει εμπορεύματα από τα καταστήματά της στις ΗΠΑ και τους πρό-

τεινε να παραγγείλουν το συντομότερο προτού εξαφανιστούν εξαίρεσεις ή άλλες ευκολίες. Ακολούθησε και πάλι εκτόξευση των παραγγελιών από ΗΠΑ. Μια εβδομάδα αργότερα η Maguire έστειλε νέο μέλι και ανακοίνωσε αυξήσεις στις τιμές της. Η Μίριαμ Μπελζίλε Μαγκουάιρ, πρόεδρος της εταιρείας, δήλωσε ότι αύξησε τις τιμές από 10 έως 30 δολ. τόσο για τις ΗΠΑ όσο και για τον Καναδά. Διατηρεί δύο καταστήματα στις ΗΠΑ που είναι η δεύτερη μεγαλύτερη αγορά της, αλλά περιμένει προτού ανοίξει άλλο για να σταθεροποιηθούν κάπως τα πράγματα. Και ο Νταϊκ Τανάκα,

που καλλιεργεί και εμπορεύεται πράσινο τσάι στην Ιαπωνία, είδε το προϊόν του να υπόκειται σε δασμούς 15% όταν έληξε η εξαίρεση από τους δασμούς των μικρών παραγγελιών. Η δική του τακτική ήταν να δημιουργήσει μια θυγατρική στις ΗΠΑ για να εισάγει το τσάι και να το διανείμει, αλλά να απορροφά τους δασμούς για τους Αμερικανούς πελάτες του, που αποτελούν τη μεγαλύτερη αγορά του για απευθείας πωλήσεις στον καταναλωτή. «Η σύνδεση με την αμερικανική αγορά είναι σημαντική», τονίζει και προσθέτει ότι «και οι δασμοί κάνουν τα πράγματα πιο περίπλοκα».

Οι δασμοί και η πολιτική του Τραμπ έχουν ανατρέψει στρατηγικές, επιπεδα τιμών, logistics και επενδύσεις επιχειρήσεων.

ALPHA BANK
www.alphabank.com.cy
8000-3333

ALPHA
Προθεσμιακή
Κατάθεση

Επιτόκιο
1,50%
για 12 μήνες
Απόδοση με
ALPHA κεφάλαιο

- ▶ Ελάχιστο ποσό κατάθεσης **€100.000**
- ▶ Διαθέσιμο για **νέες** και **υφιστάμενες** καταθέσεις
- ▶ **Καταβολή τόκου** στη λήξη της προθεσμιακής κατάθεσης

Ισχύουν όροι & προϋποθέσεις.

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Στην επόμενη ημέρα της αγοράς ενέργειας, με τα υψηλά ρίσκα της ασταθούς παραγωγής των ΑΠΕ από τη μία και τις ευκαιρίες των διασυνδεδεμένων αγορών από την άλλη, όπου έχει ήδη ισχυρή παρουσία, επικεντρώνει τον στρατηγικό σχεδιασμό της η ΔΕΗ για την τριετία 2026-2028.

Εχοντας ήδη αναπροσαρμόσει το παραγωγικό της μοντέλο με την παραγωγή των ΑΠΕ να συναγωνίζεται στο 9μηνιο του 2025 αυτήν του φυσικού αερίου (33% έναντι 35%) και τον λιγνίτη να αποχωρεί πλήρως το 2026 με το κλείσιμο και του τελευταίου φουγάρου της νέας μονάδας Πτολεμαΐδα 5, θέτει σε προτεραιότητα επενδύσεις σε ευέλικτες μονάδες, που θα κρίνουν τον ανταγωνισμό στο νέο ενεργειακό τοπίο. Οι μπαταρίες αποθήκευσης, οι μονάδες αντλησιοσταμίευσης, τα υδροηλεκτρικά και οι μονάδες φυσικού αερίου είναι τα «εργαλεία» που έχουν στη διάθεσή τους οι ηλεκτροπαραγωγοί για να εξισορροπήσουν τις επιπτώσεις

Οι μπαταρίες αποθήκευσης, οι μονάδες αντλησιοσταμίευσης και τα υδροηλεκτρικά θα κρίνουν τον ανταγωνισμό στο νέο ενεργειακό τοπίο.

από τις περικοπές ενέργειας και τις μηδενικές και αρνητικές τιμές που αυξάνονται εκθετικά λόγω της μεγάλης διείσδυσης των ΑΠΕ.

Οι επενδύσεις σε ευέλικτες μονάδες παραγωγής αποτελούν κεντρικό άξονα του επικαιροποιημένου στρατηγικού πλάνου της ΔΕΗ (άνω των 10 δισ. ευρώ) που ανακοίνωσε ο επικεφαλής του ομίλου Γιώργος Στάσσης την περασμένη Τετάρτη στο Λονδίνο. Η εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ προβλέπεται να αυξηθεί από τα 6,4 GW σήμερα στα 12 GW το 2028, αντιπροσωπεύοντας το 77% της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος του ομίλου.

Σωρευτικά, οι επενδύσεις στην ευελιξία θα φτάσουν από τα 6 GW το 2025 στα 7,5 GW το 2030. Με την προσθήκη ενός νέου στόλου μπαταριών, υδροηλεκτρικών, αλλά και μονάδων φυσικού αερίου. Τα συστήματα αποθήκευσης το 2028 θα αποτελούν το 19% της ευέλικτης παραγωγής της ΔΕΗ, τα υδροηλεκτρικά το 44% και οι μονάδες φυσικού αερίου το 37%. Πα-

ράλληλα, αναπτύσσεται σημαντική αντλησιοσταμιευτική ισχύς σε πρώην λιγνιτικές περιοχές, πέραν της υφιστάμενης 0,7 GW, με την έναρξη λειτουργίας να αναμένεται μετά το 2030. Ο όμιλος εξετάζει τη δημιουργία μιας σειράς νέων και πιο αποδοτικών μονάδων, που θα αντικαταστήσουν παλαιές θερμικές και θα ενισχύσουν τη θέση του πέραν της Ελλάδας και στον γεωγραφικό άξονα Ρουμανίας - Βουλγαρίας - Ιταλίας. Ο επικεφαλής της ΔΕΗ ανακοίνωσε σχέ-

διο για την κατασκευή μονάδας φυσικού αερίου ισχύος 820 MW στη Βουλγαρία, που θα καλύψει το κενό που θα δημιουργηθεί από την προγραμματισμένη απόσυρση ανθρακίμων μονάδων με ημερομηνία πλέρυσης το 2030, η οποία θα λειτουργεί σε συνέργειας και με τη νέα μονάδα της Αλεξανδρούπολης που κατασκευάζεται ήδη.

Μια δεύτερη μονάδα φυσικού αερίου, ισχύος 80 MW, προβλέπεται να κατασκευαστεί στη Ρουμανία για την κάλυψη αιχμών ζήτη-

σης (peakers). Στους σχεδιασμούς της ΔΕΗ είναι και η απόσυρση δύο παλαιών μονάδων φυσικού αερίου, με πρώτη αυτήν της Κομοτηνής. Η Πτολεμαΐδα 5, η τελευταία λιγνιτική μονάδα που θα σβήσει κλείνοντας τον κύκλο απολιγνιτοποίησης, θα μετατραπεί σε μονάδα φυσικού αερίου, αρχικά ανοικτού κύκλου ισχύος 295 MW (μέχρι το τέλος του 2027) και στη συνέχεια σε μονάδα συνδυασμένου κύκλου ισχύος 400 MW.

Ο δεύτερος άξονας του αναθεω-

ρημένου στρατηγικού πλάνου της ΔΕΗ είναι η ενίσχυση της εξωστρέφειας του ομίλου με την εξαγωγή του καθετοποιημένου μοντέλου που εφαρμόζει στην Ελλάδα και στη Ρουμανία και σε άλλες χώρες δραστηριοτήτων, με πρώτη την Ιταλία, όπου η ΔΕΗ διερευνά ευκαιρίες για εξαγορά μιας μικρής εταιρείας προμήθειας (έως 100.000 πελατών). Ο κ. Στάσσης παρουσίασε τα όφελι και τις συ-νέργειες που προκύπτουν από την παρουσία στον «διάδρομο» Ιταλί-

ας - Βουλγαρίας - Ρουμανίας (με διακλαδώσεις σε Κροατία και Βόρεια Μακεδονία) που δημιουργεί σειρά ευκαιριών στην παραγωγή, εμπορία και διαχείριση ενέργειας, με το διευρυμένο γεωγραφικό αποτύπωμα να «θωρακίζει» την πράσινη ηλεκτροπαραγωγή (λόγω των διαφορετικών καιρικών συνθηκών που επικρατούν σε κάθε χώρα).

Οι επενδύσεις στα δίκτυα διανομής θα ανέλθουν στα 2,6 δισ. ευρώ στην Ελλάδα (με το ποσό να είναι αυξημένο κατά 40% σε σχέση με το προηγούμενο σχέδιο) και στο 1,1 δισ. ευρώ στη Ρουμανία (+36%), με τον κ. Στάσσης να επισημαίνει τη σημασία της αναβάθμισης και ψηφιοποίησης των δικτύων για το αφήγημα του εξηλεκτρισμού, τονίζοντας ότι ακόμη και με αυτή την αύξηση, δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς οι προκλήσεις για τα δίκτυα.

Στο επικαιροποιημένο στρατηγικό πλάνο του ομίλου για την τριετία 2026-2028, η ΔΕΗ σχεδιάζει να προσφέρει νέες λύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας, καθώς και υπηρεσίες που εκμεταλλεύονται

Θα κατασκευάσει δύο μονάδες αερίου σε Βουλγαρία και Ρουμανία, ενώ διερευνά ευκαιρίες για εξαγορά εταιρείας προμήθειας στην Ιταλία.

ακόμη περισσότερο τις συνέργειες που προκύπτουν από την εξαγορά της «Κωτσόβολος», ο οποίος αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Στα σχέδια της εταιρείας είναι υπηρεσίες διαχείρισης κτηρίων (facility management), εμπλουτισμός των υπηρεσιών του ΔΕΗ Fiber, καθώς και νέα εμπορικά μοντέλα απόκτησης φωτοβολταϊκών συστημάτων και αντλιών θερμότητας. Η ΔΕΗ στοχεύει να αυξήσει τη διείσδυση των υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας στην πελατειακή της βάση από 19% το 2024 σε 46% το 2028.

Σε ό,τι αφορά την κερδοφορία, που φέτος αναμένεται λίγο πάνω από 400 εκατ. ευρώ, στόχος είναι το 2027 να φτάσει στα 700 εκατ. ευρώ και το 2028 στα 900 εκατ. ευρώ. Τα EBITDA προβλέπεται να φτάσουν στα 2,9 δισ. ευρώ το 2028 και τα μερίσματα να διπλασιαστούν μέχρι τότε, φτάνοντας στο 1,2 ευρώ ανά μετοχή. Οι προβλέψεις αναφέρουν εκτίναξη του EBITDA σε πάνω από 3,2 δισ. για το 2030.

Φουντώνει η μάχη στις τηλεπικοινωνίες

Της ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ

Ήταν απλώς θέμα χρόνου μετά την εμπορική διάθεση των πακέτων για γρήγορο Ίντερνετ στα μέσα του περασμένου καλοκαιριού, η ΔΕΗ να κάνει το επόμενο βήμα: την είσοδό της και στη σταθερή τηλεφωνία η οποία προβλέπεται από τις αρχές του νέου έτους. Η δραστηριότητα αυτή έρχεται να κουμπώσει στο συνολικό πλάνο της εταιρείας, ωστόσο το κύριο μέτωπο του ανταγωνισμού στις τηλεπικοινωνίες παραμένει το δικτυο οπτικής ίνας μέχρι το σπίτι.

Οι ενεργές συνδέσεις σταθερής τηλεφωνίας βρίσκονται τα τελευταία χρόνια σε υποχώρηση, με τις νεότερες γενιές να μη δείχνουν ιδιαίτερη διάθεση να διατηρούν σταθερό αριθμό. Ωστόσο, για ένα σημαντικό τμήμα των καταναλωτών το συμβατικό τηλεφώνιο εξακολουθεί να θεωρείται αναγκαίο, ενώ παραμένει προϋπόθεση για τη λειτουργία ορισμένων υπηρεσιών,

όπως για τα παλαιότερης τεχνολογίας συστήματα συναγερμού καθώς και για τις επιχειρήσεις. Να σημειωθεί ότι η συνολική κίνηση στις γραμμές σταθερής τηλεφωνίας κατέγραψε νέα ετήσια πτώση 10,1% το 2023, σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής διαθέσιμα στοιχεία, με κύριο παράγοντα τη μείωση κατά 11,9% της διάρκειας των εθνικών κλήσεων προς σταθερά, φαινόμενο που αποτυπώνει τόσο τις αλλαγές στις συνθήκες επικοινωνιών όσο και τη σταδιακή προτίμηση σε εναλλακτικά μέσα.

Η εταιρεία επιδιώκει να διεκδικήσει κομμάτι μιας αγοράς όπου ο ανταγωνισμός είναι έντονος με εδραιωμένους παίκτες. Οι τηλεπικοινωνίες είναι ένας χώρος όπου το παιχνίδι είναι σκληρό και η επιβίωση δύσκολη για όποιον επιχειρήσει να μπει χωρίς ισχυρό αποτύπωμα, όπως έχει δείξει το παρελθόν. Στην Ελλάδα, οι τρεις βασικοί πάροχοι, ΟΤΕ, Vodafone και Nova, έχουν βαθιά ριζωμένη

παρουσία. Χρόνια εμπειρίας, πιστό πελατολόγιο και ολοκληρωμένα πακέτα υπηρεσιών τους έχουν δώσει προβάδισμα, δημιουργώντας έναν «κεντρικό πυρήνα» σε μια μικρή αγορά, η οποία δεν μπορεί να σπκώσει εύκολα στις πλάτες της νέους παίκτες. Σε κάθε περίπτωση, η παρουσία ενός ακόμη παρόχου διευρύνει το φάσμα επιλογών, στοιχείο που συχνά λειτουργεί υπέρ για την τσέπη των καταναλωτών. Όταν πριν από περίπου δύομισι χρόνια η ΔΕΗ μέσω της θυγατρικής της FiberGrid ξεκίνησε την ανάπτυξη δικτύων οπτικής ίνας μέχρι το σπίτι (Fiber To The Home-FTTH), επέλεξε αρχικά περιοχές της Αττικής με υψηλό εμπορικό ενδιαφέρον, όπου ήδη καλύπτονταν από άλλους πάροχους. Η κίνηση αυτή προκάλεσε έντονες συζητήσεις στην αγορά, αν και επίσημοι οι ανταγωνιστές την σχολίαζαν με προσεκτικά διατυπωμένες εκφράσεις.

Ωστόσο, λίγους μήνες μετά τη

διάθεση των συνδέσεων Ίντερνετ της ΔΕΗ, στελέχη του κλάδου αναφέρουν στην «Κ» ότι επί του παρόντος δεν καταγράφονται σημαντικές μεταβολές στη βάση πελατών των παρόχων στα μέρη όπου υπάρχει επικάλυψη δικτύων.

Στο σημερινό τοπίο των τηλεπικοινωνιών, ο ΟΤΕ υλοποιεί ένα εκτεταμένο επενδυτικό πρόγραμμα, οδηγώντας σταθερά την κούρσα και διατηρώντας σαφές προβάδισμα. Είναι ενδεικτικό ότι πρόσθεσε 38.000 νέες καθαρές συνδέσεις οπτικής ίνας στο γ' τρίμηνο του έτους, κάτι που ανεβάζει τον συνολικό αριθμό των ενεργών πελατών FTTH σε 509.000. Στο τέλος Σεπτεμβρίου, το δίκτυο FTTH του ΟΤΕ κάλυπτε περίπου 2 εκατ. σπίτια και επιχειρήσεις. Ο οργανισμός επιβεβαιώνει ότι ο αρχικός του στόχος παραμένει αμετάβλητος: να φτάσει τα 2,1 εκατ. νοικοκυριά και επιχειρήσεις έως το τέλος του 2025.

Από την άλλη, η ΔΕΗ καλύπτει

περίπου 1,4 εκατ. νοικοκυριά και επιχειρήσεις, με την κάλυψη να αναμένεται να αγγίξει το 1,7 εκατ. μέχρι το τέλος της χρονιάς. Με βάση τον τρέχοντα ρυθμό, ο στόχος των 3,8 εκατ. νοικοκυριών έως το 2028 θεωρείται εφικτός. Οι ενεργές συνδρομές προβλέπεται να διαμορφωθούν στις 18.000 στο τέλος του 2025 και να ανέλθουν σταδιακά στις 600.000 σε ορίζοντα τριετίας. Η ΔΕΗ θα βρεθεί αντιμέτωπη με έναν ανταγωνισμό που διαθέτει ισχυρό πλεονέκτημα στα ολοκληρωμένα πακέτα υπηρεσιών με συνδυασμό σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, Ίντερνετ και συνδρομητικής τηλεόρασης. Τα πακέτα αυτά έχουν ήδη εδραιώσει υψηλή απήχηση στο καταναλωτικό κοινό, που δείχνει σαφή προτίμηση σε ενιαίες, συγκεντρωμένες λύσεις επικοινωνίας. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 70% των συνδρομητών του ΟΤΕ στις ευρωζωνικές υπηρεσίες χρησιμοποιεί συνδυαστικά προγράμματα.

Ο ΟΤΕ πρόσθεσε 38.000 νέες καθαρές συνδέσεις οπτικής ίνας στο γ' τρίμηνο του έτους, κάτι που ανεβάζει τον συνολικό αριθμό των ενεργών πελατών FTTH σε 509.000.

Η Ελλάδα στις πιο ευάλωτες χώρες της Ε.Ε. για μπλακ άουτ λόγω ΑΠΕ

Στις χώρες της Ε.Ε. με τον μεγαλύτερο κίνδυνο για μπλακ άουτ, λόγω της υπερπαραγωγής των ΑΠΕ, συγκαταλέγεται η Ελλάδα. Όπως διαπιστώνει ο ENTSO-E (ευρωπαϊκός διαχειριστής ηλεκτρικού συστήματος), στο άμεσο μέλλον θα γίνουν συνηθισμένα για τα ηλεκτρικά συστήματα της Ευρώπης περιστατικά, όπου η παραγωγή θα ξεπερνάει κατά πολύ το φορτίο. Ιδιαίτερα εκτεθειμένες στο φαινόμενο αυτό θα είναι χώρες με υψηλή διείσδυση ΑΠΕ σε σχέση με το αιχμακικό φορτίο, όπως είναι η Ολλανδία, η Ισπανία, η Ελλάδα, το Βέλγιο, η Πολωνία και η Γερμανία. Στην περίπτωση της Ελλάδας υπολογίζεται ότι το 2030 η εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ θα είναι δέκα φορές περισσότερη από το ελάχιστο φορτίο στα τέλη της δεκαετίας.

Ο ENTSO-E φέρνει μάλιστα παράδειγμα τα όσα συνέβησαν στην ελληνική αγορά στις 14 Απριλίου 2024. Οι τιμές ήταν αρνητικές ή

Κρίσιμη η εγκατάσταση συστημάτων αποθήκευσης και ευέλικτων μονάδων παραγωγής.

μηδενικές το μεσημέρι και ελάχιστα θετικές σε άλλες ώρες. Εντούτοις, είχαν προγραμματιστεί εισαγωγές σε ακόμη χαμηλότερες τιμές, με αποτέλεσμα να προκληθεί πλεόνασμα παραγωγής 2 GW το οποίο αναγκάστηκε να αντιμετωπίσουν οι δύο διαχειριστές (ΑΔΜΗΕ και ΔΕΔΔΗΕ).

Να βγάλουν δηλαδή από το σύστημα «πράσινη» παραγωγή 2 GW για να αποφευχθεί ο κίνδυνος μπλακ άουτ, άσκηση στην οποία καταφεύγουν όλο και περισσότερο οι διαχειριστές, κυρίως την άνοιξη και το φθινόπωρο που οι ανάγκες για ψύξη και θέρμανση περιορίζονται και η ζήτηση υποχωρεί. Οι πε-

Κατά το εννεάμηνο του 2025 οι περικοπές πράσινης ενέργειας έφτασαν στις 1.789 GWh, ποσότητα υπερδιπλάσια του 2024.

ρικοπές ενέργειας αυξάνονται με εκθετικό ρυθμό στο ελληνικό σύστημα, καθώς νέα έργα ΑΠΕ προτίθενται χωρίς να μεταβάλλεται

και η ζήτηση. Κατά το εννεάμηνο του 2025 οι περικοπές πράσινης ενέργειας έφτασαν στις 1.789 GWh, ποσότητα υπερδιπλάσια του

2024, όταν οι συνολικές περικοπές είχαν φτάσει στις 699 GWh. Μόνο τον Σεπτέμβριο οι περικοπές έφτασαν τις 169 GWh, ποσότητα

που αντιστοιχεί στο 6,4% της συνολικής παραγωγής των ΑΠΕ και είναι αυξημένη κατά 49% έναντι του ίδιου μήνα πέρυσι.

Η εξέλιξη αυτή καθιστά απολύτως αναγκαία την εγκατάσταση συστημάτων αποθήκευσης στο σύστημα και ευέλικτων μονάδων παραγωγής που έχουν τη δυνατότητα να μπαίνουν άμεσα, εξισορροπώντας προσφορά και ζήτηση, κατεύθυνση στην οποία κινείται η ελληνική αγορά, αν και με χαμηλούς ακόμη ρυθμούς.

Σε ό,τι αφορά πάντως το ζήτημα της επάρκειας την τρέχουσα χειμερινή περίοδο, σύμφωνα με την έκθεση του ENTSO-E, ανησυχίες διατυπώνονται τόσο από την πλευρά του ENTSO-E όσο και από τους αρμόδιους φορείς της χώρας για τη χαμηλή στάθμη των αποθεμάτων στους υδροηλεκτρικούς σταθμούς, τα οποία θα βρεθούν σε χαμηλό δεκαετίας.

Όπως αναφέρει ο ευρωπαϊκός

διαχειριστής, τα αποθέματα παραμένουν σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια εξαιτίας της ξηρασίας την άνοιξη και το καλοκαίρι και των χαμηλών εισροών υδάτων, γεγονός που εγείρει ανησυχίες σχετικά με το επίπεδο διαθεσιμότητας των υδροηλεκτρικών σταθμών κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Ταυτόχρονα, αναμένεται μικρή αύξηση της κατανάλωσης την ίδια περίοδο, συγκριτικά με τον περυσινό χειμώνα, ο οποίος ήταν πιο ήπιος από άποψη καιρικών συνθηκών. Εκτιμά, πάντως, ότι η χώρα δεν θα αντιμετωπίσει προβλήματα επάρκειας. Σημειώνει, ωστόσο, ότι το ελληνικό σύστημα θα παραμείνει εξαρτημένο σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές σε περιόδους υψηλής ζήτησης και χαμηλής παραγωγής ΑΠΕ, προκειμένου να μην αντιμετωπίσει προβλήματα επάρκειας σε περιόδους αιχμής.

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΕ ΚΥΠΡΟ & ΕΛΛΑΔΑ
ΕΝΑ ΜΝΗΜΕΙΩΔΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΡΓΟ
ΓΙΑ ΜΙΑ ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΠΟΧΗ

«Βιβλίο της
χρονιάς 2023»
SPECTATOR,
GUARDIAN

«Ιστορικό
βιβλίο της
χρονιάς 2023»
DAILY TELEGRAPH

Ο θρίαμβος του
κεραυνοβόλου
πολέμου.

Η επίθεση
στην Ελλάδα και
στα Βαλκάνια.

Η «Επιχείρηση
Μπαρμπαρόσα».
Πόλεμος εναντίον
των Εβραίων.

Μη χάσετε τον
Α' Τόμο στις 30/11

Ακολουθούν

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ
Β' Τόμος

ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

Ακριβό το τίμημα της πράσινης μετάβασης

Το φιλόδοξο σχέδιο χρειάζεται αλλαγές, τονίζει το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ – Μεγαλύτερο εμπόδιο το αυξημένο κόστος ενέργειας

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Το τίμημα της μετάβασης επιβραδύνει τη δυναμική ανάδειξης του πρώτου υποδείγματος, βάζοντας σε πρώτο πλάνο τις κοινωνικοοικονομικές παραμέτρους στη χάραξη των πολιτικών για το κλίμα. Σύμφωνα με έρευνα που διενήργησε το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, σε συνεργασία με τη McKinsey, «στα μισά της δεκαετίας για την παράδοση αποτελεσμάτων, η πράσινη μετάβαση χρειάζεται ένα νέο αφήγημα».

Τα στελέχη επιχειρήσεων που συμμετείχαν από όλο τον κόσμο δεν αμφισβήτησαν την ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Υπογράμμισαν όμως την ανάγκη να ληφθούν υπόψη πιο δραστικά οι παράγοντες που απειλούν την ίδια την επιτυχία της ενεργειακής μετάβασης και οι οποίοι εκτείνονται από τον κίνδυνο αναζωπύρωσης του πληθωρισμού μέχρι το πολιτικό ρίσκο στο εσωτερικό των χωρών.

Στην Ελλάδα, η οποία τοποθετείται στην κατηγορία «Αναδυόμενες πράσινες οικονομίες», τα μεγαλύτερα εμπόδια που εντοπίζουν τα στελέχη επιχειρήσεων κατά την πράσινη μετάβαση διαμορφώνονται σαφώς πάνω από τους αντίστοιχους μέσους όρους της έρευνας:

- Υψηλότερο κόστος ενέργειας και βασικών προϊόντων, 52% στην Ελλάδα (έναντι 37% στον κόσμο).
- Ρυθμιστική αβεβαιότητα και βάρος συμμόρφωσης, 47% (έναντι 36%).
- Αργή επιστροφή της επένδυσης, 34% (έναντι 32%).
- Οργανωτική κουλτούρα και αντίσταση στην αλλαγή, 30% (έναντι 22%).

Τα ευρήματα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ διακρίνουν φαινόμενα άνωσης κατανόησης της πρόσβασης σε κεφάλαια και χρηματοδότηση για την πράσινη με-

τάβαση, τόσο μεταξύ των χωρών όσο και στο εσωτερικό τους. Κυρίως όμως καταγράφουν πιέσεις κόστους, ιδίως στους τομείς της ενέργειας και της γεωργίας, οι οποίες εγείρουν ανησυχίες ως προς τους στόχους της ανταγωνιστικότητας και των προστίτων τιμών. Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα αναμένουν κατά 51% αύξηση των τιμών λόγω της πράσινης μετάβασης σε τουλάχιστον έναν βασικό κλάδο της χώρας τους.

Ο αντίκτυπος του υψηλότερου κόστους ενέργειας στην ανταγωνιστικότητα εμφανίζεται ενισχυμένος σε χώρες όπου ο πληθωρισμός είναι

Μετά το μεγαλύτερο πληθωριστικό επεισόδιο των τελευταίων 50 ετών, η παγκόσμια οικονομία ενδέχεται να οδεύει προς ένα νέο κύκλο υψηλότερου πληθωρισμού.

πιο διασκορπισμένος και οι αγροτικές περιοχές έχουν μεγαλύτερο κοινωνικοοικονομικό αποτύπωμα. «Καθώς το κόστος του άνθρακα αυξάνεται και ορισμένες λύσεις έντασης άνθρακα απαγορεύονται εντελώς», τα αγαθά και οι υπηρεσίες ενδέχεται να γίνουν λιγότερο προσιτά ή προσβάσιμα για ορισμένα τμήματα του πληθυσμού.

«Σε πολλές χώρες έχει ενισχυθεί η ανισότητα στο εσωτερικό τους, γεγονός που περιορίζει τις οικονομικές ευκαιρίες και συμβάλλει σε πολιτικά χάσματα γύρω από βασικά ζητήματα. Η εγκόρδια ανισότη-

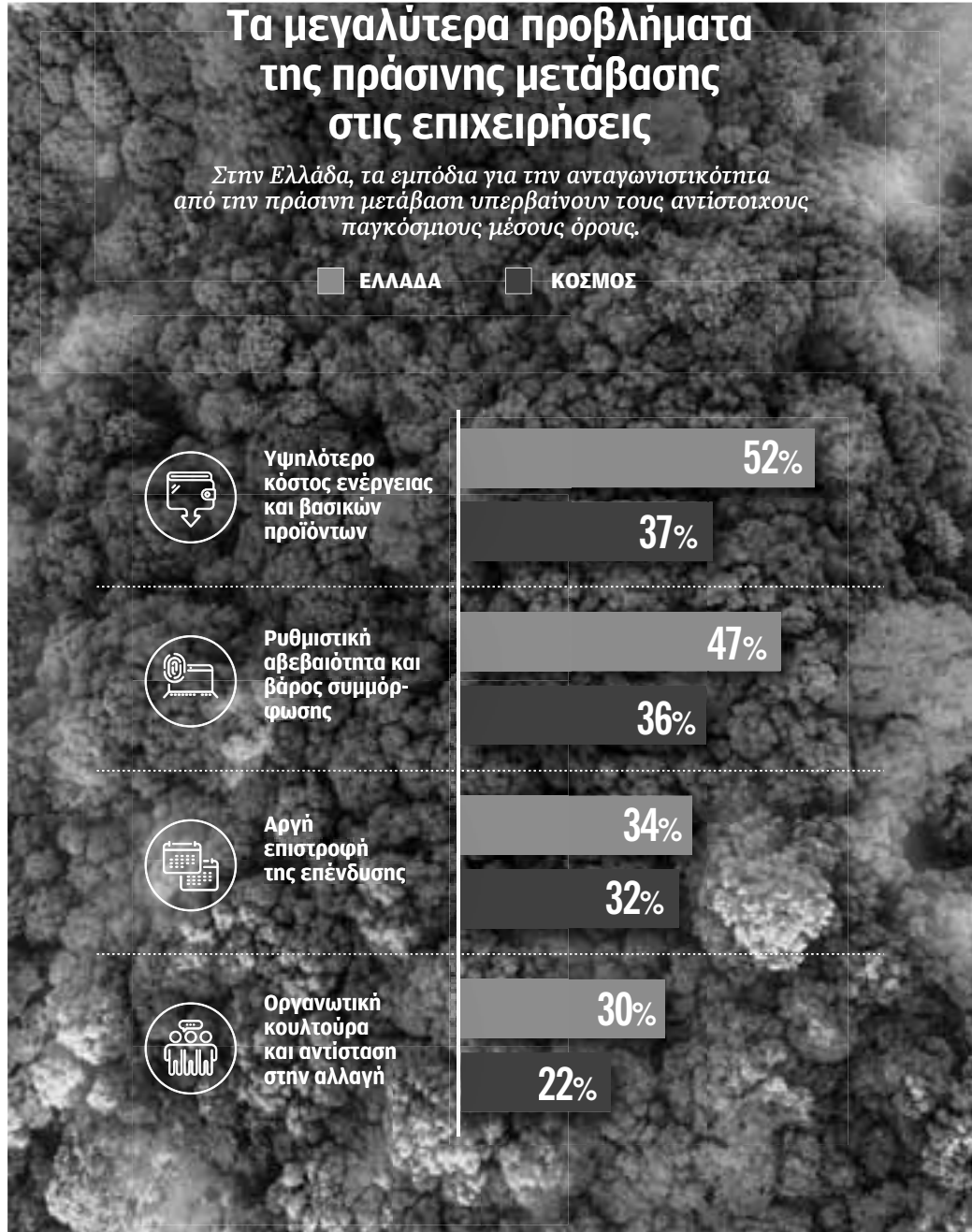
τα εισοδήματος διευρύνεται, αντιπροσωπεύοντας ένα αυξανόμενο μερίδιο της παγκόσμιας ανισότητας από τη δεκαετία του 1980 και άλλωστε αναγνωρίζεται από τον 10ο Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Στις περιπτώσεις όπου η αυξανόμενη ανισότητα συνδυάζεται με επίμονα υψηλό πληθωρισμό –πάνω από τον ρυθμό αύξησης του εισοδήματος όσων βρίσκονται χαμηλότερα στην κατανομή– μπορεί να οδηγήσει σε μια σειρά κοινωνικοοικονομικών προκλήσεων, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες για ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες. Καθώς οι οικονομικές ευκαιρίες για τα νοικοκυριά αποκλίνουν, η αύξηση της ανισότητας μπορεί να συμβάλει σε μια ευρύτερη διάβρωση της εμπιστοσύνης στους θεσμούς, εάν οι άνθρωποι πιστεύουν ότι τα συμπεριφέροντά τους δεν εξυπηρετούνται, γεγονός που καθιστά ακόμη πιο δύσκολη την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη», αναφέρεται στην έκθεση που συνοδεύει την έρευνα.

Τα ζητήματα που προκύπτουν από την άνοδο των τιμών λόγω της ενεργειακής μετάβασης συμπίπτουν με ένα ευρύτερο απαιτητικό μακροοικονομικό περιβάλλον. Σύμφωνα με τα ευρήματα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, «μετά το μεγαλύτερο πληθωριστικό επεισόδιο των τελευταίων 50 ετών, η παγκόσμια οικονομία ενδέχεται να οδεύει προς έναν νέο κύκλο υψηλότερου πληθωρισμού και κόστους κεφαλαίου. Το 2022, ο παγκόσμιος πληθωρισμός κορυφώθηκε στο 8,6%, με την παραγωγή και την κατανάλωση να διαταράσσονται από την πανδημία, την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και την αύξηση των κρατικών επενδύσεων σε πολλές οικονομίες, συν τοις άλλοις, λόγω της αύξησης των αμυντικών δαπανών. Ο

πληθωρισμός έχει υποχωρήσει από τότε και αναμένεται να διαμορφωθεί στο 4,2% παγκοσμίως το 2025, εξακολουθώντας να είναι υψηλότερος από ό,τι στο μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας του 2010. Η παγκόσμια νομισματική πολιτική τα τελευταία χρόνια γενικά έχει ακολουθήσει την πορεία της σύσφιγξης, καθώς οι κεντρικές τράπεζες αντιμετωπίζουν πληθωρισμό που φεύγεται σε θεμελιώδεις παγκόσμιες τάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαταραχών του εμπορίου και της αλυσίδας εφοδιασμού. Αυτό, με τη σειρά του, μπορεί να επηρεάσει τον δημοσιονομικό χώρο και τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους, καθώς και να αυξήσει το κόστος επενδύσεων για τον ιδιωτικό τομέα, επηρεάζοντας την οικονομική βιωσιμότητα έργων και επιχειρήσεων».

Στο τέλος της ημέρας, το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ και η McKinsey συμφωνούν ότι η δράση για το κλίμα θα πρέπει να θέσει στο επίκεντρο τους ίδιους τους ανθρώπους, ενσωματώνοντας κοινωνικοοικονομικές παραμέτρους στον σχεδιασμό της πράσινης μετάβασης: «Για να πετύχει η δράση για το κλίμα, τα σχέδια του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα πρέπει να λειτούργουν για τους ανθρώπους και την οικονομία».

Σε ό,τι αφορά την αγορά εργασίας, ο συνδυασμένος αντίκτυπος των πολιτικών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και τις ανάγκες τεχνολογικής πράσινης ενέργειας εκτιμάται ότι θα διαταράξει 14,4 εκατομμύρια θέσεις εργασίας παγκοσμίως έως το 2030. Ωστόσο, ο συνολικός αντίκτυπος στην απασχόληση φαίνεται πως θα είναι θετικός, δημιουργώντας 9,6 εκατομμύρια θέσεις εργασίας – στον αντίποδα, εκτιμάται ότι θα χαθούν 2,4 εκατομμύρια θέσεις εργασίας.

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Προσέγλιση στη σκληρή πραγματικότητα του τέλους του Ταμείου Ανάκαμψης θα αποτυπώνει ο πολυσετής δημοσιονομικός προγραμματισμός (ΠΔΠ), που θα καταθέσει την ερχόμενη εβδομάδα για πρώτη φορά η κυβέρνηση, βάσει του νέου νόμου για το δημόσιο λογιστικό, αποτυπώνοντας τους στόχους της προσεχούς 4ετίας. Από τον ρυθμό ανάπτυξης 2,4% που προβλέπει ο προϋπολογισμός του κράτους για το 2026 –τον οποίο καταθέσει στη Βουλή ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κυριάκος Πιερρακάκης συνοδευόμενος από τον υφυπουργό Θάνο Πετραλιά την περασμένη Πέμπτη–, στον ΠΔΠ θα προβλέπεται υποχώρηση στο 1,7% το 2027 και ακόμη χαμηλότερα το 2028 και το 2029.

Σημειώνεται ότι το περυσινό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό διαρθρωτικό σχέδιο, που κατατέθηκε στις Βρυξέλλες (και είναι ανεξάρτητο από το «ελληνικό» ΠΔΠ) προέβλεπε ρυθμούς ανάπτυξης 1,5% για το 2027, 1,3% για το 2028 και 0,4% για το 2029. Αλλωστε, ο δυναμικός ρυθμός ανάπτυξης τοποθετείται στην περιοχή του 1,3%.

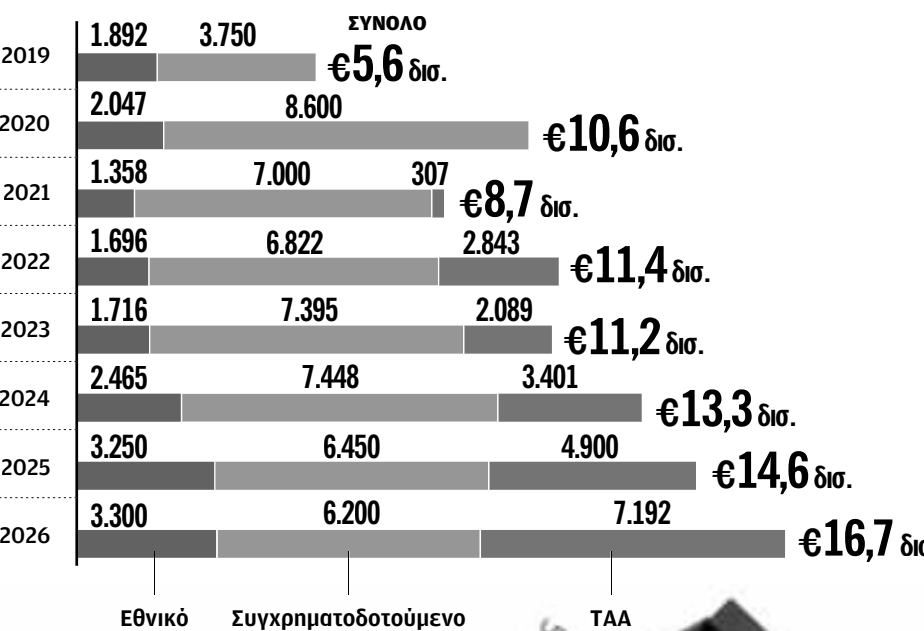
Βεβαίως, όπως διευκρινίζουν πηγές του οικονομικού επιτελείου, οι ρυθμοί αυτοί αναμένεται να ενισχυθούν από τα επόμενα «πακέτα» ΔΕΦ. Για το 2027 προβλέπεται ήδη ένας δημοσιονομικός χώρος της τάξης των 800-900 εκατ. ευρώ, όπως αναφέρθηκε στη συνέντευξη Τύπου την Πέμπτη από τον κ. Πετραλιά και για το 2028 διαμορφώνεται χώρος 300 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με πηγές του οικονομικού επιτελείου, ανάλογο περιθώριο, 300 εκατ. ευρώ, υπάρχει και για το 2029. Εν τω μεταξύ, ενδεχόμενη καλύτερη επίδοση από τον στόχο στον φετινό και στους επόμενους προϋπολογισμούς, μπορεί να δημιουργήσει περιθώριο μεγαλύτερων παροχών, εφόσον προέρχεται από χαμηλότερες δαπάνες ή υψηλότερα, μόνιμου χαρακτήρα, έσοδα. Αυτό θα επιβεβαιώνεται κάθε χρόνο τον Απρίλιο, από τα στοιχεία της Eurostat.

Οι παροχές, όμως, μετρούν στην ενίσχυση της ανάπτυξης στον βαθμό που ενισχύουν την κατανάλωση και η χώρα έχει ήδη μεγάλο ποσοστό συμμετοχής της κατανάλωσης στο ΑΕΠ της (71% έναντι 53%). Αυτό που χρειάζεται περισσότερο είναι αύξηση της συμμετοχής των επενδύσεων και μάλιστα παραγωγικών. Οι επενδύσεις, όμως, μοιράια θα μειωθούν με το τέλος του Ταμείου Ανάκαμψης. «Επενδυτικές δαπάνες 7,192 δισ. ευρώ το 2026 δεν θα υπάρχουν το 2027», σχολιάζει πηγή του οικονομικού επιτελείου.

Αναζητείται «αλεξίπτωτο» μετά το Ταμείο Ανάκαμψης

Με επιβράδυνση της ανάπτυξης κινδυνεύει η ελληνική οικονομία όταν ολοκληρωθεί το πρόγραμμα, καθώς θα μειωθούν απότομα οι επενδυτικές δαπάνες

Εξέλιξη προγράμματος δημοσίων επενδύσεων

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στην πραγματικότητα, η χώρα αναζητεί ένα «αλεξίπτωτο» για να συγκρατήσει την «κατακρήμνιση» του ΑΕΠ της, το γνωστό cliff effect, τα δύο κρίσιμα χρόνια μετά το τέλος του Ταμείου Ανάκαμψης, δηλαδή το 2027 και το 2028.

Στη συνέχεια, όπως εξηγούν αρμόδιες πηγές του οικονομικού επιτελείου, θα δώσει πρόσθετη βοήθεια το νέο ΕΣΠΑ, που θα ξεκινήσει τότε. Αλλά για τα δύο αυτά χρόνια πρέπει να αυξηθεί το εθνικό σκέλος του Προγράμματος

Δημοσίων Επενδύσεων, για να εξισορροπήσει κάπως την απώλεια των πόρων του ΤΑΑ. Κάτι που σημαίνει ότι ο δημοσιονομικός χώρος δεν πρέπει να διοχετευθεί όλος σε παροχές, αλλά και σε επενδύσεις. Μια δύσκολη απόφαση στο

προεκλογικό 2026 και στο εκλογικό 2027.

Εν τω μεταξύ, στοίχημα αποτελεί ήδη η πλήρης απορρόφηση των 7,192 δισ. του Ταμείου Ανάκαμψης το 2026, στην οποία βασίζεται η πρόβλεψη του προϋπολογισμού για αύξηση των επενδύσεων κατά 10,2% (έναντι 5,7% φέτος) και για ρυθμό ανάπτυξης 2,4% (από 2,2% φέτος). Οι πηγές του οικονομικού επιτελείου εκτιμούν ότι μετά την αναθεώρηση του προγράμματος του Ταμείου Ανάκαμψης ο στόχος αυτός είναι πιο προσιτός, αλλά και πάλι η αύξηση των δαπανών του από 4.900 δισ. φέτος σε 7,192 δισ. ευρώ το 2026, καθώς και του συνολικού προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από 14.600 σε 16,692 δισ. ευρώ δείχνει φιλόδοξη.

Συντηρητικές είναι, εξάλλου, οι προβλέψεις του ΠΔΠ και για τις δαπάνες το 2027 και το 2028, προβλέποντας ρυθμούς αύξησης 2,9% και 2,7% αντιστοίχως, μετά την εντυπωσιακή αύξηση 5,7% φέτος, κάτι που συνάδει με τους χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης. Πρόκειται για τις καθαρές, εθνικά χρηματοδοτούμενες πρωτογενείς δαπάνες, που δεσμεύονται από τα συμφωνημένα με την Κομισιόν όρια αύξησης.

Οι ρυθμοί με τους οποίους θα «τρέξει» η ελληνική οικονομία τα επόμενα χρόνια θα κρίνουν και τη σύγκλιση με την Ε.Ε. Τα προηγούμενα χρόνια, σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε το οικονομικό επιτελείο κατά την παρουσίαση του προϋπολογισμού, υπήρχε πράγματι κάποια σύγκλιση. Το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές στην Ελλάδα προβλέπεται να έχει αυξηθεί κατά 13,6% την περίοδο 2019-2026, έναντι 7,6% στην Ευρώπη και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ κατά 15,7%, έναντι 5,3% στην Ευρώπη. Αυτή η σύγκλιση προκύπτει καθώς τα προηγούμενα χρόνια, μετά την COVID, η ελληνική οικονομία αναπτυσσόταν με ρυθμούς 2,1%-2,4%, ενώ η Ευρώπη 0,4%-1,2%. Αν οι ελληνικοί ρυθμοί επιβραδυνθούν στο 1,5%, είναι προφανές ότι η σύγκλιση θα καθυστερήσει. Οι επενδύσεις θα παίξουν καθοριστικό ρόλο στην οποία εξέλθει. Η προβλεπόμενη εντυπωσιακή αύξηση του 2026 κατά 10,2% (εφόσον επιβεβαιωθεί) θα ανεβάσει τις επενδύσεις στο 17,7% του ΑΕΠ, πλησιάζοντας –αλλά όχι φτάνοντας– τον μέσο όρο της Ε.Ε. 21%. Την επόμενη χρονιά, όμως, ο δείκτης θα επιστρέψει κατά πάσα πιθανότητα σε χαμηλότερο επίπεδο.

Ο ΠΔΠ θα προβλέπει, επίσης, μείωση του δημοσίου χρέους από 138,2% του ΑΕΠ στο 131,7% το 2027, 124,6% το 2028 και 119% το 2029.

Ανεβάζει ταχύτητα, αλλά υστερεί ακόμη η βιομηχανία

Την τρίτη μεγαλύτερη αύξηση βιομηχανικής παραγωγής σε ετήσια βάση μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε. είχε η Ελλάδα τον Σεπτέμβριο με 7,1%, έναντι μέσου όρου της Ε.Ε. 2% και της Ευρώζωνς 1,2%, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat που δημοσιεύθηκαν πρόσφατα.

Αν και είχε προηγηθεί μια μάλλον μέτρια χρονιά, η μεταποίηση συνεχίζει να δείχνει σημάδια αντοχής, βελτιώνοντας σταδιακά τη θέση της μεταξύ των επιμέρους κλάδων της ελληνικής οικονομίας, αλλά και στο ευρωπαϊκό περιβάλλον. Σε σύγκριση με το 2021, ο δείκτης παραγωγής είναι συστηματικά υψηλότερος όλη τη χρονιά, ενώ στην Ευρώπη είναι στα επίπεδα του 2021 ή και χαμηλότερος, σύμφωνα πάντα με τη Eurostat.

Είναι μια εξέλιξη επιθυμητή για πολλούς λόγους: η ενίσχυση της μεταποίησης είναι το απαραίτητο βήμα προκειμένου να διαφοροποιηθεί η Ελλάδα το παραγωγικό της μοντέλο, από το σπερμένο που στηρίζεται στην κατανάλωση και τις υπηρεσίες, σ' ένα άλλο υψηλής τεχνολογίας, εξωστρέφειας και βελτιωμένων αμοιβών. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι στη μεταποίηση η παραγωγικότητα εργασίας είναι υψηλότερη, σε σύγκριση με την υπόλοιπη οικονομία και η χαμηλή παραγωγικότητα είναι ίσως το πιο αδύναμο στοιχείο της ελληνικής οικονομίας. Δεν είναι τυχαίο ότι ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας είπε, σε πρόσφατη ημερίδα για τη μεταποίηση, ότι ο κλάδος μπορεί να καταστεί κινητήριο μοχλός ανάπτυξης, απασχόλησης και τεχνολογικής αναβάθμισης.

Ωστόσο, η απόσταση που χρειάζεται ακόμη να καλυφθεί για να αγγίξει η ελληνική μεταποίηση τις ευρωπαϊκές επιδόσεις είναι μεγάλη. Τα παρακάτω στοιχεία είναι ενδεικτικά:

- Σε ό,τι αφορά την παραγωγικότητα, είναι μεν υψηλότερη από την υπόλοιπη οικονομία, αλλά υστερεί σε σύγκριση με την Ευρώπη. Συγκεκριμένα, ενώ στο σύνολο της οικονομίας η παραγωγικότητα της εργασίας είναι στο 53,9% του μέσου όρου της Ε.Ε., Προστιθέμενη Αξίας της έναντι 5,3% μέσου όρου στην Ε.Ε.).

μνηλότερα από την Ευρώπη.

- Η συμμετοχή της μεταποίησης στο ΑΕΠ έχει ανέβει σταδιακά στο 9,1% το 2022 από 7,8% το 2019, αλλά ακόμη απέχει από το 15,1% όπου βρίσκεται το αντίστοιχο μέγεθος στην Ε.Ε. Για την ακρίβεια, στο μέγεθος αυτό η Ελλάδα κατέχει την 4η θέση από το τέλος, με χαμηλότερη συμμετοχή να έχουν μόνο η Κύπρος, η Μάλτα και το Λουξεμβούργο. Στην πρώτη θέση είναι η Ιρλανδία, με τη θέση της μεταξύ των μεταποιήσεων στο ΑΕΠ στο 38%). Ο στόχος από το σχέδιο δράσης για τη βιομηχανία είναι έως το 2030 η Ελλάδα να φτάσει στον μέσο όρο της Ε.Ε., στο 15%, ή τουλάχιστον στο 12%, σύμφωνα με αριθμίες πηγές του κλάδου. Το 9,1%, πάντως, είναι το υψηλότερο επίπεδο από το 2008, όταν ήταν στο 8,3%. Στην Ευρώπη την ίδια περίοδο κυμαίνεται στο 13,9%-15,4%.

- Η απασχόληση έχει αυξηθεί σημαντικά, φτάνοντας τα 418.000 άτομα το 2024 από 325.000 το 2013, αλλά είναι χαμηλότερη από τα προ κρίσης επίπεδα, όταν βρισκόταν στους 545.000 εργαζομένους. Πάντως, το μερίδιο της βρίσκεται στο 8% της συνολικής απασχόλησης, σύμφωνα με μελέτη του ΚΕΠΕ – το τρίτο μεγαλύτερο μετά το εμπόριο και τη γεωργία.

- Οι εξαγωγές της βιομηχανίας σημείωσαν επίσης σημαντική αύξηση. Για την ακρίβεια υπερδιπλασιάστηκαν σε σύγκριση με το 2016. Ως ποσοστό του ΑΕΠ ανέβηκαν από 4,9% το 2009 στο 7% το 2016 και στο 14,1% το 2023. Ωστόσο, η σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη είναι και πάλι καταλυτική εις βάρος της Ελλάδας. Στη Βουλγαρία, για παράδειγμα, οι εξαγωγές της μεταποίησης αγγίζουν το 40% του ΑΕΠ και στην Πορτογαλία το 30% του ΑΕΠ. Για το 2024 ο προϋπολογισμός που κατατέθηκε την περασμένη Πέμπτη στη Βουλή προβλέπει αύξηση εξαγωγών αγαθών κατά 0,8%.

Καταλυτική είναι η σύγκριση με την Ε.Ε. και στο θέμα του ενεργειακού κόστους: Σύμφωνα με τα στοιχεία, η δαπάνη για προϊόντα ενέργειας στη μεταποίηση είναι στην Ελλάδα η τρίτη υψηλότερη στην Ε.Ε. (16,1% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της έναντι 5,3% μέσου όρου στην Ε.Ε.).

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Πονταρίσματα
12,025 δις. το 9μηνο
σε τυχερὰ παιχνίδια

Της **MATINAS ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Η αγορά τυχερών παικνιδιών κατά το εννεμήνιο κινήθηκε με ήπια ανοδική τάση, κυρίως λόγω της δραστηριότητας των διαδικτυακών παρόχων και των προϊόντων του ΟΠΑΠ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής Ενοποιητάς και Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ), τα συνολικά ποταρισματα την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου ανήλθαν σε 12,025 δις. ευρώ, από 11,37 δις. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2024, αύξηση που αντιστοιχεί σε περίπου 5,8%.

Τα έσοδα των εταιρειών αυξήθηκαν πάνω από 8%, ενώ στα κρατικά ταμεία μπήκαν 836,47 εκατ. ευρώ για το Δημόσιο.

Τα συνολικά έσοδα προ εισορισμών (GGR) διαμορφώθηκαν σε 2,22 δις. ευρώ, έναντι 2,05 δις. ευρώ πέρυσι, καταγράφοντας άνοδο στις τάξεις του 8,3%. Από τα 2,22 δις. ευρώ, τα 1,09 δις. προήλθαν από τον ΟΠΑΠ, έναντι 1,043 δις. ευρώ το ενάμηνο του 2024. Στη συνέχεια ακολουθούν οι επιδόσεις των εταιρειών που διεξάγουν νόμιμα αθλητικό σποικισμα και παιχνίδια καζίνο μέσω διαδικτύου. Συγκεκριμένα, τα καθαρά έσοδα προ εισορισμών έκλεισαν στα 849,79 εκατ. ευρώ έναντι 746,57 εκατ. ευρώ πέρυσι, αυ-

ξημένα κατά 13,8%. Το διψήφιο ποσοστό ανόδου δείχνει ότι το διαδικτυακό παιχνίδι συνεχίζει σταθερά να προσελκύει το ενδιαφέρον των παικτών. Σε ό,τι αφορά τα καζίνο (πληγιο δικτυο), το GGR έφθασε τα 198,9 εκατ. ευρώ ενισχυμένο κατά 7,5% από τα 185,1 εκατ. ευρώ το εννέαμηνιο του 2024. Επισημαίνεται ότι το GGR αποτελεί τον πιο ενδεικτικό δείκτη, ο οποίος αποτυπώνει το μέγεθος της αγοράς τυχερών παιχνιδιών.

Η βιομηχανία των τυχερών παιχνιδιών εισφέρει σημαντικά ποσά στα κρατικά ταμεία. Ηδον σταθνήθα μίνες του 2005 καταβλήθηκαν στο Δημόσιο 503,22 εκατ. ευρώ ως δικαιώματα, καθώς και 333,25 εκατ. ευρώ ως φόρος στα κέρδη των παικτών, κάτι που σημαίνει ότι αθροιστικά ανέρχεται σε 836,47 εκατ. ευρώ. Να σημειωθεί ότι τα καζίνο εξαιρούνται και δεν επιβάλλεται φορολογία στα χρήματα που κερδίζουν οι πελάτες τους. Την ώρα που ούς νόμιμη αγορά, ιδίως μέσω Διαδικτύου, καταργεί τα τελευταία χρόνια έντονη άνοδο, το παρόνο σκέλος του κλάδου εξακολουθεί να δρα ανεξέλεγκτα. Το φαινόμενο προκαλεί σημαντικές απώλειες για τα δημόσια έσοδα και επιβαρύνει με σοβαρές κοινωνικές συνέπειες, ιδιαίτερα σε ευάλωτες ομάδες παικτών. Το υπουργείο Οικονομικών και Οικονομικών προωθεί αυστηροποίηση του θεσμικού πλαισίου, με κυρώσεις όχι μόνο για όσους διαγρυνώνουν ή λειτουργούν τυχερά και μν παιχνίδια χωρίς άδεια, αλλά και για τους ίδιους τους παίκτες που συμμετέχουν σε αυτά. Παράδοξες θεωρούνται επίσης η εγκατάσταση ή μετατροπή ηπχανημάτων, καθώς και η παρεμπόδιση των αστυνομικών ελέγχων σε χώρους όπου διεξάγεται παράνομο τζόγο.

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Το φαγητό στο σπίτι «επιστρέφουν» οι Έλληνες καταναλωτές – και όχι μόνον– πέντε χρόνια μετά την υποχρεωτική εγκύκλιο στο λόγω COVID-19 και αφού στα χρόνια που ακολούθησαν υπήρξε μια υπερβολική μεν, αναμενόμενη δε στροφή στην καταναλωτική φαγητό εκτός σπιτιού, ως μορφή διασκέδασης. Το παραπάνω αποτυπώνεται ξεκάθαρα στα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) για τον τζίρο της εστίασης, όπου κατά το α' εξάμηνο του 2025 καταγράφεται σαφής υποχώρησή του μετά μια τετραετία συνεχούς ανόδου του την περίοδο 2021-2024: το εννέαμηνιο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2025 ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων εστίασης υποχώρησε σε 8,55 δισ. ευρώ από 8,84 δισ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2024, καταγράφοντας μείωση 3,28%. Ακόμη και το γ' τρίμηνο, το οποίο περιλαμβάνει την αιχμή της τουριστικής περιόδου, το διάστημα δελαδύ Ιουλίου - Σεπτεμβρίου, ο τζίρος της εστίασης ήταν μικρότερος φέτος, στα 3,9 δισ. ευρώ από 4,04 δισ. ευρώ πέρυσι.

Την ίδια ώρα υψηλόβαθμος παράγοντας του ομίλου ΣΚΑΙ-βελόνι δήλωνε πριν από λίγες ημέρες ότι «το ελληνικό νοικοκυριο δεν θα ξαναμαγειρεύει», δήλωσι πριν εκ πρώτης φέας ροιάζει να έρχεται σε αντίθεση με την τάση που δείχνουν τα στοιχεία για τον τζιρο. Και σιγουρα είναι δύσκολο να πιστέψει κάποιος ότι η μεγαλύτερη αλυσίδα οργανωμένων λιανημπορι τροφίμων δεν γνωρίζει τι συμβαίνει εκεί έξω και πώς σκέφτονται και πράττουν οι καταναλωτές.

Η πραγματικότητα είναι ότι συμβαίνουν ταυτόχρονα και τα δύο: οι καταναλωτές τρώνε ολοένα και περισσότερο στο σπίτι, αλλά είτε έτοιμο φαγητό που έχουν παραγγείλει είτε φαγητό που χρειάζεται το πολύ ένα απλό ζεστόμα ή ελάττωση επεξεργασίας μαγειρέματος (ready to eat ή ready to cook) για να καταναλωθεί. Στηνγχώρα αγορά η κατηγορία ready to eat έχει φτάσει πλέον σε τζίρο τα 144 εκατ. ευρώ, ενισχυμένη κατά 7% σε σύγκριση με πέρυσι και με την τών του ρυθμού αυτός ανάπτυξης να συνεχισθεί ή ακόμη

και να υπάρξει περαιτέρω επιτάχυνση. Σε παγκόσμιο επίπεδο η εν λόγω αγορά εκτιμάται σε 398 δις. δολάρια και προβλέπεται ότι ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της την περίοδο 2025-2030 θα είναι 5,95%.

Αύξηση επίσης, όπως σημείωσε στο πρόσφατο συνέδριο του ΙΕΛΚΑ (Ινστιτούτο Ερευνας Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών)

ο κ. Παναγιώτης Μπορέτος, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας ερευνών αγοράς Circana Greece, καταγράφεται στα έτοιμα επιδόρπια, αλλά και σε συσκευασμένα σάντουιτς. Αύξηση σημειώνουν και οι πωλήσεις συσκευασμένων τροφίμων έθνικ ή υλικών για την παρασκευή τους, από τортιρίτες μέχρι νουτλς, καθώς πλέον οι καταναλωτές τα μαγειρεύουν στο

σπίτι, αντί να επισκεφθούν ένα αντίστοιχο εστιατόριο.

Η νέα αυτή τάση δεν είναι σε καμία περίπτωση χαρακτηριστική των Ελλήνων καταναλωτών. Το αποδεικνύουν οι ολόενα και αυξανόμενες πωλήσεις των σουπερ μάρκετ στους δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς το καλοκαίρι. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Circana, ο τζίρος που πραγ-

Τρώμε πιο πολύ
στο σπίτι, αλλά
έτοιμο φαγητό

Υποχωρεί ο τιζίρος της εστίασης, αυξάνεται η κατανάλωση συσκευασμένων γευμάτων είτε όσων θέλουν ζέσταμα

Στην εγχώρια αγορά η κατηγορία έτοιμων γευμάτων έχει φτάσει πλέον σε τζίρο στα 144 εκατ. ευρώ, ενισχυμένη κατά 7% σε σύγκριση με πέρυσι.

ματοποιήσαν τα σούπερ μάρκετ στα νησιά και στην Κρήτη το φετινό καλοκαίρι ανήλθε σε 19,6% του συνολικού τζίρου του κλάδου από 16,5% το 2021, 17,6% το 2022, 18,5% το 2023 και 18,9% το καλοκαίρι του 2024.

Την ίδια ώρα, οι επιχειρήσεις αλκοολούχων ποτών κάνουν λόγο για υποχώρηση της αγοράς κατά 3% έως 10%, αποδίδοντας τη μείωση κυρίως στο γεγονός ότι ακόμη και οι ξένοι επισκέπτες δεν ξοδεύουν όπως τα προηγούμενα χρόνια για αγορά αλκοολούχων ποτών εκτός καταλυμάτων, είτε αυτό επρόκειτο για κατάλυμα τύπου Airbnb είτε για ξενοδοχείο με υπηρεσίες all inclusive. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έπιναν αλκοόλ, απλώς η αγορά των ποτών μετριοσιτήκε από το κανάλι της εστιαίας (μπάρ, εστιατόρια καφέ) στο κανάλι του σουπερ μάρκετ. Σε έρευνα που πραγματοποίησε η NielsenIQ σε 14 τουριστικές περιοχές, με δείγμα 2.010 τουρίστες από 11 εθνικότητες, το 94% αγόρασε είδη παντοπωλείου, με την μπύρα να καταγράφει εντυπωσιακή διείσδυση (41%). Από την άλλη, ο τζίρος των καταστημάτων cash & carry που εφοδιάζουν κυρίως το κανάλι του HoReCa υποχώρησε το 2025, με τη μείωση στο διάστημα Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2025 να είναι της τάξης του 1%. Η μείωση του όγκου πωλήσεων είναι στην πραγματικότητα μεγαλύτερη καθώς οι τιμές εξακολουθούν να αυξάνονται έστω και με χαμηλότερο ρυθμό σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια.

Η εξέλιξη αυτή υπαγορεύει επενδύσεις στο έτοιμο φαγητό από τον κλάδο των σούπερ μάρκετ. Η εξαγωγή από τον όμιλο «Σκλαβερίνα» της αλυσίδας «Σπιτική Κουζίνα» που διαθέτει μαγειρευτό φαγητό για κατανάλωση στο σπίτι ή στη δουλειά, αλλά και η μεγάλη επένδυση στη Μαγούλα σε νέο εργοστάσιο παραγωγής έτοιμων γευμάτων, το οποίο θα παράγει 250.000 μερίδες την ημέρα είναι ενδεικτικά. Η ΑΒ Βασιλόπουλος, πρωτοπόρος σε αυτόν τον τομέα, διαθέτει τα Ετοίμα Γεύματα με την υπογραφή του γνωστού σερφ Ακν Πετρετζίκη, ενώ σειρά βιομηχανιών τροφίμων του κλάδου των κατεψυγμένων, των θαλασσινών επενδύει συνεχώς στην παραγωγή κωδικών αυτής της κατηγορίας.

GoGordian
REAL ESTATE

gogordian.com | 77 77 56 56

Ref: 9006

Εμπορικό τεμάχιο στα Λατσιά, Λευκωσία

~~€2.000.000~~ €1.600.000

1,600 m²

Ref: 8872

Τουριστικό τεμάχιο στη Σωτήρα, Αμμόχωστος

~~€1.100.000~~ €1.025.000

6,972 m²

Ref: 8253

Τουριστικό τεμάχιο στους Σοφτάδες, Λάρνακα

~~€2.400.000~~ €2.100.000

27,960 m²

Ref: 8005

Τουριστικό τεμάχιο στην Αργάκα, Πάφος

~~€480.000~~ €435.000

9,384 m²

Στα 1.450 ευρώ ο μέσος μεικτός μισθός το 2026

Αναμένεται να αυξηθεί κατά 4% σε σχέση με το 2025 – «Κλειδί» οι υπογραφές ατομικών ή συλλογικών συμβάσεων

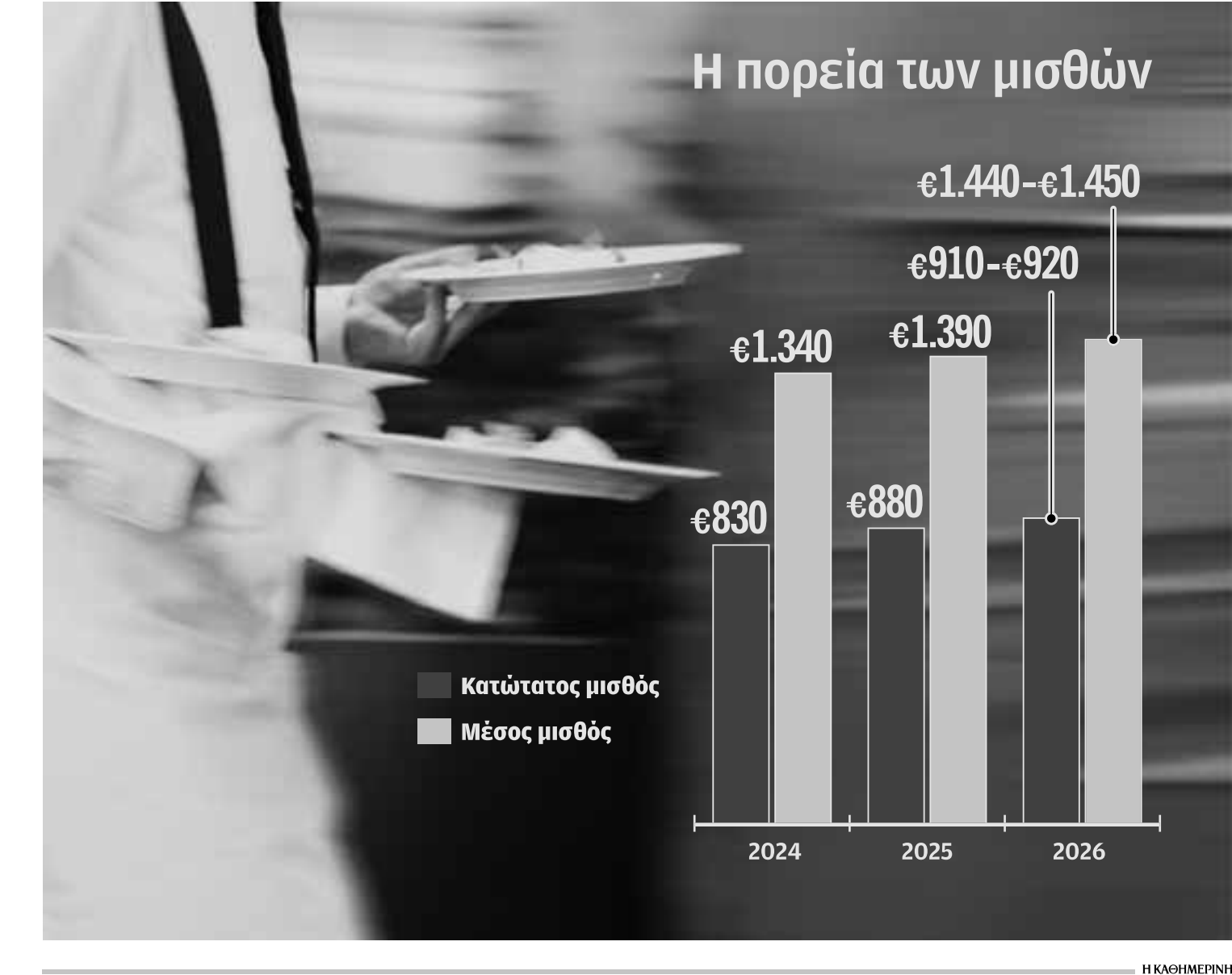
Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΠΟΥ

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2026 προβλέπει ότι τα έσοδα μόνο από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων θα πρέπει να φτάσουν τα 15 δισ. ευρώ και να κινηθούν –πάνω-κάτω– στα ίδια επίπεδα με αυτά του 2025, παρά το γεγονός ότι λόγω της φορολογικής μεταρρύθμισης θα «λείψουν» πάνω από 1,2 δισ. ευρώ λόγω της ενεργοποίησης της νέας φορολογικής κλίμακας. Για να εισπραχθούν οι ίδιοι φόροι με μειωμένους συντελεστές, ένας δρόμος υπάρχει: να αυξηθεί η φορολογητέα ύλη, κάτι που μπορεί να συμβεί είτε με την αύξηση του αριθμού των εργαζομένων είτε και με την αύξηση των μισθών. Σε αυτό λοιπόν ποντάρει

Το οικονομικό επιτελείο ποντάρει στην αύξηση των εισοδημάτων στον ιδιωτικό τομέα για να έχει έσοδα 15 δισ. ευρώ από τα φυσικά πρόσωπα.

το οικονομικό επιτελείο: στο ότι οι μεικτές απολαβές από σχέσεις εξαρτημένης εργασίας θα φτάσουν το 2026 στα 93,6 δισ. ευρώ και θα καταγράψουν αύξηση 4 δισ. ευρώ συγκριτικά με το 2025, έτος κατά το οποίο τα μεικτά των μισθωτών αναμένεται να διαμορφωθούν στα 89,7 δισ. ευρώ. Στην πράξη, ο μέσος μεικτός μισθός στην Ελλάδα, έτσι όπως καταγράφεται από το σύστημα «Εργάνη» θα πρέπει να ξεπεράσει του χρόνου τα 1.440 με 1.450 ευρώ, όταν φέτος προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί κάτω από τα 1.400 ευρώ με το κλείσιμο της χρονιάς.

Τα ποσά αποτελούν πρόβλεψη, καθώς η τελική διαμόρφωσή τους δεν μπορεί να προκύψει με διοικητική ή πολιτική απόφαση. Τον Μάρτιο, το υπουργικό συμβούλιο

θα καθορίσει τον κατώτατο μισθό και πιθανότατα θα τον διαμορφώσει στην περιοχή των 910-920 ευρώ. Κατά την παρουσίαση του προϋπολογισμού ελέγχθηκε ότι ο κατώτατος μισθός θα είναι από τον Απρίλιο του 2026 αυξημένος κατά τουλάχιστον 40% σε σχέση με τα

επίπεδα του 2019 (650 ευρώ) οπότε αυτό το ποσοστό παραπέμπει στο ότι θα δοθεί μια αύξηση της τάξης των 30-40 ευρώ τον μήνα σε σχέση με τα 880 ευρώ που είναι τα σημερινά επίπεδα. Ωστόσο, ο κατώτατος μισθός θα αφορά το 2026 λιγότερους από 550.000

εργαζομένους, αριθμός που αντιστοιχεί σε όχι πάνω από 20%-25% του συνολικού αριθμού των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα. Το πραγματικό στοίχημα θα είναι να συνδράμει το σύνολο του ιδιωτικού τομέα, δηλαδή οι εργοδότες των δύο εκατομμυρίων εργαζομέ-

νων που δεν καταβάλλουν μόνο τον ελάχιστο μισθό.

Τα 1.450 ευρώ απέχουν πάνω από 4% σε σχέση με το εκτιμώμενο κλείσιμο των 1.390 ευρώ για φέτος. Αυτό σημαίνει ότι απαιτούνται υπογραφές ατομικών ή συλλογικών συμβάσεων που θα φέρ-

νουν αυξήσεις αυτού του επιπέδου. Προς το παρόν υπάρχουν σε εξέλιξη οι διαβουλεύσεις των κοινωνικών εταίρων με το υπουργείο Εργασίας ώστε να γίνουν βελτιωτικές νομοθετικές κινήσεις στο πλαίσιο των συλλογικών συμβάσεων. Από τη στιγμή που θα κατατεθεί το νομοσχέδιο, το βάρος θα πέσει στην υπογραφή των νέων συμφωνιών, που θα φέρουν και τις πολυπόθητες αυξήσεις. Εκτός από τις αυξήσεις των μεικτών αποδοχών, το ζητούμενο είναι και η μεταβολή των καθαρών απολαβών. Αν ο μέσος μισθός φτάσει στα 1.450 ευρώ μεικτά μέσα στο 2026 από 1.390 ευρώ το 2025, τότε τα καθαρά:

1. Για τον εργαζόμενο χωρίς παιδιά θα φτάσουν από 1.081 ευρώ που είναι οι καθαρές αποδοχές

Για τον εργαζόμενο με δύο παιδιά τα καθαρά θα ανέλθουν στα 1.177 ευρώ από 1.105 ευρώ που είναι σήμερα, δηλαδή θα αυξηθούν κατά 6,5%.

που αντιστοιχούν στα 1.390 ευρώ μεικτά, στα 1.131 ευρώ (σ.σ. είναι τα καθαρά που αντιστοιχούν στα 1.450 ευρώ μεικτά). Η μεταβολή το 2026 σε σχέση με το 2025 ανέρχεται σε 4,6%.
2. Για τον εργαζόμενο με ένα παιδί, 1.450 ευρώ μεικτά θα σημαίνουν το 2026 περίπου 1.151 ευρώ καθαρά, από 1.089 ευρώ που είναι σήμερα τα καθαρά που αντιστοιχούν στα 1.390 ευρώ. Η ποσοστιαία αύξηση θα φτάσει στο 5,7%.
3. Για τον εργαζόμενο με δύο παιδιά, τα καθαρά θα ανέλθουν στα 1.177 ευρώ από 1.105 ευρώ που είναι σήμερα (μεταβολή 6,5%).
4. Για τον εργαζόμενο με τρία παιδιά, τα καθαρά θα φτάσουν στα 1.231 ευρώ από 1.121 ευρώ που είναι σήμερα (μεταβολή 9,8%).

Περισσότερες δουλειές, κυρίως για ανειδίκευτους

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Μια σημαντική ποιοτική διαφοροποίηση σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια φαίνεται ότι συντελείται στην ελληνική αγορά εργασίας, καθώς η αξιολογητική κριση της ανεργίας το τελευταίο δωδεκάμηνο δεν ήταν τυχαία.

Οι πρόσφατες μελέτες και τριμηνιαίες εκθέσεις της Τράπεζας της Ελλάδος και του ΙΟΒΕ, αλλά και τα στοιχεία από τις αναλυτικές περιοδικές δηλώσεις που υποβάλλουν οι εργοδότες και επεξεργάζονται ο ΕΦΚΑ και το πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη», καταγράφουν σαφείς μετατοπίσεις στην απασχόληση: η μείωση οφείλεται κυρίως στην έντονη ζήτηση εργασίας σε συγκεκριμένους κλάδους, στην αύξηση μισθών στις χαμηλότερες κλίμακες και σε θετικό ισοζύγιο προσλήψεων - αποχωρήσεων στον ιδιωτικό τομέα. Τα ευρήματα δείχνουν επίσης ότι η μεταβολή έχει γεωγραφικές και εποχικές όψεις, που δεν επιτρέπουν εφησυχασμό. Αλλωστε, τα αποτελέσματα της σύγκρισης με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ακόμη εξαιρετικά ανησυχητικά. «Ευτυχώς που υπάρχει και η Βουλγαρία», επισημαίνουν στην «Κ» οικονομικοί αναλυτές, για να δείξουν ότι έχουμε ακόμη πολύ δρόμο να διανύσουμε, και μάλιστα με ταχύτερο βηματισμό, αφού «ενώ οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι τρέχουν, εμείς απλώς περπατάμε ευθεία...».

Αν και τα επίσημα στοιχεία που δημοσιοποιεί κάθε χρόνο το υπουργείο Εργασίας σε έναν τόμο -καταγραφή της εγχώριας αγοράς εργασίας δεν έχουν ακόμη δημο-

Η απασχόληση ενισχύεται, αλλά το παραγωγικό μοντέλο δεν έχει αλλάξει. Ο μέσος μισθός στον ιδιωτικό τομέα έφτασε στα 1.376,03 ευρώ μεικτά, με σημαντικές όμως διαφοροποιήσεις και διαιώνιση των ανισοτήτων.

σιοποιηθεί και κάθε άλλη ανάλυση ενέχει τον κίνδυνο να επηρεαστεί από την έντονη εποχικότητα που χαρακτηρίζει την ελληνική αγορά εργασίας, τα στοιχεία για το 2024 και το 2025 δείχνουν ότι η απασχόληση συνεχίζει να αυξάνεται με γρήγορο ρυθμό. Τόσο η ποσοτική όσο και η ποιοτική διάσταση της μισθωτής εργασίας βελτιώνεται, ενώ παράλληλα καταγράφονται σημαντικές διαφοροποιήσεις στη σύνθεση των επαγγελματιών, των ηλικιακών ομάδων, αλλά και των κλάδων που δημιουργούν νέες θέσεις – και αυτό παρά τις πιέσεις που δέχεται η ελληνική αγορά εργασίας λόγω της δημογραφικής συρρίκνωσης και της έλλειψης εργατικού δυναμικού.

Το ποσοστό ανεργίας έπεσε στο 7,6% τον Σεπτέμβριο (μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό) καταγράφοντας μείωση 0,8 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2024, ενώ συγκριτικά με τον Αύγουστο του 2025 το εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας παρέμεινε

σταθερό, σε 8,2%. Την ίδια περίοδο, ο αριθμός των ανέργων διαμορφώθηκε σε 366.300 σημειώνοντας υποχώρηση της τάξης του 10,3% σε σχέση με ένα έτος νωρίτερα και ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 0,5%, σε 4.423.600 τον Σεπτέμβριο του τρέχοντος έτους.

Σύμφωνα με την «Εργάνη», τον Σεπτέμβριο του 2025 εργάζονταν στη χώρα μας 2.843.098 μισθωτοί, αριθμός αυξημένος κατά 2,8% σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2024 (περίπου +77.000 θέσεις) και κατά 21% σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2019 (+502.245 θέσεις).

Η αύξηση αυτή, σε μια περίοδο που η διαθεσιμότητα εργατικού δυναμικού μειώνεται, δείχνει ότι η σημαντική μείωση της ανεργίας οφείλεται πλέον τόσο στην αύξηση της απασχόλησης όσο και στη μείωση των ανέργων (- 440.000 από το 2019 και - 53.000 σε ετήσια βάση) αλλά και στη μείωση του πληθυσμού εκτός εργατικού δυναμικού (- 160.000 από το 2019 και - 20.000 σε ετήσια βάση).

Επίσης, ενίσχυση εμφανίζει και η πλήρης απασχόληση, που τον Σεπτέμβριο ήταν στο 76% έναντι 74% τον ίδιο μήνα του 2024 και κάτω από 68% το 2019.

Βεβαίως, οι θέσεις που δημιουργήθηκαν τον τελευταίο χρόνο αφορούν κυρίως ανειδίκευτους εργάτες και χειρώνακτες, μικροεπαγγελματίες, υπαλλήλους γραφείου και χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Η πλειονότητα των νέων θέσεων είναι δηλαδή χαμηλής εξειδίκευσης, ενώ οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της ζήτησης, γεγονός που δείχνει ότι το επίπεδο δεξιοτήτων της αγοράς δεν μεταβάλλεται με τους ρυθμούς που απαιτούνται για αλλαγή παραγωγικού μοντέλου.

Σύμφωνα με παλαιότερες μελέτες των ΙΟΒΕ και ΤτΕ, η μείωση της ανεργίας δεν συνδέεται με έναν μόνο κλάδο, αλλά με ένα «μωσαϊκό τομέων», όπου για παράδειγμα χαμηλό και μεσαίο ειδικευμένο προσωπικό υπηρεσιών ζητούν ξενοδοχεία, επισιτισμός και λιανικό εμπόριο, τεχνικές ειδικότητες ζητεί ο τομέας των κατασκευών, νοσηλευτικό και βοηθητικό προσωπικό ζητείται έντονα

Εντυπωσιακή είναι η αύξηση της απασχόλησης στις νεότερες ηλικίες, καθώς την πρώτη θέση καταλαμβάνει η ηλικιακή ομάδα 20-24 ετών με αύξηση της τάξης του 9,4% και ακολουθούν οι νέοι 15-19 ετών με 6,8%, ενώ αξιοσημείωτη είναι και η αύξηση της απασχόλησης ατόμων άνω των 65 ετών κατά 5,6%. Συνολικά, το 43,71% των ασφαλισμένων είναι έως 39 ετών, ενώ η πλειονότητα (61%) βρίσκεται στις ηλικίες 25-49.

Ο πρωτογενής τομέας θεωρείται ο μεγάλος χαμένος, καθώς συνεχίζει να κάνει εργατικά χέρια, με τα στοιχεία να δείχνουν ότι από τον Σεπτέμβριο 2024 στον Σεπτέμβριο 2025 έχασε περίπου 65.000 θέσεις εργασίας. Αντιθέτως, ο δευτερογενής τομέας παρουσιάζει θετικό ισοζύγιο (+30.000), κυρίως από τις κατασκευές, με αύξηση της απασχόλησης κατά 14%, και τη μεταποίηση κατά 5%.

Επίσης, ο τριτογενής τομέας των υπηρεσιών δημιουργεί περίπου 90.000 θέσεις, με κυρίαρχο τον κλάδο του εμπορίου, αλλά και αυξήσεις σε επαγγελματίες, τεχνικές και επιστημονικές δραστηριότητες, εκπαίδευση, τέχνες - διασκέδαση και διοικητικές δραστηριότητες.

Σύμφωνα με παλαιότερες μελέτες των ΙΟΒΕ και ΤτΕ, η μείωση της ανεργίας δεν συνδέεται με έναν μόνο κλάδο, αλλά με ένα «μωσαϊκό τομέων», όπου για παράδειγμα χαμηλό και μεσαίο ειδικευμένο προσωπικό υπηρεσιών ζητούν ξενοδοχεία, επισιτισμός και λιανικό εμπόριο, τεχνικές ειδικότητες ζητεί ο τομέας των κατασκευών, νοσηλευτικό και βοηθητικό προσωπικό ζητείται έντονα

στον τομέα της υγείας, ενώ άλλες ειδικότητες, όπως IT, τεχνικοί, λογιστές, σύμβουλοι κ.λπ. ζητούνται από επιχειρήσεις επαγγελματιών υπηρεσιών.

Όλες οι αναλύσεις των ιδρυμάτων και φορέων αναγνωρίζουν τον ρόλο της βελτίωσης των εισοδημάτων, κυρίως των χαμηλόμισθων, επιπλέοντας σημαντικά την αύξηση της απασχόλησης. Ο μέσος μισθός στον ιδιωτικό τομέα έφτασε τα 1.376,03 ευρώ μεικτά, αυξημένος κατά 5,53% σε ένα έτος, με σημαντικές όμως διαφοροποιήσεις και διαιώνιση των ανισοτήτων.

Ετσι, για παράδειγμα, οι μισθοί στις μικρές επιχειρήσεις (κάτω των 10 εργαζομένων) κατά μέσον όρο κινήθηκαν στα 1.023,86 ευρώ έναντι 1.467,39 στις μεγάλες (άνω των 10 εργαζομένων) επιχειρήσεις. Οι μισθοί πάντως παραμένουν ακόμη σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Είναι χαρακτηριστικό ότι σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της Eurostat, η χώρα μας έχει τον δεύτερο χειρότερο μέσο μισθό πλήρους απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μόλις 17.954 ευρώ (στοιχεία 2024) ξεπερνώντας μόνο τη Βουλγαρία, που είχε μέσο μισθό 15.400 ευρώ, ενώ στην τρίτη χειρότερη θέση ήταν η Ουγγαρία με 18.500 ευρώ. Η αύξηση σε ετήσια βάση είναι μόλις 884 ευρώ ή 5% καθώς το 2023 ο μέσος μισθός ήταν 17.070 ευρώ. Ο μέσος μισθός στην Ελλάδα ήταν 4,5 φορές χαμηλότερος από τον αντίστοιχο του Λουξεμβούργου, 3,4 φορές χαμηλότερος από της Ιρλανδίας και 2,2 φορές χαμηλότερος από τον μέσο ευρωπαϊκό μισθό.

Η εταιρεία Χρ. Καποδιστριας και Υιοί Λτδ με Αριθμό Μητρώου Εργοδότη (ΑΜΕ) 218158/4/4531 ζητά να προσλάβει Pickers/Αποθηκάρχους με αρκετά καλούς όρους εργοδότησης, όχι χαμηλότερους από αυτούς που ισχύουν για το υπόλοιπο προσωπικό με βάση τις Συμφωνίες Εργοδότησής τους.

Οι ενδιαφερόμενοι να αποστέινονται στο Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας Λάρνακας στα τηλέφωνα 24805333.

ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ - ΛΕΜΕΣΟΣ

Εταιρεία ανακύκλωσης ελαστικών στη Λεμεσό, ζητά ανειδίκευτους εργάτες για χειρωνακτική εργασία στο εργοστάσιο (τεμαχισμός ελαστικών, εκφόρτωση εμπορευματοκιβωτίων κ.α.).

Απαραίτητα προσόντα:
Υπευθυνότητα & συνέπεια
Δυνατότητα εκτέλεσης χειρωνακτικών εργασιών
Ωράριο: 8 ώρες ημερησίως, 5 ημέρες την εβδομάδα
(Ενδέχεται να υπάρχουν αλλαγές ανάλογα με συγκεκριμένες συνθήκες λειτουργίας.)

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστείλουν στοιχεία επικοινωνίας στο info@cbrcyprus.eu.

Η No1 ενημερωτική εφαρμογή στην Κύπρο

Μείνετε ενημερωμένοι!

Κατεβάστε την εφαρμογή της Καθημερινής Κύπρου στο κινητό σας

Γεώργιος Ερτζάν, επικεφαλής του Group Private Banking της Eurobank

Επενδυτικές λύσεις για μεσαίες και μεγάλες περιουσίες

Η μεταφορά του Wealth Management στο Λουξεμβούργο και η διεκδίκηση μεριδίου από μια αγορά 7,5 τρισ.

Συνέντευξη στην **ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΟΡΤΖΗ**

Σε μία από τις πιο καθοριστικές φάσεις μετασχηματισμού του Private Banking και του Wealth Management βρίσκεται η Eurobank, μεταφέροντας το επίκεντρο της δραστηριότητάς της στο Λουξεμβούργο. Η κίνηση αυτή σηματοδοτεί τη δημιουργία ενός διεθνούς οικοσυστήματος Wealth Management, που ενοποιεί επενδυτική στρατηγική, τεχνολογία και συμβουλευτική σε όλες τις αγορές όπου δραστηριοποιείται ο όμιλος. Ο Γεώργιος Ερτζάν, επικεφαλής του Group Private Banking, με πολυετή εμπειρία στον χώρο και καθοριστική συμβολή στη διαμόρφωση της στρατηγικής του ομίλου, μιλάει στην «Κ» για το νέο μοντέλο λειτουργίας, τον ρόλο του Λουξεμβούργου και τη νέα εποχή του Wealth Management (διαχειρίσις πλούτου) που συνδέει διεθνή πρότυπα με ελληνική ψυχή.

— **Πώς υλοποιείται το νέο μοντέλο λειτουργίας του Wealth Management του ομίλου Eurobank με επίκεντρο το Λουξεμβούργο;**

— Το Λουξεμβούργο αποτελεί την καρδιά του Wealth Management του ομίλου. Μέσα από αυτό ενοποιούμε τη στρατηγική επενδύσεων, τη διακυβέρνηση των συμβουλευτικών υπηρεσιών και την καινοτομία προϊόντων σε όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιούμαστε. Η δομή αυτή μας επιτρέπει να προσφέρουμε μια ενιαία, διαφανή και διεθνώς συγκρίσιμη εμπειρία εξυπηρέτησης, που συνδυάζει παγκόσμια πρότυπα με τοπική εξειδίκευση.

— **Γιατί Λουξεμβούργο;**

— Διότι είναι ένα από τα κορυφαία κέντρα διεθνούς Wealth Management. Εκεί διαχειρίζονται περίπου 650 δισ. ευρώ σε Private Banking και σχεδόν 7 τρισ. σε αμοιβαία κεφάλαια. Δύο στους τρεις

επενδυτές που τοποθετούνται εκεί ανήκουν στην κατηγορία high ή ultra high net worth. Αν, λοιπόν, θέλεις να «μιλήσεις» στη γλώσσα του διεθνούς επενδυτικού κοινού, πρέπει να είσαι παρών εκεί. Και αυτό ακριβώς κάνουμε, με μια προσέγγιση που συνδυάζει την ευρωπαϊκή αξιοπιστία του Λουξεμβούργου με την εξειδίκευση και την ευελιξία του ελληνικού μοντέλου.

— **Τι σημαίνει αυτή η μεταφορά στην πράξη; Πρόκειται για μια οργανωτική αλλαγή και πώς συνδυάζεται με τον τεχνολογικό μετασχηματισμό;**

— Είναι και τα δύο. Στις 3 Νοεμβρίου ολοκληρώσαμε επιτυχώς τη μετάβαση στο νέο core banking σύστημα Temenos στο Λουξεμβούργο. Πρόκειται για μια σημαντική τεχνολογική εξέλιξη, καθώς η πλατφόρμα δεν περιορίζεται σε απλές συναλλαγές e-banking. Προσφέρει συνεχή και ολοκληρωμένη ενημέρωση με ροή εξειδικευμένων αναφορών προς τον πελάτη, δυνατότητα διαχείρισης του χαρτοφυλακίου του, άμεση επικοινωνία με τον προσωπικό σύμβουλο και εκτέλεση συναλλαγών σε ένα ενιαίο, πλήρως διασυνδεδεμένο περιβάλλον.

Παράλληλα, οι Relationship Managers αποκτούν ενιαία εργασία, δεδομένα και διαδικασίες, είτε βρίσκονται στην Ελλάδα, στην Κύπρο, στο Ηνωμένο Βασίλειο ή οπουδήποτε. Ο στόχος είναι ένας: ενιαία εμπειρία, με κοινή γλώσσα και κοινή ποιότητα εξυπηρέτησης παντού.

Στο επίκεντρο αυτής της προσπάθειας βρίσκεται η πεποίθηση πως οι πελάτες δεν εμπιστεύονται απλώς προϊόντα ή διαδικασίες, αλλά μια ενωμένη ομάδα που λειτουργεί με συνέπεια, γνώση και κοινό σκοπό.

— **Παρακολουθείτε στενά τις διεθνείς τάσεις; Τι βλέπετε να αλλάζει;**

— Το μεγάλο κύμα έρχεται από τους λεγόμενους Everyday Millionaires – άτομα με επενδύσιμο πλούτο από 1 έως 5 εκατ. δολάρια, που πλέον ξεπερνούν τα 52 εκατομμύρια παγκοσμίως και διαχειρίζονται περισσότερα από 107 τρισ. δολάρια. Παράλληλα, μέσα στις επόμενες δύο δεκαετίες θα δούμε μια παγκόσμια μεταβίβαση πλούτου άνω των 83 τρισ. δολαρίων, σηματοδοτώντας τη μεγαλύτερη αλλαγή γενεών στην ιστορία του Wealth Management.

Η επόμενη γενιά ζητάει διαφορετικά πράγματα: ψηφιακή πρόσβαση, διεθνή ευκολία, διαφάνεια και προϊόντα με ουσία και όχι μόνο απόδοση. Θέλουν μια private bank που να συνδέεται με τη ζωή τους – όχι απλώς με το χαρτοφυλάκιό τους. Θέλει να συνεργάζεται με έναν προσωπικό σύμβουλο που μιλάει τη γλώσσα των αξιών της, που ενσωματώνει αρχές βιωσιμότητας και κοινωνικής ευθύνης. Θέλει, με λίγα λόγια, ένα private banking με σκοπό (purpose-driven), όχι απλώς με απόδοση.

— **Πώς διαμορφώνεται η εικόνα του πλούτου στην Ελλάδα και στην Κύπρο, και ποιες είναι οι κυριότερες τάσεις που παρατηρείτε;**

— Τα τελευταία δέκα χρόνια ο συνολικός πλούτος των ελληνικών και κυπριακών νοικοκυριών έχει αυξηθεί πάνω από 40%. Η ναυτιλία, το real estate και οι επιχειρηματικές συμμετοχές είναι οι κύριοι πυλώνες αυτής της ανάπτυξης. Πλέον αξιολογούμε τον πελάτη όχι μόνο με βάση τα ρευστά διαθέσιμα, αλλά με βάση τον συνολικό καθαρό πλούτο (total net worth), δηλαδή ακίνητα, συμμετοχές, μετοχές εταιρειών, πλοία. Στη βάση αυτή έχουμε διαμορφώσει τρεις κατηγορίες πελατών:

— Tous Entry High Net Worth, με διαθέσιμα από 300.000 έως 1 εκατ. ευρώ.

— Tous High Net Worth, από 1

Η επόμενη γενιά ζητάει διαφορετικά πράγματα: ψηφιακή πρόσβαση, διεθνή ευκολία, διαφάνεια και προϊόντα με ουσία και όχι μόνο απόδοση, σημειώνει ο κ. Ερτζάν.

Πύλη διεθνούς ανάπτυξης

Με το μοντέλο που χτίζουμε στο Λουξεμβούργο – ενιαίο επενδυτικό πλαίσιο, ψηφιακή υποδομή και διεθνή παρουσία – η Eurobank Private Bank Luxembourg εξελίσσεται σε σημείο αναφοράς για τη νοτιοανατολική Ευρώπη και σε πύλη διεθνούς ανάπτυξης του Group. Πρόκειται για τη φυσική μετάβαση της Eurobank από μια περιφερειακή τράπεζα σε μια διεθνώς αναγνωρίσιμη private bank.

έως 25 εκατ. ευρώ, και
— Tous Ultra High Net Worth, άνω των 25 εκατ. ευρώ.

Κεντρικός στόχος μας είναι η πελατεία με επενδύσιμα κεφάλαια άνω του 1 εκατ. ευρώ, όπου μπορούμε να προσφέρουμε ολοκληρωμένες, εξατομικευμένες λύσεις. Το ζητούμενο, όμως, δεν είναι απλώς η συγκέντρωση κεφαλαίων, αλλά η δημιουργία ενός βιώσιμου οικοσυστήματος εμπιστοσύνης και συνεργασίας, που διασφαλίζει συνέχεια, συνέπεια και πραγματική προστιθέμενη αξία για κάθε πελάτη.

— **Τι διαφορετικό προσφέρει πλέον η Eurobank σε αυτή την πελατεία;**

— Πρώτον, ενιαίο επενδυτικό πλαίσιο. Από τον Chief Economist και τον CIO μέχρι το Advisory και το DPMS (Discretionary Portfolio Management Service), δηλαδή την εν λευκώ διαχείριση χαρτοφυλακίου, όλοι λειτουργούμε με μία στρατηγική και ενιαία διακυβέρνηση.

Δεύτερον, ευρύ φάσμα λύσεων, όπως συνεργασίες με External Asset Managers, lombard loans, δηλαδή δάνεια που παρέχονται με εξασφάλιση κινητών ή ακινήτων περιουσιακών στοιχείων, στεγαστικά, Family Office και Wealth Structuring υπηρεσίες, καθώς και πρόσβαση σε εναλλακτικές επενδύσεις που μέχρι πρόσφατα ήταν διαθέσιμες μόνο σε ultra high net worth επενδυτές.

Τρίτον, ενιαία θεραπευτική εμπειρία: μία σχέση, μία υποδομή, μία διαδικασία για όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιούμαστε, με επίκεντρο το Λουξεμβούργο.

Και τέταρτον, ψηφιακή εμπειρία νέας γενιάς. Το Temenos είναι μόνο η αρχή – χτίζουμε μια εμπειρία όπου η τεχνολογία απελευθερώνει τον Relationship Manager ώστε να αφιερωθεί περισσότερο στην ουσία: τον πελάτη, επενδύουμε σε πλατφόρμες που θα επιτρέψουν στον Relationship Manager να λειτουργεί ως πραγματικός «curator of

value», αφιερώνοντας χρόνο στην ουσία της σχέσης με τον πελάτη.

— **Ο Έλληνας, ωστόσο, ήταν πάντα διστακτικός στις επενδύσεις... Έχει αλλάξει αυτό;**

— Αρχίζει να αλλάζει. Και δεν είναι ελληνικό φαινόμενο, είναι παγκόσμιο. Ο πληθωρισμός υπενθύμισε σε όλους ότι η διατήρηση ρευστότητας με χαμηλή απόδοση σημαίνει ουσιαστικά απώλεια κεφαλαίου. Όταν η προθεσμία σου δίνει 2% και ο πληθωρισμός είναι στο 3%, στην πραγματικότητα χάνεις χρήματα αν δεν έχεις επενδύσει. Σήμερα, η διατήρηση ρευστότητας χωρίς στρατηγική τοποθέτηση δεν αποτελεί λύση – η επένδυση είναι αναγκαioτητα. Παράλληλα, το φορολογικό πλαίσιο έχει γίνει πιο φιλικό. Πάνω από 2.500 high net worth άτομα έχουν εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα μέσω των καθεστώτων non-dom schemes. Η χώρα αρχίζει να προσελκύει πραγματικό, διεθνές wealth και δημιουργείται μια νέα γενιά επενδυτών που αντιμετωπίζει το Wealth Management όχι ως προϊόν, αλλά ως εμπιστοσύνη και σχέσεις.

— **Πώς προσεγγίζετε τη νέα γενιά επενδυτών;**

— Είναι μια κατηγορία που μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα. Πρόσφατα λανσάραμε την υπηρεσία EverydayInvest, μέσω της οποίας για κάθε συναλλαγή με χρεωστική κάρτα Eurobank, το ποσό στρογγυλοποιείται στο επόμενο ακέραιο ευρώ και η διαφορά επενδύεται αυτόματα. Πάνω από το 90% όσων χρησιμοποιούν την υπηρεσία δεν είχαν κάνει ποτέ επένδυση μέσω της τράπεζας. Είναι ένα πρώτο, απλό βήμα εισόδου στον κόσμο των επενδύσεων – αλλά σημαντικό, γιατί καλλιεργεί επενδυτική παιδεία και εμπιστοσύνη. Αυτή είναι η ουσία της σχέσης με τη νέα γενιά: εκπαίδευση, διαφάνεια, purpose.

— **Σε επίπεδο μεγεθών, πού βρίσκεστε σήμερα και ποιοι είναι οι στόχοι σας;**

— Ο όμιλος ξεπερνάει τα 100 δισ. ευρώ σε ενεργητικό. Το Group Private Banking διαχειρίζεται 14,2 δισ. ευρώ και στοχεύουμε στα 14,5 δισ. στο τέλος του έτους. Αν συμπεριλάβουμε και το asset management, φτάνουμε στα 22-23 δισ. ευρώ για το Wealth Management. Το 53% της κερδοφορίας της Eurobank προέρχεται πλέον από διεθνείς δραστηριότητες, με στόχο να αγγίξει το 55% το 2027. Αυτή η επίδοση δεν είναι τυχαία. Είναι αποτέλεσμα στρατηγικής εξωστρέφειας και του διαφοροποιημένου γεωγραφικού μοντέλου που μας επιτρέπει να αυξάνουμε σταθερά τα υπό διαχείριση κεφάλαια.

— **Πού βλέπετε τη Eurobank Private Bank σε λίγα χρόνια;**

— Ο στόχος μας είναι μια private bank διεθνών προδιαγραφών με ελληνική ψυχή. Θέλουμε να απευθυνόμαστε όχι μόνο σε Έλληνες και Κύπριους, αλλά και σε πελάτες από όλη τη Δυτική Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και την Ασία. Τα γραφεία αντιπροσωπεύει που ανοίγουμε σε Ινδία, Μέση Ανατολή και Ισραήλ δείχνουν ξεκάθαρα αυτή την κατεύθυνση.

Δεν προσπαθούμε απλώς να παρακολουθήσουμε την αλλαγή. Θέλουμε να είμαστε μέρος της διαμόρφωσής της. Με το μοντέλο που χτίζουμε στο Λουξεμβούργο –ενιαίο επενδυτικό πλαίσιο, ψηφιακή υποδομή και διεθνή παρουσία – η Eurobank Private Bank Luxembourg εξελίσσεται σε σημείο αναφοράς για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη και σε πύλη διεθνούς ανάπτυξης του Group. Πρόκειται για τη φυσική μετάβαση της Eurobank από μια περιφερειακή τράπεζα σε μια διεθνώς αναγνωρίσιμη private bank, με σταθερή βάση, στρατηγική συνέπεια και ξεκάθαρο όραμα για το μέλλον.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Η **EUROBANK**

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

20.11

ΤΑΦΡΟΣ ΝΤΑΒΙΔΑ

© paramithoupoli_cy

Παραμυθούπολη Χριστουγέννων - Paramythoupoli Xristougennon

Μέγας Χορηγός:

EUROBANK

Χορηγοί:

ZΘΡΠΑΣ

Wolt

NEW SEVEGEP

AP

SY STAGE

GIANTS

PAPA JOHNS

Parex

Pharma LEAD

LUNO COFFEE

Vassos Psarolimanos

PARK PALATISO

HORTAS LUNA PARK

Χορηγός Επικοινωνίας:

LOVE 100.7 FM

Στεγαστικά προγράμματα στα αζήτητα

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Κάθε στοχευμένο πρόγραμμα επιδο- τησης για την αντιμετώπιση του στεγαστικού και ένα μείζον πρό- βλημα το οποίο απαιτεί εξεύρε- ση λύσης υπό ασφυκτικά χρονικά πλαίσια. Αναζητούνται υποψήφιοι για να κλείσει το πρόγραμμα «Σπίτι μου II», που χορηγεί επιδοτούμε- να στεγαστικά δάνεια. Δέκα μήνες μετά την έναρξη διάθεσή τους, τα άτοκα δάνεια ανακαινίσουν του «Αναβαθμιζώ το σπίτι μου» έχουν μείνει στα αζήτητα. Στο «Ανακαινί- ζω - Νοικιάζω», οι μισοί ενδιαφερό- μενοι για να επιδοτηθούν ώστε να ανοίξουν κλειστά σπίτια, με στόχο να τα νοικιάσουν, αποδείχθηκαν παραβάτες και τώρα γίνεται νέο προσκλητήριο για να βρεθούν οι αντικαταστάτες τους. Πάνω από 150.000 νοικοκυριά μπαίνουν στη διαδικασία να κλείσουν συνεργεία και τεχνικούς για να βελτιώσουν ενεργειακά τα σπίτια τους μέσα στον χειμώνα, με την αμφιβολία του κατά πόσον υπάρχει διαθέσιμο τεχνικό δυναμικό για να καλύψει την απότομη αύξηση της ζήτησης να είναι έκδηλη. Όσο για τα ισχυ- ρά φορολογικά κίνητρα για την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών, «σκοντάφτουν» στην απροθυμία των τεχνικών επαγγελμάτων να εκδώσουν αποδείξεις και τιμολό- για χωρίς να αναπροσαρμόσουν τις οικονομικές απαιτήσεις τους.

Η πίεση χρόνου, εν πολλοίς προ- κύπτει από την ανάγκη να απορρο- φηθούν οι πόροι του Ταμείου Ανά- καμψης εντός των προβλεπόμενων χρονοδιαγραμμάτων. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο τις προη- γούμενες ημέρες ανακοινώθηκαν εντυπωσιακές αυξήσεις στους προ- ύπολογισμούς των προγραμμάτων που συνδέονται με το ενεργειακό και το στεγαστικό πρόβλημα. Για παράδειγμα, ο προϋπολογισμός του προγράμματος «Εξοικονομώ 2025» εκτινάχθηκε από τα 434 στα 924 εκατ. ευρώ, ώστε να γίνουν δεκτές τουλάχιστον 40.000 από τις 55.000 αιτήσεις που είχαν υποβληθεί αρ- χικά. Όσο για το «Αλλάζω θερμο- σίφωνα - Σύστημα θέρμανσης» θα απορροφάει 647 εκατ. ευρώ από 223 εκατ. ευρώ, που ήταν ο αρχι- κός προϋπολογισμός, με τους εν-

διαφερομένους εδώ να ξεπερνούν τις 100.000.

Μόνο από αυτά τα δύο προγράμ- ματα σπένεται χορός δισεκατομμυ- ρίων στην αγορά, αφού εκτός από το 1,5 δισ. ευρώ των επιδοτήσεων, θα πρέπει να συνυπολογιστούν και τα ίδια κεφάλαια που θα κληθούν ναβάλουν τα νοικοκυριά. Δύο τα ζητήματα που τίθενται: **1.** Ποια θα είναι η επίπτωση της κα- τακόρυφης αύξησης της ζήτησης στις τιμές. Εκτός από τα υλικά και τις συσκευές, κρίσιμο είναι και το κόστος της εργασίας. **2.** Αν μπορεί η αγορά να ανταποκρι- θεί σε όλες αυτές τις παραγγελίες. Με τα σημερινά δεδομένα, οι πε- ρισσότερες από 40.000 ενεργειακές αναβαθμίσεις μέσω του προγράμμα- τος «Εξοικονομώ 2025» θα πρέπει να ολοκληρωθούν μέχρι τον Μάιο.

Δεν βρίσκουν υποψη- φίους για να κλείσει το «Σπίτι μου II», που χορηγεί επιδοτούμε- να στεγαστικά δάνεια - Κανένα ενδιαφέρον για τα δάνεια ανακαινί- σης του «Αναβαθμιζώ το σπίτι μου».

Στο πρόγραμμα «Σπίτι μου II» αναζητούνται υποψήφιοι δανειολή- πτες και η κυβέρνηση ανακοίνωσε ήδη τις αυξήσεις στα εισοδηματικά κριτήρια του προγράμματος ώστε να διευρυνθεί ο κατάλογος των υποψη- φίων. Δύο οι λόγοι: Πρώτον, έχουν περάσει δύο... εκαταριστικά από τότε που ανακοινώθηκε το πρόγραμ- μα, με αποτέλεσμα πολλοί να έχουν μείνει εκτός λόγω της αύξησης των ονομαστικών εισοδημάτων (ο.σ. υπάρχει και πρόβλεψη να λαμβά- νεται υπόψη ο μέσος όρος τριετίας για να μην κουνονται δικαιούχοι, και πάλι όμως τα αυστηρά εισοδηματι- κά όρια λειτουργούν ως κόφτες). Και δεύτερον, ο συνδυασμός ανώτατου πλάφον στο εισόδημα και αύξησης των τιμών στα ακίνητα ουσιαστικά καθιστά τους υποψηφίους ως μη επι- λέξιμους. Το ακριβό ακίνητο απαιτεί

καταβολή υψηλότερης δόσης και αυ- τη δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί από το χαμηλότερο εισόδημα.

Η αποκλιμάκωση των επιτοκί- ων, το τελευταίο 18μνο, δημιουρ- γεί διλήμματα στους υποψηφίους δανειολήπτες. Ναι μεν το κόστος δανεισμού μέσω του προγράμμα- τος παραμένει χαμηλότερο (ο.σ. με το «Σπίτι μου II» το τελικό κόστος πέφτει και κάτω από 2%), από την άλλη όμως απαιτούνται συμβιβασ- μοί. Ο βασικότερος, να αποκτηθεί ένα ακίνητο το οποίο να πληροί και το κριτήριο της παλαιότητας και το κριτήριο της επιφάνειας τη στιγμή μάλιστα που καταγράφονται πολύ μεγάλες αυξήσεις στις τιμές πώλη- σης των ακινήτων που εμπίπτουν στην περίμετρο του προγράμματος. Εγείρεται, λοιπόν, το ερώτημα στον υποψήφιο αγοραστή εάν θα πρέπει να πάρει ένα δάνειο από την αγορά με επιτόκιο της τάξεως του 3%-3,5% για να αποκτήσει όποιο σπίτι θέλει, ή αν θα πρέπει να κάνει τους συμ- βιβασμούς που προβλέπει το «Σπίτι μου II» για να εξασφαλίσει το επι- τόκιο του 2%.

Ακόμη μεγαλύτερο φαίνεται να είναι το πρόβλημα με τα άτοκα δά- νεια του προγράμματος «Αναβαθμι- ζώ το σπίτι μου». Παρά το γεγονός ότι οι τραπεζές χορηγούν το φθηνό- τερο δυνατό δάνειο (ο.σ. δεν υπάρ- χει τόκος ούτε και έξοδα φακέλου) οι εκταμειώσεις δεν καλύπτουν ού- τε το 20% του προϋπολογισμού του προγράμματος, που ανέρχεται στα 300 εκατ. ευρώ. Και αυτό, παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχουν καν ει- σοδηματικά κριτήρια.

Περίπου 25 εκατ. ευρώ έχουν μείνει αδιάθετα και μέσω του προ- γράμματος «Ανακαινίζω - Νοικιάζω». Οι 3.000 αιτήσεις «μιαίμου» διαγρά- φθηκαν και τώρα αναζητούνται αυ- τοί που έχουν τουλάχιστον το 51% ενός ακινήτου το οποίο παραμένει κλειστό ώστε να λάβουν επιδότηση 8.100 ευρώ για να το ανακαινίσουν και να το νοικιάσουν για τρία χρό- νια. Σε όλα τα προγράμματα που συνδέονται με ανακαινίσεις ακινή- των, το πρόβλημα εντοπίζεται στην έλλειψη των ιδίων κεφαλαίων που απαιτούνται. Ναι μεν η επιδότηση καλύπτει ένα μέρος του συνολικού κόστους αυθαιρεσιών και ημυ- παθριών χώρων, που πραγμα-

Στο ραντάρ του ΜΙΔΑ τα σπίτια «φραντάσματα»

Με το νέο μπρώο ακινήτων, το οικονομικό επιτελείο φιλοδοξεί να εντοπίσει όσα είναι κλειστά και αδήλωτα, αλλά εκμισθώνονται, χωρίς να είναι «ορατά» στην εφορία

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Τα διαχρονικά προβλήματα της ορθής καταγραφής της ακίνη- της περιουσίας της χώρας, που ακόμη παραμένει «όνειρο απατη-λό», καλείται να αντιμετωπίσει η προσπάθεια που έχει ξεκινήσει η ΑΑΔΕ για τη δημιουργία του Μη- τρώου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΜΙ- ΔΑ). Πρόκειται για ένα μπρώο στο οποίο θα συγκεντρωθούν στοιχεία για τα δικαιώματα, τις επιφάνειες, τη χρήση και τις μι- σθώσεις των ακινήτων της χώ- ρας, προκειμένου με τον τρόπο αυτόν, τόσο η φορολογική διοί- κηση όσο και συνολικά το Δημό- σιο, να έχουν έναν «μπούσουλα» για τη χάραξη αποτελεσματικής στεγαστικής πολιτικής, με πιο στοχευμένα και καλύτερα μελε- τημένα μέτρα.

Σε πρώτη φάση, καλούνται να «παντρευτούν» οι αριθμοί ΑΤΑΚ και ΚΑΕΚ του εντύπου του Ε9 και του κτηματολογίου αντίστοιχα, αλλά και της ταυτότητας κυρίου, εφόσον έχει εκδοθεί. Πρόκειται για τους μοναδικούς αριθμούς που συνοδεύουν το κάθε ακίνητο και το κάθε δικαίωμα. Ήδη όμως, όπως αναμενόταν και είχε επιση- मानθεί και από παράγοντες της αγοράς ακινήτων, παρατηρού- νται αρκετές περιπτώσεις που υπάρχουν λάθη και ασυμφωνίες μεταξύ των δηλωμένων επιφανει- ών του ιδίου ακινήτου.

Σύμφωνα με τον κ. Στράτο Παραδί, πρόεδρο της ΠΟΜΙ- ΔΑ, «κατά κανόνα οι διαφορές αυτές εντοπίζονται στο κτημα- τολόγιο, όπου είναι κυρίως υπο- δηλωμένα τα τετραγωνικά των ακινήτων. Επομένως δεν προ- κύπτει φορολογικό πρόβλημα για τους περισσότερους ιδιοκτη- τες, καθώς στο Ε9 έχουν δηλωθεί οι πραγματικές επιφάνειες, που έχουν προκύψει μετά τις τακτο- ποιήσεις αυθαιρεσιών και ημυ- παθριών χώρων, που πραγμα-

Στόχος του Μητρώου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΜΙΔΑ) είναι να καταγραφεί σωστά η ακίνητη περιουσία. Σε πρώτη φάση καλούνται να «παντρευτούν» οι αριθμοί ΑΤΑΚ και ΚΑΕΚ του εντύπου του Ε9 και του κτηματολογίου αντίστοι- χα, αλλά και της ταυτότητας κυρίου, εφόσον έχει εκδοθεί.

τοποιήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια». Ωστόσο, σύμφωνα με τον ίδιο, εφόσον ένας ιδιοκτήτης προχωρούσε π.χ. στην τακτοποιή- ση μιας σοφίτας, ενός ημιυπο- γείου ή μιας αποθήκης και ενός ημιυπαίθριου, κι επομένως τα πραγματικά τετραγωνικά αυξά- νονταν, δεν μπορούσε να προ- βεί σε αλλαγή και στη δηλωμέ- νη επιφάνεια στο κτηματολόγιο. Αυτό συμβαίνει επειδή το κτημα- τολόγιο δέχεται αλλαγές μόνον εφόσον αυτές καταγράφονται σε συμβολαιογραφικές πράξεις, όπως τροποποιήσεις οριζόντιων ιδιοκτησιών, μεταβιβάσεις, γονι- κές παροχές κτλ.

Σύμφωνα με πηγές που πρό- σκεινται στην ΑΑΔΕ, πράγμα- τι παρατηρούνται ασυμφωνίες, οι οποίες όμως θα επιλυθούν σε βάθος χρόνου. Κατ' αρχάς, στό- χος είναι να ανέβουν τα σχετικά στοιχεία στην πλατφόρμα του

ΜΙΔΑ, να διαπιστωθούν τα προ- βλήματα και οι ασυμφωνίες, και στη συνέχεια θα υπάρξει η απαι- τούμενη πρόνοια και μέριμνα, ώστε να καταστεί ερμηκί η επί- λυση των ασυμφωνιών από τους ιδιοκτήτες. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να συμφωνήσουν οι επιφάνειες που έχουν δηλωθεί σε όλες τις βάσεις δεδομένων, προκειμένου να αποτυπωθεί με ακρίβεια η ακίνητη περιουσία.

Στη συνέχεια, οι ιδιοκτήτες θα κληθούν να δηλώσουν στοιχεία, όπως η χρήση του ακινήτου, αν για παράδειγμα ιδιοκατοικείται, αν έχει παραχωρηθεί δωρεάν σε κάποιο μέλος της οικογένειας, αν είναι εξοχική/δευτερεύουσα κα- τοικία, αν είναι κενό ή αν εκμι- σθώνεται. Πρόκειται για πληρο- φορία, η οποία θα αποτελέσει το «κλειδί» που θα ξεκλειδώσει τη χάραξη πολιτικής για την αντιμε- τώπιση της στεγαστικής κρίσης

και την αύξηση της προσφοράς, μέσω στοχευμένων πολιτικών που θα βασίζονται στα πραγμα- τικά δεδομένα και όχι σε εκείνα που έχουν προκύψει με βάση την απογραφή κτιρίων της ΕΛΣΤΑΤ, η οποία πραγματοποιήθηκε πριν από 4,5 χρόνια και ήδη είναι πα- ρωχημένη.

Ουσιαστικά, το ΜΙΔΑ θα προ- σπαθήσει να εντοπίσει τα κλει- στά σπίτια και τα αδήλωτα που όμως εκμισθώνονται, χωρίς να είναι «ορατά» στη φορολογική διοίκηση. Κάπως έτσι άλλωστε εξηγείται και το γεγονός ότι το μέσο δηλούμενο ενοίκιο είναι μόλις 255 ευρώ/μήνα, καθώς ει- ναι εμφανές ότι υπάρχουν σπι- τια που εκμισθώνονται, αλλά είτε συνεχίζουν να δηλώνονται κενά είτε υποδηλώνεται το μι- σθωμα, αφού ένα μέρος του κα- ταβάλλεται εκτός τραπεζικού συστήματος.

«Φρένο» στη δόμηση της Μυκόνου

Στα 8 στρέμματα η αρτιότητα για εξοχική κατοικία και στα 30 για τουριστικές μονάδες, με το νέο ειδικό πολεοδομικό σχέδιο

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Δραστικούς περιορισμούς και αυ- στηρές προϋποθέσεις στη δυνα- τότητα δόμησης, τόσο οικιστικής όσο και τουριστικής, στο νησί φέρνει η μελέτη που ολοκληρώ-θηκε για το Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο Μυκόνου. Η μελέτη αυ- τη θα υποβληθεί αυτές τις μέρες στο υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και από εκεί θα πάρει τον δρόμο προς την Προεδρία της Δημοκρατίας προκειμένου να γί- νει προεδρικό διάταγμα.

Όπως και τα υπόλοιπα κατά τό- πους ειδικά πολεοδομικά σχέδια που θα πάρουν τον ίδιο δρόμο το επόμενο διάστημα, έτσι κι αυτό αποσκοπεί στο να βάλει «φρένο» στην άναρχη δόμηση ενός νη- σιού, που από πολλούς θεωρεί- ται ήδη οικοδομικά κορεσμένο, αλλά και να προστατέψει τον χα- ρακτήρα του και το περιβάλλον.

Σύμφωνα λοιπόν με ιδιαίτερα ενυμερωμένες πηγές της «Καθη- μερινής», το Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο Μυκόνου, που συντάκτι- κε κατόπιν διαβουλεύσεων με τον δήμο και φορείς του νησιού, «πα- γώνει» για πάντα τη δόμηση όπως την έχουμε γνωρίσει. «Σταματάει την καταστροφή από την υπερ-

Οι ζώνες στις οποίες επιτρέπεται η ανάπτυ- ξη περιορίζονται από το 48% της έκτασης του νησιού σε 38%.

δόμηση στο νησί των ανέμων», αναφέρουν οι υποστηρικτές του. Ωστόσο, κύκλοι της αγοράς ακι- νήτων μιλούν για σημαντικούς κραδασμούς που μπορεί να προ- καλέσει βραχυπρόθεσμα, δεδο- μένων των προβλέψεων του για την αρτιότητα των οικοπέδων. Με δεδομένο όμως ότι περιορίζει τη δυνατότητα αύξησης της προ- σφοράς ακινήτων μακροπρόθε- σμα εκτιμάται ότι θα στηρίξει και ενδεχομένως να οδηγήσει ακόμη υψηλότερα τις τιμές.

Το Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο Μυκόνου είναι ένα από τα πρώτα πολεοδομικά σχέδια που θα απο- σταλούν από το ΥΠΕΝ στο Συμ- βούλιο της Επικρατείας για επεξε- ρασία και στόχος του υπουργείου είναι η ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος και η πολύ πε- ριορισμένη επέκταση της τουρι- στικής δραστηριότητας με ενι-

Οι ζώνες προστασίας αυξάνονται περίπου κατά 20% και διαμορφώνονται από 52% της συνολικής έκτασης του νησιού σε 62%.

σχυμένους όρους βιωσιμότητας και πολύ αυστηρό πλαίσιο δόμη- σης. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με το σχέδιο, οι ζώνες προστασίας αυξάνονται περίπου

κατά 20% και μεταβάλλονται από 52% της συνολικής έκτασης του νησιού σε 62%. Αντιστοίχως, οι ζώνες στις οποίες επιτρέπεται η ανάπτυξη περιορίζονται από το

48% της έκτασης σε 38%. Παράλ- ληλα, οι περιοχές απόλυτης προ- στασίας τοπίου και ανάγλυφου, εκείνες δηλαδή στις οποίες δεν επιτρέπεται καθόλου η δόμηση,

έχουν αυξηθεί κατά 28,5%. Έχουν διαμορφωθεί δηλαδή από 37,9% της έκτασης σε 48,7%. Υπάρχουν όμως ακόμη πολλοί περαιτέρω πε- ριορισμοί: είναι χαρακτηριστικό ότι οι ζώνες που θα επιτρέπεται πλέον η ανάπτυξη τουριστικών δραστηριότητας, όπως και η ανά- πτυξη κατοικίας, περιορίζονται κατά περίπου 20% και από 34,7% της έκτασης του νησιού διαμορ- φώνονται σε 27,7%.

Πρόκειται για την εισαγωγή όρων και προϋποθέσεων που μαρτυρούν την κύρια στόχευση του Ειδικού Πολεοδομικού Σχε- διού. Στόχευση, που δεν είναι άλ- λη από τον δραστικό περιορισμό της δόμησης και της ταυτόχρονης προσπάθειας προστασίας του πε- ριβάλλοντος, που θεωρείται ιδιαι- τερα επιβαρυνόμενο στη Μύκονο.

Στην πράξη, το νέο πολεοδομι- κό σχέδιο επιβάλλει ακόμη αυστη- ρότερους περιορισμούς από τους παραπάνω, αφού με αυτό θεσμο- θετούνται τρία επιπλέον μέτρα που ελαχιστοποιούν τη δυνατότη- τα δόμησης: κατ' αρχάς, αυξάνε- ται η αρτιότητα για την ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων από τα 10 στα 30 στρέμματα. Δεύτε- ρον, αυξάνεται η αρτιότητα και για τη δόμηση εξοχικών κατοικι-

ών από τα 4 στρέμματα σήμερα στα 8 στρέμματα. Ο δε συντελε- στής δόμησης για τα νέα έργα οικόπεδα δεν θα επιτρέπει την κατασκευή περισσότερων τετρα-γωνικών από εκείνα που προβλέ-πονται σήμερα για τα τέσσερα στρέμματα. Διευκρινίζεται όμως ότι η αρτιότητα για την πρώτη κατοικία παραμένει στα τέσσε- ρα στρέμματα. Τρίτον, οι δρόμοι που προϋπάρχουν του 1977 και θα θεσμοθετηθούν ως οι δρόμοι στους οποίους θα πρέπει να έχει πρόσωπο ένα αγροτεμάχιο για να μπορεί να οικοδομηθεί, απο- τελούν πολύ μικρό ποσοστό σε σχέση με το υφιστάμενο σήμερα οδικό δίκτυο. Με βάση αυτές τις παραμέτρους, καθίσταται σαφές ότι η θεσμοθέτηση αυτού του Ει- δικού Πολεοδομικού Σχεδίου της Μυκόνου επιτρέπει σε ελάχιστα ακίνητα, όπως αυτά υφίστανται σήμερα, να διατηρήσουν τη δυ- νατότητα δόμησης είτε για του- ριστική εγκατάσταση είτε για κα- τοικία. Θα απαιτηθούν δηλαδή συνενώσεις οικοπέδων και μά- λιστα στις πολύ πιο περιορισμέ- νες πλέον ζώνες ανάπτυξης του νησιού με πρόσφατη σε ένα πολύ περιορισμένο μέρος του οδικού δικτύου.

ADONIS HEIGHTS

AGLANTZIA

- PRIME, QUIET AND UNIQUE LOCATION
- OPEN VIEWS WITHOUT ANY OBSTACLES
- 2 & 3 BEDROOM MODERN APARTMENTS

FROM
€**285.000**

8000 57 57 www.cyfieldgroup.com @cyfieldgroup

CISCO

Διπλή διεθνής διάκριση

Για τρίτη συνεχή χρονιά, η The Cyprus Investment and Securities Corporation Ltd (CISCO) αναδείχθηκε ως κορυφαία Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων στην Κύπρο για το 2025. Πρόκειται για μια βαρύνουσα σημασία διάκριση, η οποία απονέμεται από το έγκριτο βρετανικό περιοδικό Global Banking & Finance Review, στο πλαίσιο των βραβείων «Fund & Asset Management Awards».

Η βράβευση αυτή, μετά τις αντίστοιχες διακρίσεις το 2023 και το 2024 επιβεβαιώνει τη σταθερή ηγεσία, την ανθεκτικότητα και την αριστεία που επιδεικνύει η CISCO στην κυπριακή αγορά. Ταυτόχρονα, η CISCO ανακοινώνει με υπερηφάνεια ότι συμπεριλήφθηκε στη διεθνή λίστα «Next 100 Global Companies for Asset Management», η οποία αναδεικνύει ορισμένες από τις πιο καινοτόμες, δυναμικές και πολλά υποσχόμενες επιχειρήσεις παγκοσμίως.

Η σημαντική αυτή αναγνώριση αντικατοπτρίζει την επιτυχημένη στρατηγική, τις ισχυρές επιδόσεις και την ικανότητα της CISCO να πρωτοπορεί, υιοθετώντας σύγχρονες επενδυτικές προσεγγίσεις και παρέχοντας λύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας που βοηθούν τους πελάτες της να επιτυγχάνουν τους στόχους τους και να προσαρμόζονται στις σύγχρονες προκλήσεις.

Ο Χρίστος Καλογέρης, γενικός διευθυντής της CISCO, εξέφρασε την ικανοποίησή του για τη διπλή επιτυχία επισημαίνοντας ότι «η αναγνώρισή μας ως «Κορυφαία Εταιρεία Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων» για τρίτη συνεχή χρονιά αποτελεί τεράστια τιμή και, ταυτόχρονα, μια ισχυρή επιβεβαίωση της συνέπειας, της τεκνονομίας και της αφοσίωσης ολόκληρης της ομάδας μας. Επισημαίνει την ικανότητά μας να πορευόμαστε με επιτυχία παρά τις πολυπλοκότητες και να παράγουμε μετρήσιμη αξία για τους πελάτες που μας εμπιστεύονται. Η ταυτόχρονη ένταξή μας στη λίστα «Next 100 Global Companies» επιβεβαιώνει ότι η στρατηγική μας προσέγγιση, η ευελιξία και η πελατοκεντρική μας φιλοσοφία αναγνωρίζονται πλέον και σε διεθνές επίπεδο. Δέσμευσή μας είναι να συνεχίσουμε να επενδύουμε στην καινοτομία ως μέσο για την παροχή εξυπνών, αποτελεσματικών και πρωτοποριακών επενδυτικών λύσεων που λειτουργούν ως καταλύτης για την ανάπτυξη των κεφαλαίων των πελατών μας».

Alpha Bank Κύπρου

Και φέτος δίπλα στην εκστρατεία Movember

Με **συνέπεια** και **έμπρακτη** δέσμευση στην πρόληψη και την ενημέρωση, η Alpha Bank Κύπρου συμμετείχε και φέτος στην εκστρατεία για τον «Μήνα Ευαισθητοποίησης για την Υγεία του Άνδρα», στηρίζοντας την προσπάθεια του Movember Cyprus για τη διάδοση του μηνύματος της έγκαιρης διάγνωσης και φροντίδας της ανδρικής υγείας.

Η φετινή δράση είχε ξεχωριστή σημασία, καθώς αποτέλεσε την πρώτη κοινή συμμετοχή του διευρυμένου ανθρώπινου δυναμικού της Τράπεζας, μετά την ολοκλήρωση της ενσωμάτωσης του προσωπικού της πρώην AstroBank, αναδεικνύοντας, έτσι, τη νέα ενότητα, συνοχή και δυναμική που χαρακτηρίζει πλέον την Alpha Bank Κύπρου.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Εταιρικής Υπευθυνότητας, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση «Shave-off», τη Δευτέρα 17 Νοεμβρίου, στα κεντρικά γραφεία της Τράπεζας στη Λευκωσία. Το MAN-VAN, το ειδικά διαμορφωμένο κινητό κουρείο του Movember Cyprus, στάθμευσε στον εξωτερικό χώρο της Τράπεζας, όπου επαγγελματίες μπαρμπέρηδες ξύρισαν μέλη του Προσωπικού. Η συμμετοχή στο «Shave-off» αποτέλεσε μια συμβολική πράξη ευαισθητοποίησης και ομαδικού πνεύματος, μέσα από την οποία το Προσωπικό της Τράπεζας έστειλε μήνυμα στήριξης σε όσους δίνουν μάχη με τον καρκίνο του προστάτη.

Η Διευθύντρια Διεύθυνσης Marketing και Δημοσίων Σχέσεων

της Alpha Bank Κύπρου, κα Έλενα Κωνσταντίνου Ριρή, δήλωσε: «Κάθε χρόνο, η συμμετοχή μας στο Movember είναι μια υπευθύμιση ότι η φροντίδα της υγείας ξεκινά από την ενημέρωση και την πρόληψη. Φέτος, με τη δύναμη της ενωμένης μας ομάδας, συνεχίσουμε αυτή την όμορφη παράδοση με ακόμη μεγαλύτερο αντίκτυπο, αποδεικνύοντας ότι, όταν οι άνθρωποι μοιράζονται έναν κοινό σκοπό, μπορούν να κάνουν τη διαφορά».

Με την παρουσία της στην εκστρατεία Movember, η Alpha Bank Κύπρου επαναλαμβάνει το μήνυμα ότι η πρόληψη σώζει ζωές και ότι η ευαισθητοποίηση για την υγεία του άνδρα είναι υπόθεση όλων.

Όμιλος Cyfield

Επενδύει στη νέα γενιά πολιτικών μηχανικών

Επαναβεβαιώνοντας τη διαχρονική και ουσιαστική στήριξη του προς τη νέα γενιά πολιτικών μηχανικών, ο Όμιλος Cyfield άνοιξε για ακόμα μία φορά τα εργοτάξιά του σε φοιτητές, παρέχοντάς τους μία ολοκληρωμένη εμπειρία ξενάγησης και ενημέρωσης.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, την Τετάρτη, 19 Νοεμβρίου, ο Όμιλος υποδέχτηκε τεταρτοετείς φοιτητές της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών σε εργοτάξια τεχνικών έργων, όπως η κατασκευή οδικού δικτύου, καθώς και σε εργοτάξια οικοδομικών έργων, όπου είχαν την ευκαιρία να δουν από κοντά πολύ ψηλά κτίρια και εμβληματικές αναπτύξεις, μεταξύ των οποίων και το Νέο Κυπριακό Μουσείο. Η επίσκεψη αποτέλεσε μια μοναδική εμπειρία για τους μελλοντικούς πολιτικούς μηχανικούς, ενισχύοντας την κατανόησή τους σχετικά με τις απαιτήσεις και τις τεχνικές προκλήσεις έργων μεγάλης κλίμακας.

Η πρωτοβουλία αυτή ανέδειξε την έμπρακτη υποστήριξη του Ομίλου προς τις νέες γενιές επιστημόνων, καθώς και τη σημασία της ενίσχυσης της διασύνδεσης της ακαδημαϊκής κοινότητας με την αγορά εργασίας – ένας κοινός στόχος που μοιράζονται η Cyfield και το

Πανεπιστήμιο Κύπρου. Ο Όμιλος Cyfield συνεχίζει να επενδύει στη συνεργασία του με τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας, αναγνωρίζοντας ότι από αυτά προέρχονται οι επαγγελματίες που θα στελεχώσουν και θα εξελίσσουν τον κλάδο τα επόμενα χρόνια.

KPMG Κύπρου

Εκδήλωση για τις Οικογενειακές Επιχειρήσεις

Η **KPMG** Κύπρου διοργάνωσε με επιτυχία μια αποκλειστική εκδήλωση για τις Οικογενειακές Επιχειρήσεις στα γραφεία της στη Λευκωσία, συγκεντρώνοντας ιδιοκτήτες οικογενειακών επιχειρήσεων, ηγέτες της επόμενης γενιάς και επαγγελματίες του κλάδου από όλο το νησί.

Η εκδήλωση αποτέλεσε μια μοναδική ευκαιρία για τους συμμετέχοντες να συζητήσουν, να ανταλλάξουν ιδέες και να συζητήσουν τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν οι οικογενειακές επιχειρήσεις. Μέσα από ενδιαφέρουσες συζητήσεις και δικτύωση, οι παρευρισκόμενοι διερεύνησαν βασικά θέματα που αφορούν τη διακυβέρνηση, τη διαδοχή, την καινοτομία, τις συγχωνεύσεις & εξαγορές, καθώς και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των οικογενειακών επιχειρήσεων. Η εκδήλωση επιβεβαίωσε τη δέσμευση της KPMG να στηρίζει τις οικογενειακές επιχειρήσεις στην Κύπρο, δημιουργώντας ουσιαστικές πλατφόρμες διαλόγου και συνεργασίας.

Ο Ρένος Ιωαννίδης, διοικητικός σύμβουλος και επικεφαλής της Ομάδας Οικογενειακών Επιχειρήσεων της KPMG Κύπρου, δήλωσε: «Στην KPMG αναγνω-

ρίζουμε ότι οι οικογενειακές επιχειρήσεις αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της κυπριακής οικονομίας.

Μέσα από πρωτοβουλίες όπως αυτή η εκδήλωση, στοχεύουμε να ενδυναμώσουμε αυτές τις επιχειρήσεις ώστε να γίνουν πιο ισχυρές, πιο ανθεκτικές και έτοιμες για το μέλλον. Η KPMG Κύπρου συνεχίζει να ηγείται στην παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών προς τις οικογενειακές επιχειρήσεις σε όλο το νησί».

28-29 November 2025

Rialto Theatre 19:00

FLASH ART FESTIVAL

Χορηγοί Επικοινωνίας Media Sponsors

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πληροφορίες & εισιτήρια: www.rialto.com.cy | 77777745

Ριαλτό

True stories

XOPHFOΣ: PORSCHE

MY PENGUIN FRIEND (3/11)

DAWN OF WAR (3/11)

BRIDGE OF SPES (8/11)

WAVES (10/11)

WREN'S VOW (10/11)

SCOTT AND SID (17/11)

FORD & FERRARI (23/11)

ARTHUR THE KING (28/11)

LAST BREATH (02/12)

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΤΙΣ 9 ΤΟ ΒΡΑΔΥ

Το Κανάλι Διατίθεται:

cablenet

cytvision

MOVIES HD

MESIMVRIA www.mesimvria.com

Θέση 101

Θέση 49

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ					ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.					
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	2.087,20	2.065,42	21,78	1,05%	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	78.569.488,86			
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	5.274,89	5.221,65	53,24	1,02%	ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	27.970.877,38			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	19.399,79	19.396,27	3,52	0,02%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	24.355.999,54			
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.864,75	4.828,16	36,59	0,76%	ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	22.812.160,18			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΑ	2.410,38	2.403,37	7,01	0,29%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	15.041.053,76			
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.786,86	2.767,02	19,84	0,72%	ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	12.034.489,44			
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	1.244,40	1.231,17	13,23	1,07%	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	8.129.431,99			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	2.465,87	2.440,26	25,61	1,05%	ΤΣΙΜΕΝΤΑ	5.683.251,90			
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.794,10	2.773,06	21,04	0,76%	ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	4.632.671,56			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	4.103,67	4.060,83	42,84	1,05%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	3.670.551,64			
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	2.319,77	2.309,92	9,85	0,43%	ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	3.324.781,29			
FTSE/ΑΤΗΧ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΘΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	6.672,81	6.591,39	81,42	1,24%	ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	2.909.886,79			
FTSE/ΑΤΗΧ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	10.845,58	10.800,30	45,28	0,42%	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.914.476,48			
FTSE/ΑΤΗΧ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.379,17	5.385,29	-6,12	-0,11%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.871.717,69			
FTSE/ΑΤΗΧ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	5.668,00	5.625,27	42,73	0,76%	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.831.003,53			
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	8.248,83	8.096,26	152,57	1,88%	ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.382.622,98			
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	9.403,64	9.364,31	39,33	0,42%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1.149.422,14			
FTSE/ΑΤΗΧ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	8.281,24	8.356,34	-75,10	-0,90%	ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	943.178,90			
FTSE/ΑΤΗΧ ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	6.661,95	6.493,49	168,46	2,59%	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	503.791,63			
					ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	498.135,74			
					ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	483.324,31			
					ΥΔΡΕΥΣΗ	429.700,29			
					ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΔΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	398.377,56			
					ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	390.255,01			
					ΤΡΟΦΙΜΑ	376.395,72			
					ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	359.417,96			
					ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	339.759,49			

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.		Κλείσιμο	Μετ.%	
ALTER EGO MEDIA Α.Ε. (ΚΟ)	6.500	7,44%	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	1.400	-3,11%	ΠΕΙΡ	7,028	0,11%	
Υ/ΚΝΟΤ INVEST (ΚΟ)	2.410	5,70%	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	6,080	-3,03%	ΕΥΡΩΒ	3,402	0,06%	
METLEN PLC (ΚΟ)	44.500	5,25%	ΝΙΟΗΛCO SA/NV (ΚΑ)	10,100	-2,88%	ΑΛΦΑ	3,609	0,56%	
ΑΒΑΞ (ΚΟ)	2.500	4,60%	CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	15,080	-2,08%	ΕΤΕ	13,16	1,11%	
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	3.440	3,93%	ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,830	-1,74%	ΕΕΕ	43,18	2,91%	
LAVIPHARM (ΚΟ)	0,850	3,91%	CPI (ΚΟ)	0,578	-1,70%	MTLN	44,5	5,25%	
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	14,400	3,60%	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	1,326	-1,63%	ΔΕΗ	17,5	2,94%	
ΔΕΗ (ΚΟ)	17.500	2,94%	BRIQ PROPERTIES Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	2,920	-1,35%	ΟΠΑΠ	17,45	0,98%	
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	43,180	2,91%	ΟΝΥΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ (ΚΟ)	2,270	-1,30%	ΟΤΕ	17,4	0,75%	
ALPHA TRUST HOLDINGS (ΚΟ)	12,500	2,88%	AUTOHELLAS (ΚΟ)	11,280	-1,05%	ΜΠΕΛΑ	27,6	-0,07%	

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ					ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25				
ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ					Κλείσιμο	Μετ.%		
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	31.568.158,80				ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ (ΚΟ)	3,73%			
METLEN PLC (ΚΟ)	27.970.877,38				ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	1,55%			
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	22.284.792,46				Υ/ΚΝΟΤ INVEST (ΚΟ)	1,30%			
ΔΕΗ (ΚΟ)	20.771.176,88				CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	0,72%			
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	16.460.918,17				ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	0,50%			
JUMBO (ΚΟ)	15.041.053,76				ΚΩΣΣ/ΓΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ (ΚΟ)	0,44%			
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. (ΚΟ)	12.407.959,65				METLEN PLC (ΚΟ)	0,44%			
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	11.097.958,05				ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,41%			
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	8.535.172,73				GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)	0,41%			
TITAN S.A. (ΚΑ)	5.683.251,90				JUMBO (ΚΟ)	0,40%			

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ					ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ				
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ						
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	250	1.311	8.986						
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	4	31	2.146						
FTSE/Χ.Α. Large Cap	246	1.280	6.840						
MSCI GREECE REBASED	0	0	0						
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.984	20.627	1.279.957						
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	62	1.182	13.428						
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	84	336	4.862						
ΑΚΤΟΡ Α.Ε. ΣΥΜ/ΧΩΝ (ΚΟ)	104	1.536	81.243						
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	88	663	67.986						
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	4	16	210						
AUTOHELLAS (ΚΟ)	0	0	517						
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	24	59	1.800						
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	2	6	2.288						
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	19	34	321						
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	55	266	5.490						
CrediaBank (ΚΟ)	47	315	11.147						
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	29	161	2.210						
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	36	140	3.761						
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	112	1.820	28.212						
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	18	44	11.087						
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	8	36	4.376						
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	44	195	9.721						
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	5	10	4.057						
HELLENIQ ENERGY (ΚΟ)	10	59	4.349						
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	37	138	13.762						
INTRALOT (ΚΟ)	86	7.618	889.183						
JUMBO (ΚΟ)	25	87	1.470						
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	14	69	12.773						
METLEN PLC (ΚΟ)	434	1.635	10.558						
MIG (ΚΟ)	0	0	101						
MOTOR OIL (ΚΟ)	8	31	1.872						
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	85	519	14.058						
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	67	356	5.571						
ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK (ΚΟ)	9	42	425						
ΟΤΕ (ΚΟ)	18	26	1.877						
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	72						
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	186	2.282	46.620						
ΔΕΗ (ΚΟ)	145	625	20.482						
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	5	21	281						
TITAN (ΚΑ)	20	67	1.349						
ΝΙΟΗΛCO SA/NV (ΚΑ)	94	233	2.438						
Δικαιώματα σε Δείκτες	42	816	3.290						
FTSE/Χ.Α. Large Cap	42	816	3.290						
Δικαιώματα σε Μετοχές	1	3	1.385						
ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	470						
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	143						
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	120						
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	100						
ΔΕΗ (ΚΟ)	1	3	552						
Συνολική Δραστηριότητα	2.277	22.757	1.293.618						

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 25 Νοεμβρίου 2025

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΟΤΑΤΗ	ΑΝΟΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣΙΜ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	7.9600	8.0200	7.9934	-1.2130	"15,076"	7.9600	8.0000	7.9800	-0.25
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	1.5900	1.6100	1.6053	0.0790	"32,422"	1.6050	1.6100	1.6050	0.31
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD	0.1360	0.1390	0.1366	-0.1810	"2,500"	0.1360	0.1400	0.1390	0.00
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC (ΑΝ)						0.0000	0.1290		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	3.6400	3.6400	3.6400	0.9000	"5,345"	3.6400	3.7400	3.6400	0.00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2.3800	2.4200	2.4050	1.7690	"12,654"	2.3800	2.4000	2.3800	-0.83
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0000	0.3200		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0380	0.0410		
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ)						0.0740	0.0765		
ΑΚΕΠ	"ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0120	0.0000		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0530	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.0000	0.4440		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0300	0.0330		
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)"						0.0260	0.0000		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0195		
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0040	0.0120		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0045	0.0045	0.0045	0.0010	"3,000"	0.0045	0.0000	0.0045	12.50
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0.0005	0.0005	0.0005	0.0000	"1,297"	0.0005	0.0000	0.0005	0.00
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0170		

ΑΝΑΛΥΣΗ

E.E. - ΗΠΙΑ ξανά στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων

Των ΑΝΑ ΣΟΥΑΝΣΟΝ και ΤΖΙΝΑ ΣΜΙΛΕΚ / THE NEW YORK TIMES

Πάνε σχεδόν δύο μήνες από όταν η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και ο Ντόναλντ Τραμπ έδωσαν τα χέρια για να λύσουν τις μεταξύ τους εμπορικές διαφωνίες. Προκύπτει, όμως, πως δεν συμφωνούν στις λεπτομέρειες και θα υπάρξει νέα διαμάχη μέσα στην εβδομάδα, όταν Αμερικανοί αξιωματούχοι θα συναντηθούν με ομολόγους τους στις Βρυξέλλες. Ο εκπρόσωπος Εμπορίου των ΗΠΑ Τζέιμσον Γκριφ συναντήθηκε την Κυριακή με τον επίτροπο Εμπορίου Μάρκος Σέφκοβιτς. Τόσο ο κ. Γκριφ όσο και ο Αμερικανός υπουργός Εμπορίου Χάουαρντ Λούιτνικ παρευρέθηκαν χθες σε συνάντηση υπουργών Εμπορίου στις Βρυξέλλες.

Η Ευρώπη προσβλέπει σε μια καλύτερη συμφωνία για πολλά είδη, όπως τα κρασιά και τα αλκοολούχα ποτά, ο χάλυβας, το αλουμίνιο, οι ιατρικές συσκευές και τα ζυμαρικά. Η αμερικανική πλευρά περιμένει να κάνουν περισσότερα οι Ευρωπαίοι προκειμένου να ανταποκριθούν στις δεσμεύσεις τους, μεταξύ των οποίων και τις επενδύσεις που υποσχέθηκαν. Αμερικανοί αξιωματούχοι ασκούν πιέσεις για κάποιες αλλαγές, όπως, για παράδειγμα, να χαλαρώσει η Ε.Ε. τις ρυθμίσεις της στον κλάδο της τεχνολογίας. «Υπάρχει κίνδυνος να μην καταλάβει η Ευρώπη ότι τα πάντα με αυτήν την κυβέρνηση είναι διαρκείς διαπραγματεύσεις», σχολιάζει ο Γερν Φλεκ, διευθυντικό στέλεχος του ερευνητικού Ευρωπαϊκού Κέντρου στο Ατλαντικό Συμβούλιο. «Η Ευρώπη πρέπει να τα πάρει αυτά κυριολεκτικά», τονίζει και εξηγεί πως «αυτό θέλει η κυβέρνηση Τραμπ». Ανώτερο στέλεχος της κυβέρνησης Τραμπ δήλωσε πως οι ΗΠΑ θα επιδιώξουν μια δεσμευτική γραπτή συμφωνία με την Ε.Ε. και σκοπεύουν να θέσουν θέματα που δεν έχουν διευθετηθεί, συμπεριλαμβανομένων των φόρων στις ψηφιακές υπηρεσίες, των διακρίσεων κατά των αμερικανικών εταιρειών και των τιμών στα προϊόντα των φαρμακοβιομηχανιών.

Η αμερικανική πλευρά ασκεί πιέσεις στην Ευρώπη εδώ και μήνες με ζητούμενα τη χαλάρωση των ρυθμίσεων στις ψηφιακές υπηρεσίες, αλλά οι Ευ-

ρωπαίοι ηγέτες αντιστέκονται σε ορισμένα σημεία, ιδιαίτε- ρως όσον αφορά την πολιτική ελέγχου του λόγου στα μεγάλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η Ευρώπη θέτει το θέμα ως ζήτημα εθνικής κυριαρχίας. Στο μεταξύ, Αμερικανοί αξιωματούχοι αναφέρονται στα αιτήματα των Ευρωπαίων για περαιτέρω μείωση των δασμών και δηλώνουν πως θα εξαρτηθούν από την πορεία των διαπραγματεύσεων, αφήνοντας να εννοηθεί πως θα πρέπει να εφαρμοστούν όλα όσα συμφωνήθηκαν τον Ιούλιο για να μειώσουν περαιτέρω τους δασμούς. Αυτό όμως θα χρειαστεί χρόνο. Η Ε.Ε. έχει ήδη δρομολογήσει την ψήφιση νομοθεσίας που θα μειώνει τους δασμούς στα αμερικανικά βιομηχανικά προϊόντα και σε μερικά αγροτικά. Για τη θέσπιση της σχετικής νομοθεσίας θα χρειαστεί, όμως, η έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπου οι ευρωβουλευτές ανησυχούν πως οι ΗΠΑ δεν έχουν τηρήσει τις δικές τους δεσμεύσεις.

Οι αξιωματούχοι της Ε.Ε. ανησυχούν ιδιαίτε- ρως για τους αμερικανικούς δασμούς στον χάλυβα και στο αλουμίνιο. Οι ηγέτες της Ε.Ε. ζητούν το όριο των δασμών 15% να ισχύσει και για τα προϊόντα που δεν αναφέρονται στη συμφωνία, όπως π.χ. για τα αυτοκίνητα και την ξυλεία. Εως τώρα ισχύουν για την Ευρώπη δασμοί 50% στον χάλυβα και στο αλουμίνιο και σε πολλά προϊόντα που περιέχουν τα εν λόγω μέταλλα. Πάντως οι ΗΠΑ και η Ευρώπη έχουν σημαντικά θέματα που ανησυχούν και τις δύο πλευρές και μπορούν να συνεργαστούν. Προσπαθούν να βρουν τρόπους να διασφαλίσουν τις εφοδιαστικές αλυσίδες τους, όταν η Κίνα επιδεικνύει την ισχύ της περιορίζοντας τις εξαγωγές σπάνιων γαιών και πολλών άλλων μετάλλων στρατηγικής σημασίας. Τόσο η Ε.Ε. όσο και οι ΗΠΑ ανησυχούν για την πλεονασματική παραγωγική δυνατότητα της Κίνας, που εξωθεί τις κινεζικές εταιρείες να διοχετεύουν τα φθηνά προϊόντα τους σε διάφορες αγορές, ουσιαστικά εκτοπίζοντας από την αγορά τις ευρωπαϊκές και τις αμερικανικές επιχειρήσεις.

Υπερτιμημένες μετοχές παντού βλέπουν οι διαχειριστές κεφαλαίων

Εκτιμούν ότι υπάρχουν κίνδυνοι και σε άλλους κλάδους εκτός της AI

Την περασμένη εβδομάδα επικράτησε ακραία αστάθεια στις διεθνείς αγορές, καθώς οι ιλιγγιώδεις χρηματιστηριακές αξίες των εταιρειών τεχνητής νοημοσύνης έχουν καλλιεργήσει εντεινόμενους φόβους πως πλησιάζει η ώρα που «θα σκάσει η φούσκα» στον κλάδο. Και το ερώτημα που πλανάται τώρα στις αγορές είναι μήπως τελικά έχουν δημιουργηθεί φούσκες κυριολεκτικώς στα πάντα και, παρά τις αποκλίνουσες απόψεις, σε ένα πράγμα φαίνεται να συμφωνούν πολλοί παράγοντες της αγοράς.

Σύμφωνα με δημοσκοπήση που διεξήγαγε μέσα στον Νοέμβριο η Bank of America ανάμεσα σε 172 διαχειριστές κεφαλαίων που διαχειρίζονται αθροιστικά 475 δις. δολ., προέκυψε πως στη συντριπτική πλειονότητά τους εκτιμούν ότι οι τιμές των μετο-

Κάποιοι εξέφρασαν ανησυχία για την εκτόξευση των μετοχών των ευρωπαϊκών αμυντικών βιομηχανιών.

χών είναι φουσκωμένες. Κάποιοι ανάμεσά τους εξέφρασαν ανησυχία για την εκτόξευση των μετοχών των ευρωπαϊκών αμυντικών βιομηχανιών και για τα ύψη στα οποία έχουν φτάσει οι μετοχές των διεθνών τραπεζών, ενώ κάποιοι άλλοι δήλωσαν πως ανησυχούν περισσότερο για μια ενδεχόμενη νέα κρίση χρέους. Όλα αυτά τα θέματα έχει επισκιάσει η συζήτηση περί τεχνητής νοημοσύνης, ενώ πολλοί παράγοντες της αγοράς βλέπουν αλλού κινδύνους. Μιλώντας στο αμερικανικό δίκτυο CNBC ο Νταν Χάνμπερι,

Σύμφωνα με δημοσκοπήση που διεξήγαγε μέσα στον Νοέμβριο η Bank of America ανάμεσα σε 172 διαχειριστές κεφαλαίων που διαχειρίζονται αθροιστικά 475 δις. δολ., προέκυψε πως στη συντριπτική πλειονότητά τους εκτιμούν ότι οι τιμές των μετοχών είναι φουσκωμένες.

στέλεχος της επενδυτικής Ninety One, υπογραμμίζει πως «αυτή τη στιγμή φαίνεται όλα να καταλήγουν στο ερώτημα για την τεχνητή νοημοσύνη, αλλά τελικά υπάρχουν αδικαιολόγητα υψηλές τιμές σε πολλούς άλλους κλάδους». Ο ίδιος εκτιμά πως βρισκόμαστε σε αυτό που κάποιοι θα ονόμαζαν

«φούσκα παντού» και το αφήνουμε να εξελιχθεί ενώ επιρρέαζει τις αγορές ομολόγων και διάφορα παράγωγα, όπως και τις αγορές πετρουσιακών στοιχείων, και οδηγεί σε φούσκα παντού.

Ο Ολίβερ Τζόουνς, στέλεχος της βρετανικής επενδυτικής Rathbone, δεν θεωρεί πως αυτή

τη στιγμή η αγορά είναι σε μια κατάσταση που να αποτελεί μια φούσκα παντού, αλλά δεν αποκλείει το ενδεχόμενο μια ελαφρά μεταβολή να οδηγήσει στον σχηματισμό φούσκας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του, ιδιαίτε- ρως στην αγορά των ΗΠΑ «και κυρίως στον τεχνολογικό τομέα και μεταξύ των

εταιρειών που ωφελούνται από την τεχνητή νοημοσύνη, οι μετοχές είναι σαφώς ακριβές αν συγκριθούν με το παρελθόν, αλλά αν συγκρίνουμε την ευρύτερη εικόνα με εκείνη της φούσκας των dot.com πριν από 25 χρόνια, τότε δεν μπορούμε να πούμε πως όλες οι μετοχές είναι ακριβές». Ο ίδιος επισημαίνει πως σήμερα απουσιάζουν ορισμένες τάσεις που καταγράφονται σε όλες τις περιόδους ακραίας κερδοσκοπίας, όπως, για παράδειγμα, η κορύφωση των εκδόσεων μετοχών ή η δραματική αύξηση των συγχωνεύσεων και των εξαγορών, «που ακόμη κι αν συμπεριλάβουμε τη δραστηριότητα στον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης, σήμερα είναι πολύ περιορισμένες». Θυμίζει μάλιστα πως, ιστορικά, πριν από τη δημιουργία μεγάλων φούσκας προηγείται δραματική αύξηση των επενδύσεων και του ιδιωτικού χρέους, «κάτι που δεν συμβαίνει τελευταία».

Ομοίως και ο Τόνι Μίντοους, υπεύθυνος επενδύσεων στην BRI Wealth Management, δεν συμμερίζεται την άποψη ότι οι αγορές βρίσκονται σε κατάσταση φούσκας παντού, αλλά διευκρινίζει πως ο ίδιος και η ομάδα του δεν προβλέπουν μια ομαλή έξοδο από την τρέχουσα κατάσταση. Τονίζει χαρακτηριστικά πως «υπάρχουν ενδείξεις ότι αναπτύσσονται εστι- σές κινδύνου στην οικονομία γύρω από τον τομέα της απασχόλησης και ο τελικός αντίκτυπος των νέων τεχνολογιών θα είναι να τις επιδεινώσει κάποια στιγμή», αλλά προσθέτει πως επί του παρόντος δεν φαίνεται να πηγαίνουν εκεί τα πράγματα. Αν, πάντως, σε κάτι συγκλίνουν οι απόψεις των περισσότερων είναι πως είναι υπερτιμημένες οι μετοχές των τεχνολογικών κολοσσών, τουλάχιστον των Tesla και Nvidia, ενώ προβλέπουν πως θα κινηθούν περαιτέρω ανοδικά οι Alphabet, Meta και Microsoft.

Η Ερμού 15ος ακριβότερος εμπορικός δρόμος στον κόσμο

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Κατά μία θέση ενισχύθηκε στην παγκόσμια κατάταξη με τους ακριβότερους εμπορικούς δρόμους η οδός Ερμού κατά τη φετινή επίσημη έκθεση της Cushman & Wakefield, που καταγράφει τις τάσεις στην αγορά των εμπορικών καταστημάτων. Σύμφωνα με την έρευνα, η Ερμού βρίσκεται πλέον στη 15η θέση (από τη 16η που ήταν πέρυσι), καθώς οι τιμές των ενοικίων σημείωσαν αύξηση κατά 7% και πλέον ανέρχονται σε 310 ευρώ/τ.μ. σε μηνιαία βάση, ή 3.720 ευρώ/τ.μ. ετησίως.

Σκοπιάζοντας τη φετινή έκθεση, η κ. Νίκη Σύμπουρα, διευθύνουσα σύμβουλος της Cushman & Wakefield Proprius, σημειώνει ότι «με άνοδο 7% στα ενοίκια το 2025, σταθερή παρουσία διεθνών σημάτων και αυξανόμενη ζήτηση, η Ερμού σκαρφάλωσε στη 15η θέση της παγκόσμιας κατάταξης. Η Ερμού παραμένει το πλέον δυναμικό σημείο συνάντησης μόδας, εμπορίου και αστικής ζωής. Η αύξηση του τουρισμού, οι επενδύσεις και η αυξημένη επισκεψιμότητα δημιουργούν θετικό «ντόμινο» που ενισχύει την

εμπορική αξία και την εικόνα του ιστορικού κέντρου», σημειώνει η κ. Σύμπουρα, υπογραμμίζοντας τη συνεχιζόμενη ελκυστικότητα του δρόμου για διεθνείς αλυσίδες και επενδυτές.

Πάνω από την Ερμού εντοπίζει κανείς την Kaufinger/Neuhauser στο Μόναχο (3.840 ευρώ/τ.μ. ετησίως), ενώ στην αμέσως επόμενη θέση βρίσκεται (όπως και στην

Η αύξηση του τουρισμού και οι επενδύσεις έχουν ενισχύσει την εμπορική αξία και την εικόνα του ιστορικού κέντρου.

περυσινή έρευνα), η Passeig de Gracia στη Βαρκελώνη, όπου οι τιμές ενοικίασης αυξήθηκαν επίσης κατά 8% σε 3.420 ευρώ/τ.μ.

Σε διεθνές επίπεδο, η New Bond Street του Λονδίνου κατέκτησε για πρώτη φορά τον τίτλο του ακριβότερου εμπορικού δρόμου παγκοσμίως, καθώς τα ενοίκια αυξήθηκαν κατά 22% σε μό-

Οι τιμές των ενοικίων στην Ερμού αυξήθηκαν κατά 7% από το 2024 και ανέρχονται στα 3.720 ευρώ/τ.μ. ετησίως. Στην κορυφή βρίσκεται για πρώτη φορά η New Bond Street του Λονδίνου, καθώς τα ενοίκια αυξήθηκαν κατά 22% σε μόλις ένα χρόνο, φτάνοντας πλέον στα 20.482 ευρώ/τ.μ. σε ετήσια βάση.

λις ένα χρόνο, φτάνοντας πλέον στα 20.482 ευρώ/τ.μ. σε ετήσια βάση. Έτσι, ο βρετανικός δρόμος ξεπέρασε την περυσινή πρώτη Via

Montenapoleone στο Μιλάνο όσο και την Upper Fifth Avenue στη Νέα Υόρκη. Σύμφωνα με την ανάλυση, η ανάδειξη της New Bond

Street στην κορυφή της παγκόσμιας κατάταξης υπογραμμίζει τη δυναμική του λονδρέζικου λιανεμπορίου και την ισχυρή θέση της πόλης ως διεθνούς κέντρου πολυτελείας. Όπως αναφέρει ο κ. Ντάνκαν Γκίλαρντ, επικεφαλής του τομέα λιανικής για το Κεντρικό Λονδίνο στην Cushman & Wakefield, «η New Bond Street συνεχίζει να ενισχύει τη φήμη της ως κορυφαίος προορισμός πολυτελείας, με την εκρηκτική άνοδο των ενοικίων να αποδίδεται σε ισχυρή ζήτηση, περιορισμένη προσφορά και επενδύσεις στους δημόσιους χώρους. Το τμήμα με τα κοσμηματοπωλεία, ανάμεσα στην Clifford Street και τα Burlington Gardens, έχει εξελιχθεί σε μία από τις πιο περιζήτητες τοποθεσίες διεθνώς, με μισθωτές να εξασφαλίζουν μακροχρόνιες μισθώσεις για να κατοχυρώσουν τη θέση τους».

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους, στο 58% των εμπορικών δρόμων που παρακολουθεί η έρευνα, σημειώθηκαν αυξήσεις ενοικίων, κάτι που πιστοποιεί το ότι η ζήτηση για εμπορικά καταστήματα σε δημοφιλείς «πάτσες», υπερβαίνει κατά πολύ τη διαθέσιμη προσφορά.

Ζημιές κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 277,68 μονάδες, σημειώνοντας πτώση της τάξης του 0,42%. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στις €278.240,44. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 168,35 μονάδες, καταγράφοντας ζημιές σε ποσοστό 0,46%. Όσον αφορά στους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, κέρδη κατέγραψαν τα Ξενοδοχεία κατά 0,16% και οι Επενδυτικές σε ποσοστό 0,31%. Ο δείκτης της Κύριας Αγοράς έμεινε αμετάβλητος στις 226,20 μονάδες, ενώ της Εναλλακτικής Αγοράς σημείωσε ζημιές της τάξης του 1,10%.

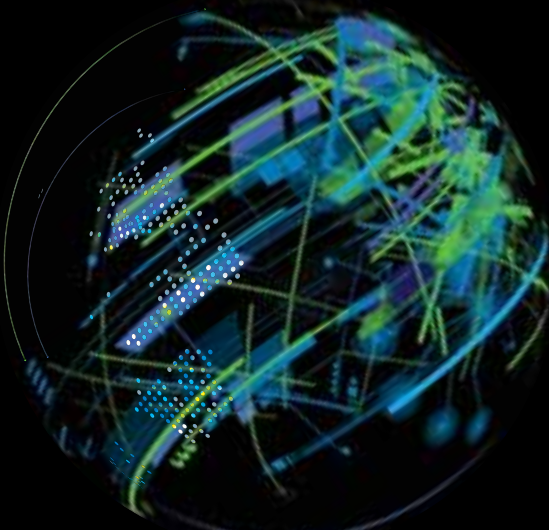
Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι

τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €120.507 (τιμή κλεισίματος €7,98 – πτώση 0,25%), της Demetra Holdings με €52.045 (τιμή κλεισίματος €1,60 – άνοδος 0,31%), της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €36.893 (τιμή κλεισίματος €4,40 – πτώση 1,79%), της Atlantic Insurance με €30.432 (τιμή κλεισίματος €2,38 – πτώση 0,83%) και της Logicom με €19.455 (τιμή κλεισίματος €3,64 – χωρίς μεταβολή).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 5 κινήθηκαν ανοδικά, 6 καθοδικά και 3 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 100.

Deloitte Private

Technology Fast 50 | 5th Edition
Your difference can be the difference

50

Technology Fast 50
CME

Scan to apply now!

